

PRIMAVERA 2006

SUMARI

2	Reflexions sobre multiculturalitat
	<i>Gisela Sendra Pérez</i>
10	Infantil i Juvenil
46	Narrativa
68	Poesia
88	Assaig
108	Altres Novetats
120	Tirant lo Blanch, per dret propi
	<i>Juli Capilla</i>
128	Editorials valencianes

Reflexions sobre multiculturalitat

Els moviments migratoris de sers humans aporten a les comunitats receptores un grau de complexitat difícilment assimilable, si obviem els canvis, de vegades molt subtils, que comporten en la nostra vida quotidiana. Entendre els canvis ens ajuda a acceptar i a valorar més positivament el bagatge cultural amb el qual arriba el nouvingut.

Quan parl em de *societats multiculturals* ens referim, en principi, a aquelles que compten amb la presència de moltes cultures diferenciades, on poden coexistir totes elles, pacíficament, amb un cert aïll a m ent en tre els col·lectius, o s or gir diverses interacc i ons du rant les manife s t ac i ons culturals que faciliten i normalitzen la convivència diària.

No es tracta d'analitzar ací allò que motiva, a hores d'ara, el desplaçament de les persones cap als nostres territoris. Esta consi deració formaria part, en tot cas, d'un altre context. Però sí que és important, en canvi, proposar una reflexió sobre la nostra responsabilitat, pel que fa a l'organització i la gestió dels servicis i els béns públics dins d'un nou orde convivencial, en el qual hem d'ad m etre, necessàriament, pers ones desconegudes, diferents, allunyades culturalment... la presència de les quals pertorba la nostra tran quil·litat quotidiana, ens preocupa i ens fa sentir amenaçades la nostra seguretat i la nostra qualitat de vida.

¿Com anem a fer front a tota aquesta gent que va d'un lloc a l'altre, sense saber si es quedarà, sense saber si, quedant-se, s'adaptarà al nou entorn, s'ense saber si, adaptant-se, acceptarà els nous deures que aquesta societat l'imposarà?

Tot i no ser un fenomen nou –açò de la immigració– i haver entès tothom que els moviments migratoris de les persones formen part d'un procés inevitable i, més encara, necessari, en l'evolució de la humanitat, de vegades sembla que a les societats occidentals ens pilla encara per sorpresa, que no ens hem prep arat suficientment, o no tan ràpidament com ho requeria la situació, per atendre necessitats, per administrar recursos i per adaptar espais comuns.

Ja portem temps parlant d'ells, dels estrangers, dels immigrants, i continuem resp i rant una certa por, una certa desconfiança, en la mirada dels autòctons. Seguim escoltant cada dia, en les converses del carrer, allò de *què faran estos que acaben d'arribar? Quines normes es passaran per alt? Amb quins nous costums volen continuar els meus de sempre i que em són propis i familiars? Per què no marxen cap a sa casa i ens deixen tranquils?*

Mentre no puguem eliminar plantejaments com estos de la ment dels ciutadans, difícilment arribarem a una convivència plena o a acceptar l'altre –aquell que ve de no sabem on, el diferent– com a veí, com a company de treball, o com a ciutadà, amb els mateixos drets i deures que un mateix, nascut ací.

Darrerament, s'utilitza, sovint, el concepte de *percepció*. Independentment de la magnitud dels canvis produïts per les migracions humanes. Sols compta allò que hom percep, el que sembla que passa. La imatge que els ciutadans estan creant i creient-se, pel que fa als immigrants, correspon més a una percepció distorsionada de la realitat que a la realitat en si.

Este concepte, el de la *percepció*, ens dóna la pista sobre cap a on hem de dirigir una part dels nostres esforços, encara que sembla una ximpleria: tan important és treballar perquè aquells que van arribant aconseguisquen adaptar-se al nou entorn, com treballar per aconseguir l'adaptació de la població autòctona als canvis que els fenòmens de la migració comporten. Els ciutadans no immigrants hem d'aprendre a acceptar i a respectar els estrangers que s'instal·len a *casa nostra*; hem d'aconseguir que la seua presència ens resulte normal i, en tot cas, enriquidora. Hauríem de fer la prova de posar-nos en la seua pell, i preguntar-nos com se senten ells quan

Ens hem de centrar en el paper que juguen les administracions públiques i, naturalment, el que juga el món dels llibres, pel que fa a la coexistència de cultures diverses i diferenciades en les nostres comunitats.

Membres de la Junta Multicultural, en l'entorn de les biblioteques, de la passada edició de la Fira del Llibre a Gandia.

Programa "Conviure" de la cadena local "Gandia-Televisió". Els membres de la junta eren convidats assidus del programa, per a parlar dels diferents col·lectius.

ja porten un temps vivint en tre nosaltres, quines són les seues percepcions, quins els seus sentiments, cap a nosaltres i cap a la resta d'immigrants, quina la seua sensació de seguretat i quina la d'estabilitat, quines les seues pors... La proposta de posar-nos en el seu lloc és, aparentment, un gest altruista, però haurem de reconèixer una segona intenció, més egoista, però no per això reprehensible: tot allò que fem pel bé d'ells, ho fem pel bé de tots i, per tant, pel nostre propi bé, pel nostre benestar.

Tenim al davant unes societats canviants, heterogènies i molt dinàmiques. *Canviants* perquè el flux de persones està en apogeu. *Heterogènies* perquè el nombre de nacionalitats, de llengües, de tradicions i de cultures és tan ampli que comença a ser inimaginable una societat uniforme, monocultural i homogènia. *Molt dinàmiques* perquè el fenomen de la immigració, a més de la mà d'obra, porta també gent jove i molt jove, adolescents, xiquets i xiquetes que creixeran aquí, amb força i ganes de construir una nova societat en la qual també han de cabre ells.

Plantejades les consideracions bàsiques i molt generals, ens hem de centrar en el paper que juguen les administracions públiques i, naturalment, el que juga el món dels llibres, pel que fa a la coexistència de cultures diverses i diferenciades en les nostres comunitats.

Donat el repartiment de competències entre les diferents administracions (estatal, autonòmica i local), la responsabilitat en matèria d'immigració queda un tant diluïda i confosa, però, en última instància, eixa responsabilitat ha de ser assumida per tots i cadascun dels governs, com a gestors que són dels béns públics. Tanmateix, són els ajuntaments, les administracions locals, els que suporten la major part de la càrrega

Els qui treballem en l'àmbit de la cultura i de l'educació tenim la responsabilitat de planificar, amb tot el seny, les actuacions futures, i d'elaborar estratègies que afavoresquen la cohesió social.

Reunió de la Junta per a programar activitats de la Fira de les Cultures, juny 2005.

Mapa Mundi dinàmic elaborat pels diferents grups d'alumnes del CP Roís de Corella de Gandia.

relació onada amb els problemes generats pel fet migratori. Per tant, és sobretot aquí, a escala municipal, on no hem d'oblidar que la nostra societat és tal i com la coneixem ara. No podem fonamentar les nostres planificacions i projectes en la consideració de què esta és una situació provisional, que passarà amb el temps sense deixar rastre. Tot el que estem vivint –patint o gaudint– ara, serà el que compte a l'hora de construir el nostre futur, el de tots.

Els qui treballen en l'àmbit de la cultura i de l'educació tenim la responsabilitat de planificar, amb tot el seny, les actuacions futures, i d'elaborar estratègies que afavorisquen la cohesió social. Hem d'assumir el compromís de dissenyar noves formes de participació ciutadana, que donen cabuda a les diferents expressions culturals, sense perjudicis dels ja existents, i que permeten la creació d'espais comuns per a la trobada i l'intercanvi entre les persones i els pobles.

Com que és aquí on volem arribar, a facilitar la integració de totes les cultures al mateix nivell, sense que cap d'elles esdevinga cultura dominant i adora de la resta, els missatges que hem de fer arribar als ciutadans han d'anar sempre en este sentit. El nostre discurs ha de ser clar, sense contradiccions ni ambigüitats, perquè un lapsus podria malmetre l'esforç de molta gent i el temps de dedicació a un objectiu. Des dels nostres àmbits professionals hem de ser capaços d'atendre les necessitats dels ciutadans de hui, necessitats que es diversifiquen en la mateixa mesura en què augmenta la quantitat de nacionalitats entre nosaltres. Hem de poder ser útils a *tots els ciutadans* sense distinció, en la seua formació i en la recerca d'oportunitats que els permeten accedir a un lloc de treball digno, gaudir d'una vida amb qualitat, i aconseguir unes relacions personals i veïnals relaxades i fluïdes.

Hi ha experiències que demostren que, fet l'esforç i salvats els obstacles, les habilitats exhibides i l'originalitat de les propostes que sorgeixen de grups heterogenis sempre superen totes les expectatives.

Llibres i multiculturalitat

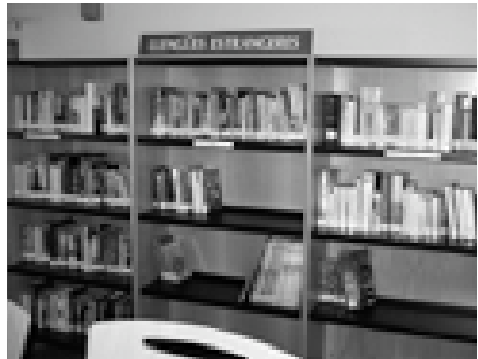
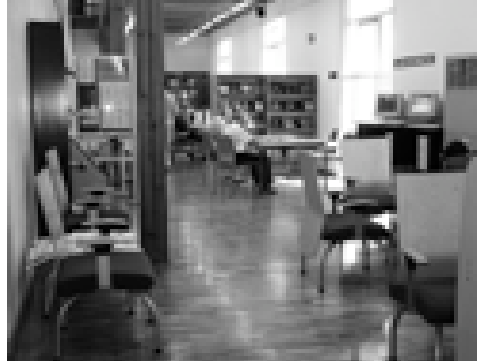
Xiquets i adolescents assisteixen a l'escola de manera obligatòria. És imprescindible l'elaboració de programes dinàmics i atractius, que els introdueixen en el coneixement de les diferències culturals i els orienten cap als valors de respecte i tolerància que la nostra societat requereix. Els joves seran els beneficiaris (o les víctimes) de la tasca que fem ara. La realitat social que els tocarà de viure a ells serà la prova de l'èxit o el fracàs de les polítiques actuals, i farà palès fins on hem sigut capaços d'entendre i estendre la importància de l'entorn i el respecte entre les cultures.

Als centres culturals acudixen les persones en el seu temps d'esplai, i allí, tenen accés a un ampli fons documental i bibliogràfic que els facilita tot tipus d'informació i adquisició de coneixements.

Ambdós escenaris, separats en l'espai i adreçats a públics, genèricament, diferents, utilitzen un suport comú: els llibres, i tots dos tenen el compromís de facilitar i de fomentar l'accés a ells. A l'escola, ens ensenyen a llegir i a adquirir l'hàbit de la lectura. A les biblioteques, ens ofereixen continguts i activitats d'animació lectora, que ens ajudaran a consolidar l'hàbit iniciat a l'escola.

Educadors, pedagogs, mestres i professors, comunicadors en general, escriptors, editors, responsables dels centres culturals de tota mena, tenim a les nostres mans una valuosa ferramenta per potenciar, a les nostres comunitats, el pas de la *por* a la *confiança*, de la *coexistència* a la *convivència*, de la mera *acceptació i tolerància* de l'altre al *coneixement*, al *respecte* i a la *comprensió* de la seua realitat; el pas, en definitiva, de la *multiculturalitat* a la *interculturalitat*.

El nombre d'usuaris ha augmentat molt significativament, i la consulta i el préstec de materials d'especial interès per a estrangers, així com l'ús de tots els servicis que ofereix la biblioteca, ja són un fet habitual a les dependències del nostre centre multicultural.

Hemeroteca, amb servici de premsa internacional digital i impresa via satèl·lit.

En la Biblioteca Pública de Gandia hi ha diferents prestatges amb bibliografia en diferents llengües.

Des de les administracions públiques tenim l'obligació de posar a l'abast dels ciutadans els recursos indispensables que permeten la comunicació en totes les persones dels diferents col·lectius (d'immigrants o de qualsevol altre tipus), tractant, sempre, d'evitar l'aparició d'aspectes discriminadors.

Especialment, les biblioteques públiques, com a centres de difusió de la cultura, ja no poden ajornar el compromís d'adaptar-se a la nova estructura social. Han de poder servir a tota la comunitat on estan implantades, i això implica poder atendre necessitats molt diverses de persones amb perfils, també, molt diversos. Per aconseguir-ho, les biblioteques han de definir una estratègia pròpia. Es tracta de centres tradicionalment especialitzats en l'emmagatzematge i la difusió de documents d'interès públic, i tenim la possibilitat de convertir-los en espais idonis per a la integració, que poden jugar un paper clau en l'apropament entre les cultures.

Però teoritzar sobre el tema és més fàcil que no la seua aplicació pràctica. El fet de treballar amb una comunitat heterogènia ens planteja sempre reptes nous i, molt probablement, del tot desconeguts. Per exemple, la dificultat afegida que suposa la simple diferència idiomàtica en un grup de treball (en una aula, en un taller, en un club de lectura, en un fòrum de debat, etc.), e scenes i situacions, totes elles, d'allò més quotidianes) pot alenar tant un programa d'activitats, que no tothom estarà disposat a acceptar, o pot suposar un desgast d'energia tal, que no sempre serà assumible per part dels implicats. Però estes dificultats no són insuperables. Hi ha experiències que demostren que, fet l'esforç i salvats els obstacles, les habilitats exhibides i l'originalitat de les propostes que sorgixen de grups heterogenis sempre superen totes les expectatives.

A Gandia, en tenim un exemple. En un període de temps relativament curt, la població de la ciutat havia augmentat considerablement, en nombre i, sobretot, en diversitat. Es comptaven al voltant de 100 nacionalitats entre els residents, fet que no podia ser obviat pel govern local, menys encara per un servei públic tan directament lligat al món de la cultura, com és una biblioteca.

A la Biblioteca Municipal, es va elaborar un programa per a la seua adequació als nous usuaris potencials. El projecte es va engegar amb la col·laboració dels mateixos interessats, els ciutadans nous, a qui es va oferir la possibilitat de participar en el disseny del nou model de funcionament de la biblioteca. Per a l'execució del programa, es va crear la que anomenaríem *Junta Multicultural*, els membres de la qual, de procedència diversa, actuarien com a interlocutors i representants de les persones del seu mateix país d'origen. La nostra Junta ens permetria aconseguir dos objectius: d'una banda, el coneixement de les noves cultures i, de l'altra, la participació cívica de la població immigrada. Les funcions bàsiques per a les quals es van dissenyar les tasques de la Junta serien: servir d'enllaç i de connexió amb els estrangers, i assessorar l'administració en el tracte amb els diferents col·lectius.

La tasca en qüestió va provocar, molt prompte, la necessitat de realitzar canvis a la biblioteca. Canvis que afectaven la metodologia de treball: la política de compra dels fons bibliogràfic i documental, la catalogació de documents i suports digitals, la localització dels materials dins de les sales, i, especialment, l'atenció a l'usuari i la programació d'activitats. Canvis no tots previsibles *a priori* però, pràcticament, ineludibles, que, amb el temps, i gràcies als suggeriments dels membres de la Junta i a la resposta dels mateixos usuaris, han anat perfilant-se fins arribar a donar uns fruits que, hui, ja es valoren molt

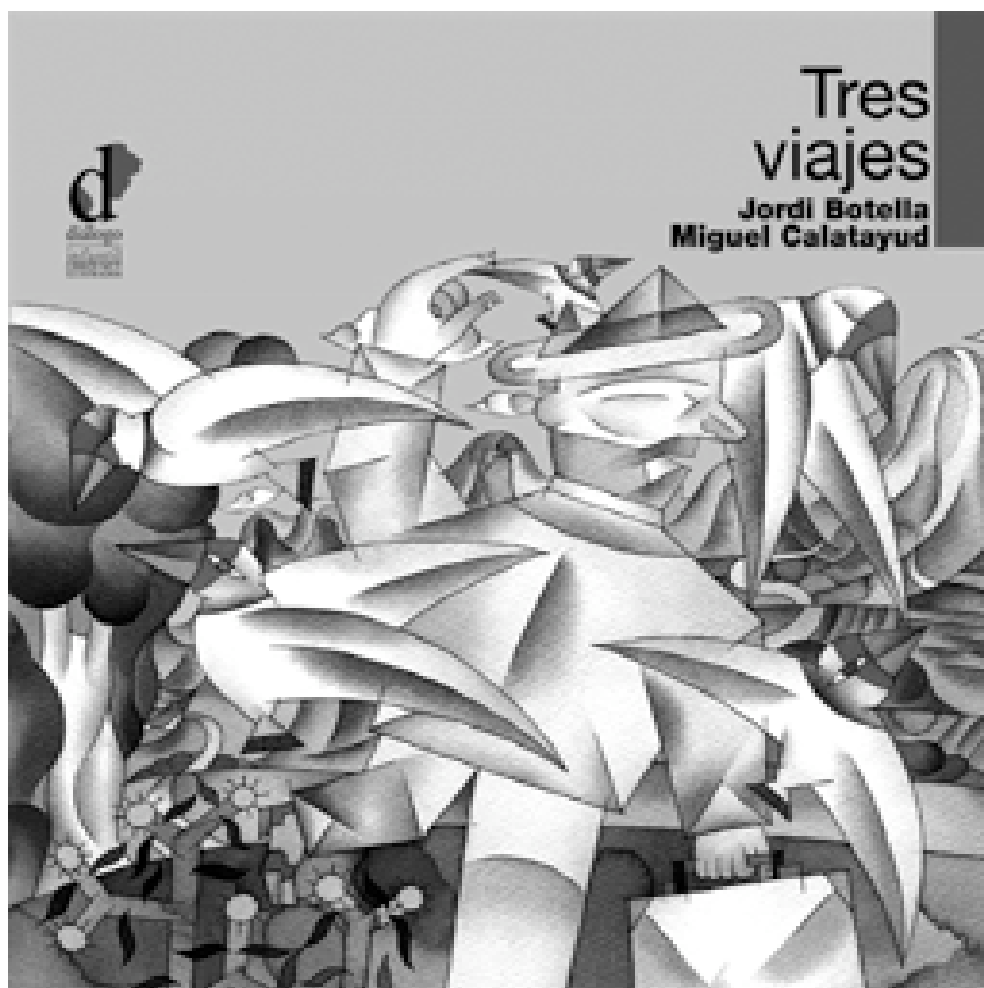

positivament: en els darrers dos anys, s'ha incrementat el nombre de materials en llengües estrangeres i s'ha ampliat l'oferta de servicis per atendre la diversitat cultural (bústies de contactes per països, premsa internacional via satèl·lit, programes d'animació lectora específics, tallers literaris interculturals, etc.). El nombre d'usuaris ha augmentat molt significativament, i la consulta i el préstec de materials d'especial interès per a estrangers, així com l'ús de tots els servicis que ofereix la biblioteca, ja són un fet habitual a les dependències del nostre *centre multicultural*.

La nostra experiència ens demostra que tot el que fem per afavorir la participació i el diàleg és, sempre, beneficiós per al conjunt de persones que integren una comunitat. La labor educativa i conscientzadora, dirigida a la població en general i, especialment, als més menuts, ha de ser gradual i continuada. Hem d'utilitzar tots els mitjans al nostre abast i, com que este és el context idoni per parlar de llibres, no puc finalitzar les meues reflexions sense dedicar una menció especial a la seua utilitat, com a eina per a educar en valors i fer lliures les persones. Ajudar a crear –i a consolidar– l'hàbit de la lectura és, per tant, una tasca imprescindible, que mereix la màxima dedicació. Tot allò que facilite l'accés a la informació i que permeta el desenvolupament de les identitats culturals, individuals i col·lectives, dels ciutadans, representarà un pas endavant cap a la societat *intercultural*. Aconseguir avançar en este sentit ens exigeix un esforç extra, però sols si som perseverants, podrem gaudir dels avantatges que ens aporta la diversitat cultural.

Gisela Sendra Pérez

Cruce de caminos

La octava publicación de la editorial Diálogo en la colección «Libros muy ilustrados» nos ofrece un mítico viaje entre formas, colores y emociones, de la mano de un maestro que siempre regresa a sus orígenes orientado por sus sentidos.

La editorial Diálogo publica en su colección infantil: *Tres viajes*. Jordi Botella y Miguel Calatayud, autores del texto y de las ilustraciones respectivamente, han logrado crear una obra unitaria y armónica, en la que las palabras de la narración en prosa se distribuyen como en estrofas poéticas, perfectamente ensambladas, sobre páginas ilustradas y coloreadas en su totalidad. Una gran variedad de formas y gamas cromáticas es lo primero que cautiva la vista del destinatario de este objeto artístico, quien no necesariamente de ser un niño en el sentido cronológico del término: equilibrio entre colores cálidos, templados y fríos, que se alternan de forma gozosa y amena, en sintonía con los cambios de estación en la naturaleza o las variaciones en el estado anímico del protagonista; diversidad de ocre, naranjas, marrones, verdes, malvas, azules... armonía bulliciosa de formas con líneas curvas, angulosas y rectas componiendo figuras de reminiscencias cubistas; todo ello unido en ilustraciones que evocan el mundo onírico del surrealismo. Pero sobre todo, originalidad y clasicismo son las características que se suman a adorar a este artista reconocido con varios premios. Miguel Calatayud compagina la ilustración de libros con diversas actividades de creación gráfica.

«Érase una vez un maestro que vivía en un pueblo rodeado de montañas». Así comienza la narración, un cuento en el sentido más clásico del término como puede también apreciarse por su broche final, que incluye las palabras

---

TRES VIAJES

JORDI BOTELLA

IL·LUSTRACIONS DE MIGUEL CALATAYUD
COL·LECCIÓ «LIBROS MUY ILUSTRADOS», 8

34 PÁGINES

EDITORIAL DIÁLOGO, VALÈNCIA, 2005

«Desde entonces...» para explicar un *cruce de caminos*, y una enseñanza fruto de las andanzas del maestro: «si afinas el olfato, abres bien los ojos y aguzas el oído, entre las estrellas encontrarás el camino.» Un camino que el entrañable personaje, tan amante de su tierra como curioso y buscador de la magia por cualquier rincón del mundo, ha marcado durante el trayecto con ramitas de tomillo, romero y pebrella «Para no olvidar sus orígenes» y para poder orientarse a la vuelta «siguiendo el aroma». Similar función desempeñan los cantos de jilgueros y verderones que el viajero iba dejando a su paso en el segundo de sus viajes, o las almendras, aceitunas y bellotas en el tercero, sustituyendo el olfato por el oído y la vista sucesivamente. Se trata pues de un maestro viajero, soñador, nostálgico y humilde, que aprecia el valor de los sentidos, la naturaleza, los orígenes... Pero sobre todo, con su experiencia, enseña a luchar pacientemente contra uno de los miedos más arcaicos y muchas veces inconsciente del género humano, el miedo a perderse entre los múltiples caminos, las infinitas distancias... el temor a no volver a encontrar los orígenes que a uno le identifican o a perder aquello que da sentido a la vida propia.

Jordi Botella alterna la escritura en diversos géneros literarios con la docencia y la gestión del I.E.S. «Pa re Vi toria» de Alcoi. También ha asumido trabajos de responsabilidad vinculados a la gestión cultural.

Nieves Avilés

Una casa misteriosa

El trébol de esmeraldas, es una novela de fantasías y verdades que narra la historia de dos niños que por diferentes causas se encuentran sin la compañía de sus padres. A partir de su primer desencuentro, el chico observa la manera de comportarse de su prima, llegando a comprender que aún caminando por distintos caminos se pueden alcanzar las mismas conclusiones.

EL TRÉBOL DE ESMERALDAS

LUCÍA BAQUEDANO

IL·LUSTRACIONS D'ALFONSO ABAD

COL·LECCIÓ «CALCETÍN ROJO», 15

122 PÀGINES

ALGAR EDITORIAL, ALZIRA, 2005

La producción literaria infantil y juvenil es el medio para iniciar a los chicos en la lectura sin tener que acudir a las obras de adultos. Por fortuna son varias editoriales valencianas las que nos ofrecen un número importante de colecciones y títulos de obras como recurso necesario para la formación y divertimento de los más jóvenes, lectores exigentes que necesitan ampliar el ámbito de sus experiencias.

Los autores saben que deben ser diestros en este campo y conocer perfectamente el mundo del joven para conseguir despertar su interés.

Lucía Baquedano, experta en este tipo de literatura, nos entrega por medio de la editorial Algar, la novela que lleva por título: *El trébol de esmeraldas*, este es un libro que aúna dos características importantes en la nove-

la para niños, una parte cotidiana y otra fantástica.

La autora ha estudiado la psicología de sus dos protagonistas y sabe que el comportamiento que desarrolla Inés, una niña de personalidad dulce, reflexiva y romántica, no tiene, en principio, nada que ver con «el tipo duro», a un quede nobles sentimientos, que es Tomás, muchacho que necesita como el agua, la atención de sus mayores.

Lucía Baquedano utiliza como medio de expresión literaria una estructura en forma de Diario, de este modo puede narrar, en primera persona, unos sentimientos que los niños nunca se atreverían a manifestar públicamente, consiguiendo de este modo, un acercamiento entre los protagonistas y el lector que se convierte en el depositario de sus más íntimos secretos.

Cuando la niña escribe en su diario el detalle de su vida, leemos: «(...) crujen los sillones de mimbre, y además, cuando hace mucho viento se cuele por los agujeros de las cerraduras y parece que alguien silba detrás de las puertas». Mientras, Tomás anota en el suyo: «Los Banestos nos han acribillado lanzándonos unas espigas que se clavan en la camiseta como si fueran flechas. Son unos idiotas y yo no les aguanto más». Página tras página se nos presenta la evolu-

ción de los dos chicos, Tomás ya no desprecia los libros, incluso le agrada escribir en su diario –es como un amigo con quien compartir los secretos. Inés va comprendiendo la manera de ser de su primo, incluso le agrada.

Como podemos observar la autora contrapone dos caracteres, dos sensibilidades que se van uniendo hasta que, al fin, surge la amistad entre Inés y Tomás.

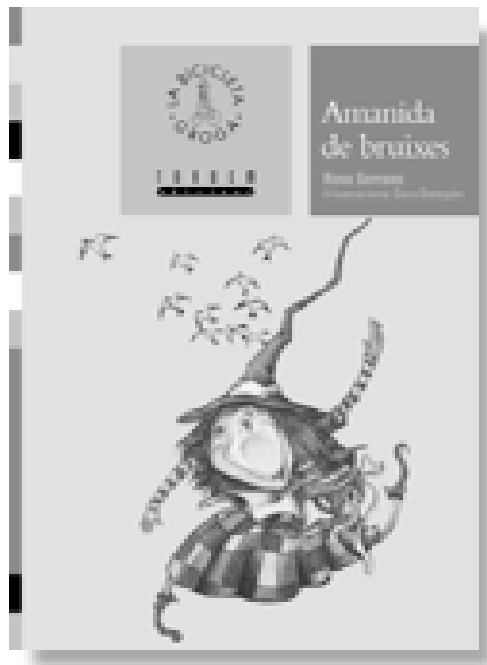
Los dos niños atraídos por el misterio de lo prohibido, deciden indagar lo que hay en el piso superior. Allí entre el polvo de los años, encontraran, junto al fantasma de una mujer desconocida, un verdadero tesoro.

Cada uno por su cuenta los niños son protagonistas de unos acontecimientos que al principio no comprenden, pero que poco a poco van integrando en su propia personalidad y descubren que sólo ellos podrían encontrar en el pasado, unos hechos que, de alguna manera, condicionan el presente.

M^o Teresa Espasa

De la bola de cristall al PowerPoint

Rosa Serrano pinta dos reunions de bruixes: la primera és un clàssic akelarre a la Vall de Batzan, un lloc amagat i boirós, el segon encontre es produïx molts anys després a Benidorm, les bruixes s'han modernitzat, viatgen en autobús i s'allotgen en un macrohotel.

AMANIDA DE BRUIXES

ROSA SERRANO

IL·LUSTRACIONS DE SARA BETEGÓN

---

112 PÀGINES

COL·LECCIÓ «LA BICICLETA GROGA», 28

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2005

Les bruixes del llibre –una nova edició del publicat amb el mateix títol per La Magrana el 1994– són divertides i simpàtiques, volen ser tremendes i resulten inofensives. Llampbruixa, Berrugilda, Honoriscausa, Erroldina, són bruixes tradicionals, espantades de les innovacions tecnològiques i amb la intuïció que acabaran tancades en un MEBEF (Museu Etnogràfic de les Bruixes i d'altres Éssers Fantàstics), només Rapi-derta vol motoritzar-se i comprar-se una Granerette 405.

Transcorren molts anys i les coses canvien, a la segona part del relat les bruixes viatgen a Benidorm en un autobús darrer model, al qual no li falta cap detall «de línia perfecta, aerodinàmic, estèreo i palcolor», es presenten i enumeren les seues ocupacions actuals amb la projecció d'un Power Point. De les antigues bruixes ja no se sap res i les noves Velodrina, Berrugugú, Meteorita, Nuvolet d'Argent i Cristiandorina, adoren la velocitat, la bellesa perfecta, són expertes tècniques atmosfèriques o dissenyadores. En aquest punt, el text és un cant alegre a la vida moderna, ja no hi ha volta enrere, el món s'ha modernitzat i les Bones Bruixes organitzen un congrés a l'alçada de les circumstàncies. Per acabar la reunió es passa la pel·lícula de Joseba Spiiiilber g, *Lola l'heroï* -

na d'una ikastola. La vella Lola és una bruixa famosa per la perversitat amb que solia tractar els infants i que acaba en mans d'un grup d'alumnes d'una ikastola. Rosa Serrano fa una porme-noritzada descripció per seqüències del film amb indicacions sobre els diferents plans, un afegit que té moments graciosos, però que no su portaran els que odien que els contenen pel·lícules i que perfectament es podia haver evitat.

En el seu conjunt, la publicació sense índex, transmet una certa sensació de precipitació. Els acudits i les anècdotes, que són amenes i imaginatives, se succeïxen massa ràpidament i en general manca una estructura que les cohesione, el ritme que els done el sentit. Per altra banda, les il·lustracions color són excel·lents, plenes de figures divertides en escenaris curiosos. A més, sovint enmig del text s'han ressaltat determinades frases en majúscules o amb colors i caràcters especials, la qual cosa contribuïx segurament a agilitzar i a fer més atractiva la lectura als infants.

Imma Gandía

Comencen les aventures dels bessons

Germans bessons quasi idèntics ens introduïx en les vides de Jordi i Beatriu, dos germans bessons que viuen a Benimassa, el poble imaginari on tothom es coneix. Allí viuran una aventura i començaran a tindre les seues primeres discrepàncies.

GERMANS BESSONS QUASI IDÈNTICS

DOLORS JIMENO

IL·LUSTRACIONS DE CARLES SALVADOR

COL·LECCIÓ «SALTAMARTÍ», 18

42 PÀGINES

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2005

Jordi i Beatriu són dos germans bessons quasi idèntics. I diem quasi perquè ja al començament veiem com Beatriu s'interessa per diferenciar-se del seu germà, farta dels comentaris de la gent del poble sobre el seu paregut. Quan compleix deu anys, la germana decidix deixar-se els cabells llargs perquè vol fer-se una trena. Així, una mica més individualitzats, els ara ja 'quasi' idèntics repren en les seues aventures al poble, un espai imaginari que permet els jocs a l'aire lliure, el contacte amb els animals o les escapades amb bicideta, definitiva, la vida als pobles que propicia el contacte diari amb la natura i els animals.

En una de les seues escapades amb les bicidetes, els xiquets troben cinc gatets acabats de nàixer i la seua preocupació per ells els durà a tota una sèrie de converses i enraonaments amb els seus pares per tal d'aconseguir quedar-se amb dos dels gatets. Mentrestant, els protagonistes hauran de fer tota mena de peripècies per a tindre cura de la mare i dels cinc gatets, i tot amb l'ajuda d'un gos, el Pinqui, que contra tot pronòstic estima també els seus eterns enemics. Finalment, els xiquets entenen els motius dels pares i arriben a un acord prou satisfactori per les dos parts.

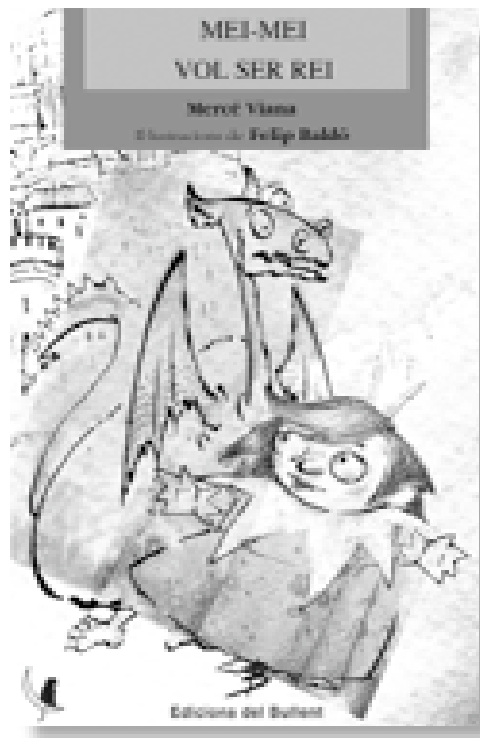
La història dels dos bessons quasi idèntics ens permet analitzar algunes qüestions d'interès per als més menuts. Introduïm conceptes bàsics per als primers lectors, com ara la passió per la lectura ja des de la infància (Beatriu, llig fins i tot un llibre sobre mitologia grega i romana que el seu germà li duu de la biblioteca de l'escola), l'amor i el respecte als animals (els dos xiquets mostren preocupació i interès pel benestar dels petits gatets que troben en un solar), l'amistat i l'entenen entre germans o el respecte als pares i la qualitat d'una vida a l'aire lliure i en contacte amb la natura.

Són molt valuoses les il·lustracions que acompanyen el llibre, que permeten que els lectors imaginem més clarament els protagonistes i els seus companys d'aventura i fan molt més atractiva la història. Potser, prompte trobem un segon llibre a Brosquil on Jordi i Beatriu, de la mà de la Dolores Jimeno, ens conten una altra aventura viscuda als carrers de Benimassa o a qualsevol altre indret del món; amb ells es pot començar perfectament una sèrie d'històries que els mantinguen com a protagonistes. El llibre ens obri l'interès per més aventures, per conèixer una mica més dos personatges que de segur agradaran als més menuts.

Sònia Martínez Icardo

El drac que arribà a ser rei

Mei-Mei vol ser rei és un relat adreçat al públic infantil que conta la història d'una princesa que es disposa a recuperar les joies de la seua família, les quals van ser robades per un drac. Una narració que treballa uns valors universals.

MEI-MEI VOL SER REI

MERCÉ VIANA

IL·LUSTRACIONS DE FELIP BALDÓ

«XV PREMI CARMESINA DE NARRATIVA INFANTIL», 2005

COL·LECCIÓ «ELS LLIBRES DEL GAT EN LA LLUNA», 28

79 PÀGINES

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2005

La princesa Aluci, del regne de Meliconfit, veu, estranyada, com al seu país la família reial no duu corones d'or ni de pedres precioses. Ans al contrari, són de cartó, i més aviat no massa boniques. Després d'indagar el motiu de la situació, descobrirà que és perquè el dragó Mei-Mei les va furta feia temps, com a conseqüència d'una terrible brega amb els avantpassats de l'hereua al tron. Serà a partir d'eixe moment quan la jove, filla del rei Francesc I l'Ocupat i la reina Maríné l'Agraciada es disposa a recuperar-les de mans del drac. A més, la fada del regne, Tintilineta, ja havia profetitzat que seria la princesa qui les retornaria als seus propietaris primers. El camí, ple d'obstacles, serà vençut per l'enginy i la saviesa d'Aluci, la qual anirà avançant mitjançant la resolució d'enigmes, i d'en devinalles, enfront d'un cocodril, o enfront del mateix drac *lladre*. Curiosament, el drac *-lladre*, acabarà sent coronat rei per uns dies, tal com era el seu desig. Mercé Viana traça des de l'inici de la història una narració viva i àgil que duu el lector a anar comprenent la filosofia final de l'obra. La voluntat i el desig de la jove princesa, el seu anhel de recobrar allò que creu seu, fa que el regne de Meliconfit pugui recobrar les corones. Un desig que no estarà

exempt de riscos i perills, com la majoria de camins que la vida mateixa traça. I, d'altra banda, el penediment del drac aplanarà més encara el camí. L'obra *Mei-Mei vol ser rei* va obtenir el XV Premi Carmesina de Narrativa Infantil 2005, patrocinat per la Mancomunitat de municipis de la Safor. En el decurs de la història, s'hi albira un diàleg divertit, una estructura ben traçada, i també el treball d'uns valors universals. Al capdavant, una història fàcilment comprensible, tòpica pels continguts i la narració, i que s'acobla a les necessitats del docent que ha d'implicar els més joves en la lectura. No debades, la publicació aporta un quadern de propostes didàctiques referides a la història. L'obra està escrita amb un model de llengua assequible, sense massa concessions literàries, i recurrent de tant en tant a l'endevinalla com a recurs. Amb *Mei-Mei vol ser rei*, Mercé Viana continua la seua tasca literària, la qual ja ha donat més de quaranta obres de literatura infantil i juvenil, i altres tantes de caire didàctic. Ha estat guanyadora de diferents premis literaris, premis d'innovació educativa de la Conselleria de Cultura i diverses beques literàries de la Diputació de València.

Agustí Hernández Dolz

Al mal tiempo buena cara

Una niña descubre que en la vida no siempre salen las cosas como queremos, pero esas contrariedades lejos de ser un engorro se convierten en un aliciente para conocer gran infinidad de alternativas. Una fórmula que nos ayuda a vivir con alegría y saber enfrentarnos al mundo.

AIXÍ ÉS LA VIDA

ANA-LUISA RAMÍREZ

IL·LUSTRACIONS DE CARMEN RAMÍREZ

TRADUCCIÓ DE MARC GRANELL

COL·LECCIÓ «DIÀLOGO INFANTIL.
LIBROS MUY ILUSTRADOS»

---

30 PÀGINES

EDITORIAL DIÀLOGO, VALÈNCIA, 2005

Així és la vida es un cuento breve escrito por Ana-Luisa Ramírez con ilustraciones de su hermana Carmen Ramírez. Una auténtica sintonía entre las dos hermanas confluye en este libro, en el que tanto el texto como las ilustraciones nos transmiten la alegría de vivir, pero no de una manera tonta o banal, sino todo lo contrario, haciéndonos conscientes de todo lo que conlleva la existencia.

El relato nos muestra de la mano del personaje de una niña las contrariedades y sin sabores ante los cuales nos tenemos que enfrentar los seres humanos desde que nacemos. En el texto se nos familiariza con cosas tan comunes como el hecho de no tener todo lo que se desea, y nos enseña a convivir con el mal, con los contratiempos, con nuestros cambios de humor, con la muerte, la enfermedad la soledad, la ausencia de las personas queridas, la falta de ca-

riño... En definitiva, nos enseña la esencia de la vida. Un texto muy didáctico, sensible e inteligente para enseñar a los niños y las niñas a comprender las vicisitudes que entraña el vivir, para ayudarles a ser más conscientes de que no todo pasa por obtener siempre lo que uno quiere, para enfrentarse a la vida con optimismo, un texto que con mucha sutileza ayuda al niño a madurar.

Així és la vida es un cuento lleno de perspicacia, muy sagaz, que aborda un tema esencial en la narrativa clásica: las dificultades a las que nos enfrenta la vida, pero en lugar de hacerlo desde la perspectiva de la magia o la fantasía utiliza la realidad, hechos cotidianos que hacen que el niño se sienta más involucrado y que de alguna manera traslade la experiencia de la narración a su vida diaria. Una fórmula excelente para que se aprenda a incorporar los procesos de conocimiento al proceso de crecimiento personal.

Las ilustraciones de Carmen Ramírez son elocuentes, divertidas, llenas de color, muy adecuadas al texto, lo complementan de tal forma que adquieren tanta relevancia como las palabras. Son imágenes que no sólo adornan el contenido del texto, sino que ayudan a la explicación del mismo. Los dibujos de Carmen Ramírez transmiten mucha

vivacidad y nos recuerdan los recortables, las pegatinas, nos invitan a tocar y jugar con ellos como si fueran animados, son de trazos sencillos y a la vez llenos de fuerza, comunican alegría y diversión.

La colección «Diálogo infantil» coordinada por Vicente Vilana y diseñada y producida por Miguel Calatayud, tiene ya 8 libros publicados y todos ellos se caracterizan por su cuidadosa edición, papel, tamaño del libro y, por supuesto, las ilustraciones. Los libros de esta colección son una propuesta gráfica de gran calado que permiten que los niños se adentren en el mundo de las letras y de la imagen de forma agradable, divertida, con sentido del humor y con actitud positiva, sobre todo, por el protagonismo y la potencia del color. Una colección que lleva una trayectoria impecable y tiene por delante un futuro prometedor.

Lourdes Rubio

En tiempos de Carlomagno

«Un paso más y el País de los Cuentos, con su Círculo os habrá tragado, un nuevo mundo se extenderá enigmático y desconocido ante vuestros ojos. Un mundo para viajeros con más curiosidad que miedo... ¡pero cuidado! Hay gloria para los valientes, trampas para los poco precavidos y olvido para los desafortunados».

LA PIEDRA DEL MONARCA

ARTUR BALDER

365 PÁGINAS

THE MAGIC RIDER, ALACANT, 2004

Confieso que, cuando leí, «porque son de tal condición los mortales, tienen tanta inclinación a lo vedado, que en prohibiéndoles alguna cosa, por el mismo caso la apetecen y mucho más por conseguirla. No es menester más para que una cosa sea buscada sino que sea prohibida» (Baltasar Gracián, *El Criticón*), no pude evitar plantearme que tal vez si se prohibiera la lectura... En fin, deseché rápidamente dicho pensamiento, a la vista de ciertos sucesos editoriales. Creo que no se puede negar que el mercado de la literatura infantil y juvenil actual goza de muy buena salud en lo referente a la literatura fantástica, a tenor de la cantidad de autores que dedican sus esfuerzos a ella y a las cifras de venta. Tras la saga de J. K. Rowling y la recuperación de las obras de J. R. R. Tolkien y C. S. Lewis, gracias a sus adaptaciones cinematográficas y convertidas, por su calidad, en referentes

y clásicos de un género que comienza a configurarse a finales del siglo XVIII, adscrito al Romanticismo, surgen nuevas propuestas que, entre sus méritos, están el haber logrado que la población lectora más joven no cuestione el número de páginas de un libro (ahí es nada), dada la expectativa de disfrute que ya provoca el género.

A Cornelia Funke, Philip Pullmann o el más reciente Christopher Paolini, les han surgido serios competidores nacionales.

Artur Balder (Alicante, 1974), artista prolífico (cine, música, pintura, fotografía) se adentra en el ámbito de la literatura con *La Piedra del Monarca*, mezcla de relato de aventuras juvenil con claros ingredientes de viaje de iniciación del protagonista/héroe Curdy y situado en un espacio y tiempo concretos: el reino de los francos en el 771 d.C. y con Carlomagno como uno de sus protagonistas. Balder rinde homenaje al mundo de los cuentos al desarrollar gran parte de la narración en el País de la Fantasía, allí donde quedarán en suspenso las leyes que rigen lo Racional, un lugar «en el que incluso las cosas más inverosímiles podrían ser ciertas», poblado por todo tipo de seres pertenecientes a la tradición cuentística europea: duendes, elfos, enanos, gigantes,

dragones, unicornios, niflunfos... Y donde, sobre todo, surgirán más preguntas que respuestas. Un mundo, pues, que nos exige un pacto de credulidad, el mismo que acepta un niño al escuchar las palabras mágicas *Erase una vez...*, pacto que se inicia, realmente, cuando Curdy, pelo de cobre, en compañía de sus mejores amigos traspasa la Puerta Cerrada, gracias a una llave mágica, y se adentra en el territorio del Uno con el fin de robar al gigante Toon, usurpador del trono del Monarca, el Elixir de las Tres Gotas que contiene la Prudencia, la Inteligencia y la Fuerza antes de que Aunor, el Nigromante, con ocedor de los mayores secretos de la Alquimia, lo consiga para poder cumplir el encargo de forjar una espada imbatible cuyo mango, al contenerlas, hiciera triunfar a Carlomagno, rey de los francos y, así, crear el primer imperio europeo tras la caída del Imperio Romano. De lenguaje ágil como corresponde a la narración de aventuras, con un claro predominio de la descripción, dado que se nos dan a conocer nuevos universos, *La Piedra del Monarca* se lee con avidez a pesar de la persistencia de algunos errores ortográficos.

Ana Isabel Caro

Mirant les fotos de l'àlbum...

Les fotos de Fermí, un senzill llibre originalíssim, tant en narració com pel que fa a les il·lustracions, és una creació de Felipe Giménez, el qual es fica amb molta gràcia dins el cap i la pell d'un xiquet, darrere dels seus ulls i la seua mirada.

LES FOTOS DE FERMÍ

TEXT I IL·LUSTRACIONS DE FELIPE GIMÉNEZ

COL·LECCIÓ «EL TRICICLE», 33

24 PÀGINES

TÁNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2005

Fermí podria ser qual sevol xiquet del nostre temps si parem esment al contingut dels seus comentaris i el missatge que vol enviar-nos, però l'àlbum de fotos que arriba a les nostres mans i la seua manera d'expressar el que estes imatges signifiquen per a ell són únics i tenen la virtut de commoure'ns al mateix temps que ens dibuixen un somriure als llavis.

Les fotos de Fermí estan representades il·lustrativa ment per uns dibuixos traçats i colorejats amb la senzillesa amb què podria haver-ho fet la mà d'un xiquet. Els dibuixos semblen adherits a la pàgina en blanc com si de fotos en un àlbum familiar dels clàssics es tractara. Esquematisme, expressivitat, simplicitat, dinamisme, originalitat, són les paraules que acudixen a la nostra ment en els instants de contemplar les il·lustracions del treball de Felipe Giménez. Mijantçant unes fotos peculiars, Fermí va presentant la seua família, els seus

amics, coneguts, i fins i tot alguns objectes que per a ell són especialment significatius. Però el nostre xiquet no es conforma a posar un nom a cada imatge, sinó que hi afegix comentaris molt reveladors pel que fa a les seues impressions, o els sentiments i records en relació amb elles, o més aviat amb la persona, animal o cosa representada en la foto. Fermí ens conta, per exemple, que no li agrada mirar el retrat del casament del pare i de la mare «perquè no sé on estava jo aquell dia i ningú m'ho explica bé». Davant la imatge de l'avi, el nostre xicotet narrador recorda el que va sentir quan va morir i l'oncle el va portar a veure'l «perquè la mare i el pare no sabien què fer de tan tristos com estaven», i tot seguit ens mostra la foto d'un martell que l'avi li havia regalat: «quan l'utilitze me'n recorde, d'ell. I m'agrada». Una de les il·lustracions més commovedores, tant per la seua extrema simplicitat com per les paraules que l'acompanyen, que semblen eixides dels llibres d'un xiquet autèntic –de qualsevol xiquet que haja patit les perllongades absències dels pares–, és la que representa el buit d'un espai de la casa, amb l'única presència d'un llum encés: «Aquesta és la foto de quan el pare i la mare se'n van a tre-

ballar i jo em quedé sol, i tarden, tarden... i jo a vegades estic avorrit i a vegades els trobe a faltar». Entre les més divertides trobem unes figures humanes que semblen fer acrobàcies: «són els amics del pare, que estan mig penjats». Tampoc podem evitar un somriure, encara que per diferent motiu, quan, a propòsit d'una de les àvies, Fermí recorda: «Una vegada vaig abocar el café amb llet i vaig pensar que s'enfadaria, però no em va dir res, i aquell dia la vaig estimar encara més». En definitiva, gràcies a Fermí i al seu creador podem gaudir d'un llibre entranyable que amb petits i poquets traços –lingüístics i gràfics– molt peculiars retrata la realitat de moltes famílies.

Nieves Avilés

Manuals per a «pares maniàtics»

La nova col·lecció d'Edicions del Bullent, «Adolescentes», enceta una línia de manuals d'autoajuda sobre el que es coneix com «el moment dels grans canvis», el període per excel·lència dels trastorns del sentiment d'identitat.

RESPUESTAS A 100 PREGUNTAS SOBRE LA ADOLESCENCIA

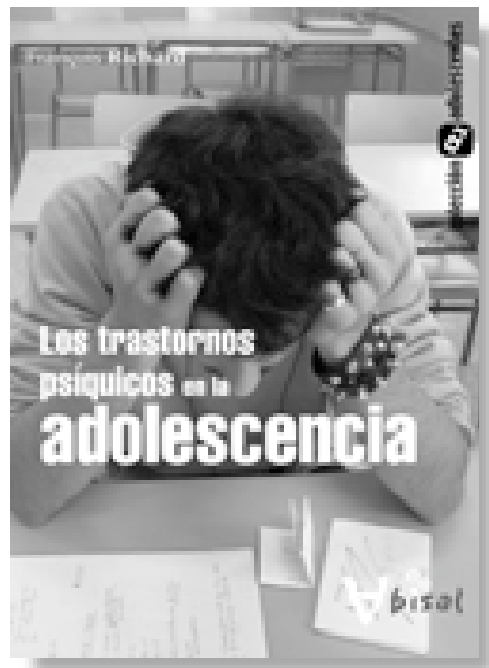
PHILIPPE JEAMMET

TRADUCCIÓ D'ENRIC PONS SEGUÍ

COL·LECCIÓ «ADOLESCENTS», 1

251 PÀGINES

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2005

LOS TRASTORNOS PSÍQUICOS EN LA ADOLESCENCIA

FRANÇOIS RICHARD

TRADUCCIÓ D'ENRIC PONS SEGUÍ

COL·LECCIÓ «ADOLESCENTS», 2

134 PÀGINES

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2005

L'interés pel món de l'adolescència comença a ser una constant en la línia editorial d'Edicions del Bullent. Fa aproximadament un any, la veterana editorial valenciana llança la col·lecció «Claus per a entendre el món», un conjunt d'assaigs sobre temes d'actualitat recent, adreçats al públic adolescent. Ara és el torn de la col·lecció «Adolescentes» –sorgida de la col·laboració amb HEBE. Fundació Valenciana. Salut Mental i Adolescència– i que s'inaugura amb dos traduccions d'especialistes francesos en psicologia i psiquiatria: *Respuestas a 100 preguntas sobre la adolescencia* de Philippe Jeammet i *Los trastornos psíquicos de la adolescencia* de François Richard. Tots dos compartixen temàtica, però divergixen en l'enfocament triat, així com en el perfil del lector al qual s'adrecen. I a pesar del nom, la col·lecció no ha estat concebuda per a un públic adolescent –tot i que no l'exclou–, sinó per al col·lectiu d'adults que envolta el jove en un període de dubte, con tradiccions i inseguretats: pares, germans grans, professors, metges, psicòlegs, etc. Philippe Jeammet presenta un compendi de les cent preguntes més freqüents que li han estat plantejades en la seua consulta de psicòleg i oferix respostes amb un to divulgatiu i accessible per a qualsevol tipus de públic: del *pearing* a l'anorèxia, tot passant pel fracàs escolar, l'addicció als videojocs i a la televi-

sió, l'apatia, la sexualitat o l'abstracció. El volum representa, doncs, una mena de consultori portàtil que pot ajudar com a orientació, però que no hauria d'assumir-se com a receptari. El professor Jeammet ja advertix en el prefaç que, si bé els comportaments de l'adolescència responen a esquemes idèntics, els jòvens són persones i, per tant, individualitats, de manera que cap recepta és vàlida per a tothom. Hi ha una idea clau que recorre les cent preguntes plantejades per Jeammet: l'equivocació de considerar un *handicap* la vulnerabilitat dels adolescents, ja que moltes vegades els jòvens fan de les seues debilitats un motor que els espena a superar-se constantment i de manera creativa.

Quant al text de François Richard, té un caràcter més tècnic que l'anterior. De fet, l'autor advertix que s'adreça principalment als estudiants de psicologia i de psiquiatria. Richard sintetiza els principals treballs sobre trastorns psíquics en l'adolescència, tot prenent com a eix teòric fonamental la psicoanàlisi freudiana.

En definitiva, tots dos volums poden fornir, tant pares com joves, de les eines necessàries per a superar les perplexitats típiques de l'adolescència i induir-los, així, a l'acció. I encara més important, inscriure esta acció en una continuïtat que con tribuísca a superar el desànim.

Alicia Toledo

Camino hacia el futuro

Solamente un profundo conocedor del comportamiento de los alumnos en el Aula, es capaz de narrar con veracidad y sin falsear situaciones que, como clichés, se toman de cualquier parte, la historia de un grupo de adolescentes que en el día a día de su formación escolar camina hacia la incógnita de su propio futuro.

UN AÑO IRREPETIBLE

EDUARDO ALONSO

COL·LECCIÓ «ALGAR JOVEN», 22

141 PÀGINES

ALGAR EDITORIAL, ALZIRA, 2005

El escritor Eduardo Alonso, gran observador del mundo juvenil, nos hace en trega, en esta ocasión, de la historia de un grupo de adolescentes.

La acción transcurre en un Instituto de Secundaria valenciano, desde el hábitat de la clase de 3º B el escritor describe a los alumnos de manera tan gráfica que quienes compartimos la experiencia del Aula no tenemos más remedio que identificar a alguno de los alumnos que habitualmente se sientan en los pupitres. ¿Cómo no reconocer a Andrés Baquín, regordete, simpático y un poco trasto, o a Sergio Segovia, alumno objeto a todas luces, *Homo interruptor* de la clase (nombre que le atribuye el profesor de Alternativa, quien explica latín en cuanto puede), o quizás a Paula, alumna callada y trabajadora como nadie, o a Diana que viene del Perú y no sabe cómo adaptarse a un medio que le resulta extraño?

Eduardo Alonso, hace un inteligente análisis de lo que, en síntesis, podría ser un profesor, amable, paciente y siempre dispuesto a dar marcha atrás para evitar una excesiva tensión en la clase. En su relato, el autor muestra varias problemáticas muy del momento, la soledad de Sergio Segovia, a causa de las necesidades familiares, el desarraigo de los alumnos que vienen de otros países, el mundo silencioso de Paula...

Página a página discurre ante los ojos del lector la vida escolar de unos «adolescentes» que bien podrían ser nuestros propios hijos. Pero el autor no se queda simplemente en el Aula, sino que con mano experta hace que su relato se deslice suavemente, desde la pequeña comunidad que es la clase, con sus auténticos protagonistas (esos siete u ocho alumnos cuyos nombres el profesor se aprende el primer día y ya no olvida), hacia otros campos indagando un sin fin de posibilidades. Podríamos decir que Alonso camina desde lo particular a lo general, o sea desde la pequeña comunidad que es la clase, hasta llegar a alcanzar la macro-comunidad que es el Municipio, sin dejarse en su recorrido, el eslabón de esa comunidad intermedia que sin duda es la familia.

Es sumamente interesante y aleccionador el capítulo titulado «El Zoo de los

Inmigrantes». Ante la inminente visita de la primera autoridad municipal, los animales del zoo de Viveros, escriben un manifiesto de protesta demandando —a la Alcaldesa—, un lugar más amplio donde poder moverse en libertad. Petición que no llega a conseguirse.

Pero no todo se pierde, los chicos al acabar el curso han adquirido madurez y han aprendido muchas palabras del Perú, casi todas las que durante el curso han ido intercambiando con Diana, ella en cambio, ha prendido y tal vez aceptado las costumbres valencianas.

Un curso irreplicable es un libro muy interesante donde nada es gratuito, todo tiene un sentido, tanto para los chicos como para los adultos.

Sólo me queda por decir que, hoy por hoy, también quisiera tener un curso como ese 3º B que protagoniza el relato de Eduardo Alonso.

M^o Teresa Espasa

A propósito de la solidaridad

¿Por qué les exigimos a los niños que tengan un comportamiento y una actitud en la vida, una «teoría» del ser y el estar que nosotros, como adultos, y llegados el caso, no nos aplicamos? A partir de una anécdota Vicent Pardo reflexiona sobre las consecuencias de nuestros posicionamientos éticos.

JAUME, NOOMAN I LA FURGONETA DE 77.777 EUROS

VICENT PARDO

IL·LUSTRACIONS D'IRENE BLASCO

COL·LECCIÓ «LA BICICLETA GROGA», 27

119 PÀGINES

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2005

Vicent Pardo (Vinaloosa, Valencia, 1954) plantea esta incoherencia al desarrollar una historia en la que el protagonista aplica, llegada la ocasión, una de las máximas aprendidas de su padre: ser generoso y compartir con los demás lo que tenemos.

Jaume, de 4º de Primaria, justo cuando llega a las puertas de su escuela, disfrazado de jirafa (con los consiguientes inconvenientes que le origina disponer, súbitamente y por artificio, de un gran cuello), observa los últimos estertores de la furgoneta del padre de su mejor amigo, Nooman. Éste, desconsolado, explica a Jaume que no podrán acudir a una celebración familiar en su país de origen al no disponer ya de transporte. ¿Y qué hace un amigo de verdad? Pues... ofrecerle la nueva furgoneta que acaba de comprarse su padre, de nada menos que 77.777 euros y que dispone de todo tipo de comodidades.

Cual coro en una tragedia griega (la conciencia colectiva), los compañeros de clase se mofan ruidosamente del ofrecimiento hecho por Jaume: ninguno cree que su padre accederá a prestar su nuevo vehículo.

Vicent Pardo, con ocador de la psicología infantil, dibuja unos personajes con gran realismo, comprensión y ternura, haciendo uso de un lenguaje sencillo, embaucador y dinámico, con guiños de humor y gotas de ironía que denotan a un autor que ama al público al que se dirige, un autor que no ha olvidado el punto de vista del niño, algo que la mayoría perdemos en el tránsito a la adultez. El gran Juan Ramón Jiménez lo expresó como nadie:

«Cuando yo era niño y no había visto ponerse el sol en el mar, ¡cómo yo, soñando, veía ponerse el sol en el mar! Luego, vi ponerse el sol en el mar; y para verlo bien tuve que acordarme de, cuando yo niño, soñando, veía ponerse el sol en el mar».

Encastillado en una alta rama del árbol del patio del colegio, Jaume recibe todo tipo de visitas, hasta que por fin llegan sus padres, que intentan hacerle venir a razones.

La resolución del conflicto, el mejor momento de la narración, deja al desnudo, como al emperador ante los ojos

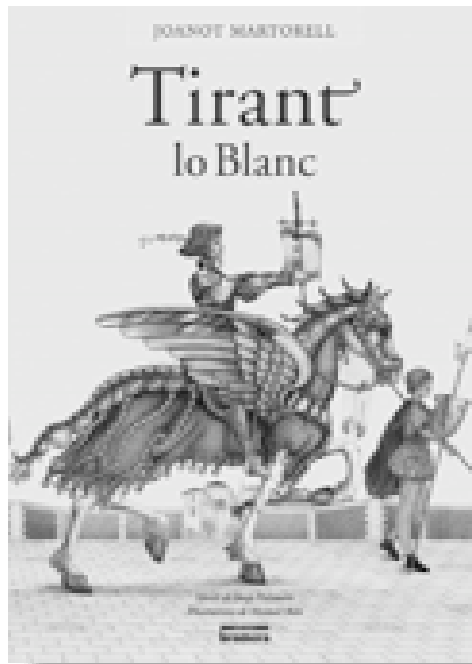
del niño, a los padres de Jaume: si éstos sudaban para hacer comprender a su pequeño que no todo sobre lo que teorizamos puede llevarse a la práctica (y prestar una furgoneta de 77.777 euros pertenece al terreno de la teoría), el hecho de que un vecino muestre sin concesiones su solidaridad provoca la reacción de sus progenitores. Como en el juego de las piezas del dominó, caída una, caen todas (el contacto es la clave) y al ofrecimiento se suman otros. Con unas ilustraciones de Irene Blasco que ejercen una gran complementariedad con el texto, con picados y perspectivas que ensalzan, deformaciones en las proporciones de alto valor emocional (el árbol donde se encuentra Jaume está más o menos accesible según de sea o no estar acompañado) y, sobre todo, la transmisión del estado de ánimo del niño a su disfraz (ambos son uno), *Jaume, Nooman i la furgoneta de 77.777 euros* se lee con mucho gusto. Un homenaje a esa especie en peligro de extinción llamada niño.

Ana Isabel Caro

Una versió del clàssic dels clàssics

Edicions Bromera presenta una versió de la universal obra *Tirant lo Blanc* de la mà de Josep Palomero i amb il·lustracions de Manuel Boix. Batalles, intrigues, conspiracions i aventures donen cos a la novel·la valenciana més universal.

TIRANT LO BLANC

JOANOT MARTORELL

ADAPTACIÓ DE JOSEP PALOMERO

IL·LUSTRACIONS DE MANUEL BOIX

---

150 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

Miguel de Cervantes, en boca del Quixot, va manifestar que «por su estilo es éste el mejor libro del mundo». No hauria d'anar molt de s'encaminat quan el *Tirant lo Blanc*, l'obra de Joanot Martorell, s'ha mantingut cinc segles com una novel·la d'intrigues i aventures, però també conspiracions i batalles, que ha ultrapassat les fronteres físiques i territorials valencianes. No debades, la temàtica de l'obra s'inserix en el desig dels països cristians europeus del seu temps d'alliberar Istanbul, l'antiga capital de l'Imperi romà d'Orient, del poder de l'imperi otomà. I en este marc, apareixerà Tirant, un cavaller anglès profundament humà que intentarà ajudar tothom, i acudirà a Constantinoble a frenar l'avanç turc.

L'adaptació que en fa Bromera és amb una versió de Josep Palomero, i amb les il·lustracions de Manuel Boix. D'una banda, Palomero aposta per un llenguatge pròxim al lector, àgil, viu i respectuós amb l'original de Martorell, que presenta, així, una novel·la gai i rebé moderna, amb un argument d'aventures, i també amb un rerefons amorós que acaba imposant-se sobre l'altra part de la trama. L'adaptació de Josep Palomero manté en el *Tirant lo Blanc* l'estil de Martorell, basat en la ironia i la desimboltura dels personatges. No queda de banda, per això, la llibertat amb què els personatges de la novel·la manifesten els seus desitjos sexuals i carnals, en tre d'altres.

D'altra banda, Manuel Boix sintetitza i presenta en imatges alguns dels fragments més representatius de l'obra. Amb vora un centenar d'il·lustracions repartides per les 150 pàgines de l'obra, també s'aconsegueix que el llibre s'acoste a un format visual, i el Tirant es pugui llegir mirant les il·lustracions de Boix. Unes il·lustracions que són bé a doble pàgina, en format panoràmic, o bé quadrades o apaïsades. És clar que la versió de l'obra de Joanot Martorell està concebuda tant per a un públic juvenil com per a l'adult.

El fil argumental relata la trajectòria personal de Tirant, des de la seua formació com a cavaller a Anglaterra, fins a la seua experiència guerrera per terres gregues. Un episodi que, a l'entremig, inclou batalles a l'illa de Rodes, Constantinoble i el nord d'Àfrica. Però al capdavall, l'obra és també la història d'amor, l'acostament entre el cavaller anglès i Carmesina, la princesa de Constantinoble.

Serà el desig de romandre junts, l'amor mutu, el que empenyerà Tirant a lluitar per impedir l'avanç musulmà cap a Europa. Aconseguirà que se signe la pau i, quan ja es disposava a tornar a ser coronat rei, trobarà la mort, una mort que provocarà la desgràcia en cascada. L'argument de la novel·la, de cavallers i amb reticències medievals, adquireix, però, un estil universal i un to poètic.

Agustí Hernández Dolz

El preu de la renúncia

No hi ha millor aprenentatge que la pròpia experiència. És el convenciment a què s'arriba després d'haver davallat a l'infern i haver-ne ressorgit com una au fènix: el viatge iniciàtic de Dora, una adolescent que fa de la renúncia la seua opció per a créixer.

DORA DIU QUE NO

ISABEL-CLARA SIMÓ

COL·LECCIÓ «ESPURNA», 75

147 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

«No vull ser la cossa de ningú perquè no vull que ningú siga una cossa per a mi. I si no ho faig ara, que estic travessada d'amor, ja no ho faré mai...» Amb eixa determinació, Isabel-Clara Simó posa en boca de la protagonista la declaració d'intencions amb què clou la seua última novel·la juvenil, una aposta arriscada i amb evocacions d'altres títols seus.

Si en *Joel* i *Raquel* la situació de desempament que patien els protagonistes era provocada per la mort de la mare o d'una amiga, en *Dora diu que no* l'autora va més enllà i provoca que la protagonista es quede completament òrfena. Així es prepara el detonant, el punt de partida perquè Dora, una jove rebel i inconformista amb el control dels pares, iniciï una experiència vital que l'acaba amb la cruïlla d'una vida que la converteix en adulta abans d'hora.

Amb disset anys ha d'abandonar els estudis, portar una casa i buscar una fae-

na per sobreviure. Sara, una assistenta social de cor gran i paciència encara més gran, l'ajuda a anar surant en un mar de dubtes i passions. És la confessora, l'amiga i la mare i el pare que ja no té. Més que una solució, ella es convertix en el bastó sobre el qual es repenja i contra el qual lluita per trobar la seua identitat.

L'afany per viure, l'atracció sexual i el secret d'una relació que la desvetla, l'empenyen a una doble vida que es nega a revelar per por a la desaprovaçió de Sara. De la mà de Marc, un xicot que pràcticament la dobla en edat, Dora coneix i es descobreix a si mateixa. Intel·ligent, culte i amb una bagatge vivencial que l'enlluerna i alhora la fa malfiar-se'n, ell és el lladre que li arravata el cor, però no l'ànima.

La capacitat per a explicar i fer digressions sobre art i pintura, les referències llibresques per a refermar les seues paraules, la facilitat per a convèncer i, per descomptat, l'atractiu físic, fan de Marc l'objecte d'un desig ara agre, ara dolç. El deler, la volença de més que un tòpic d'una història d'enamorats badocs, esdevé esperó d'un descobriment personal que deixa emprems inesborrables. I, enmig de tot això, pensaments en veu alta sobre el verdader sentit de l'amistat, la culpa i la hipocresia. Pen-

saments precipitats i meditats que demanen la complicitat del lector, mentre s'escolen per les esquerdes d'una acció esguitada de monòlegs o a part d'una gran càrrega psicològica. Són el contrapunt, el recurs que ens permet resseguir l'evolució de Dora al llarg de tota la novel·la.

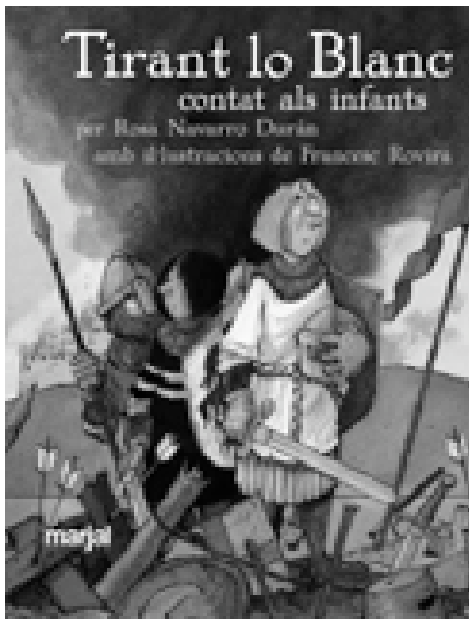
És el viatge i no la destinació el que mostra Isabel-Clara Simó. El peipile, el trànsit cap a la pròpia Ítaca, la interior, la que exigeix nadar a contracorrent i anar mar endins. Així veiem la protagonista de *Dora diu que no*: com una adolescent que, al capdavant, decidix perdre de vista la costa, rompre els lligams i fitar el nord de la nau de la seua vida.

Exercici d'introspecció d'un llibre que, contra les modes imperants, avantposa la realitat despulada del patiment a la fantasiada emoció de les llegendes. L'aposta ferma d'una escriptora tan rebel i inconformista com la seua protagonista. Ofici, molt d'ofici que, tanmateix, no eximix el relat d'alguns trets forçats en la caracterització de certs personatges.

Santi Vallés

Imbatible Tirant

Tirant lo Blanc contat als infants és una adaptació d'un clàssic de la literatura, adreçada als més menuts, duta a terme per Rosa Navarro i amb il·lustracions de Francesc Rovira. L'obra ha estat publicada per l'editorial Marjal.

TIRANT LO BLANC CONTAT ALS INFANTS

ADAPTACIÓ DE ROSA NAVARRO DURÁN

IL·LUSTRACIONS DE FRANCESC ROVIRA

197 PÀGINES

EDITORIAL MARJAL, MISLATA, 2005

És una bona idea acostar els clàssics de la literatura als menuts per tal que coneguen els herois, batalles o amors que ens són propis en la mesura que pertanyen al nostre patrimoni cultural, però que, per la seua importància, han esdevingut universals. Tothom sap qui són Romeu i Julieta, o Pinocchio, o Medin, fins i tot els més joves, per això s'han de conèixer també, incorporar-los a l'imaginari comú, personatges com el nostre cavaller més valuós: Tirant lo Blanch.

Per què llegir els clàssics? o, en el nostre cas concret, per què contar-los als més joves? Una bona resposta la trobem llegint l'obra de Calvino *Perché leggere i dassisti*. Un dassisti, segons este important autor, s'ha de llegir de jove i s'ha de tornar a llegir, que no rellegir, quan arribem a l'edat adulta: sempre ens aportarà alguna cosa i ens sorprendrà. Però, en una societat en què la lectura es fa cada vegada més rara, qui ha llegit real-

ment els clàssics de la nostra literatura? Potser, si férem una enquesta, tothom diria que coneix *Tirant lo Blanch* o el comte Amau, tanmateix, poques persones deuen haver llegit estes obres íntegrament.

De fet, llegir *Tirant lo Blanch* és apassionant encara que no gens fàcil, i una lectura de mil pàgines es fa potser més dura per a un adult que no ha tastat, de menut, la satisfacció d'acompanyar l'heroi en les diverses aventures, o en els somnis. És una de les raons per les quals es demostra positiva l'adaptació del clàssic duta a terme per l'autora Rosa Navarro Durán. Igual que els xiquets i les xiquetes lligen *Les aventures d'en Cèbeta*, *Momo*, o *Harry Potter*, podran tindre accés, d'ara endavant, a obres com *Tirant lo Blanch*. En la present edició contada als infants hi ha, a més a més, excel·lents il·lustracions que reforcen i ajuden a comprendre'n la lectura.

Llegint el llibre, doncs, els jòvens lectors –i també les persones adultes que es decidixen a llegir-lo– trobaran una selecció de les aventures més conegudes del coratjós cavaller: des de la seua presentació inicial, on s'explica d'on ve el nom de Tirant lo Blanch i els orígens bretons de l'heroi, passant per les principals proeses dutes a terme en els diferents països per on passa, fins a arribar a

Constantinoble, on troba l'amor pur i intens de la seua estimada Carmesina. Tot açò amb un llenguatge cuidat i accessible al tipus de lector a qui va adreçada l'obra. Les imatges de Francesc Rovira, que acompanyen els diferents episodis, contribuïxen a fer d'esta adaptació un conte il·lustrat que es podrà llegir fàcilment, d'una forma divertida i que, de ben segur, agradarà. A més a més, el volum és bonic, amb molt de color, una enquadernació molt cuidada i un paper de qualitat. Tot un seguit de coses que, a banda de les que s'han dit més amunt, fan del *Tirant lo Blanc contat als infants* un perfecte candidat a completar i augmentar la nostra biblioteca, o la dels vostres fills i filles, després d'una plaent lectura, és clar.

Maria Sirera i Conca

Còctel novel·lesc

Perifèric Edicions afegix un altre nom clàssic a la seua col·lecció de narrativa: Joaquim Carbó. *Retrat amb negra* és el primer títol que este prolífic autor oferix a l'editorial de Catarroja, on ja han publicat altres noms consagrats de la narrativa juvenil, com ara Joan Pla.

RETRAT AMB NEGRA

JOAQUIM CARBÓ

COL·LECCIÓ «NARRATIVA», 8

212 PÀGINES

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2005

Retrat amb negra es fa ressò d'algunes de les malalties socials que ens preocupen a principis del nou mil·lenni i, desgraciadament, descriu més d'una situació molt menys «novel·lesca» del que ens agradaria. L'intent de cremar un indigent mig llunàtic al mig del carrer, protagonista per una colla d'*skins* que s'han fet amos i senyors d'un barri metropolità humil, és un dels incidents que ens recorda una vegada més que la realitat supera la ficció. Els llibres de Carbó estan tot sovint impregnats d'una marcada actitud ètica i la defensa dels valors humans i del compromís social s'erigixen constantment en estandards de la seua literatura. Un dels exemples més recents: *La caritat explicada als joves* (Columna, 2005). La novel·la que comentem hui tampoc no s'escapa d'esta voluntat allisonadora, cívica i –per què no dir-ho?– *engagée*. El mateix autor ha afirmat, en més d'una ocasió, que, a través de les seues novel·les,

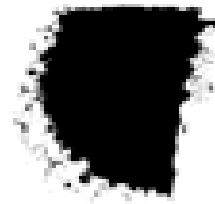
intentaria ridiculitzar la ganduleria, la hipocresia, la violència, el racisme o la prepotència. *Retrat amb negra*, lluny de defugir este compromís, el convertix en l'eix central de la seua trama.

En la primera part de la novel·la, David, un orfe que viu amb el seu avi i que intenta trobar el seu camí men tres treballa en un supermercat, queda involucrat, per una sèrie de coincidències, en una de les ver gonyoses i cru els bretolades comeses per uns *skins* que tenen atemorits a tot el barri. L'ambient claustrofòbic i insofrible que es deriva d'esta situació, la mort del seu avi, l'ambada d'un nou amic amb aires de cooperant i heroi internacional, juntament amb l'atracció irracional per una xica africana anònima d'una foto de diari, són els factors que, units, fan decantar el protagonista per una solució dràstica i ràpida, una fugida cap endavant que només té un camí possible: el camí de Nissòtia. Així, en la segona part de la novel·la, David emprén el viatge cap a este menut –i imaginari– país africà amb uns companys de viatge que res tenen a veure amb els seus estimats amics de la ciutat i amb l'únic objectiu de deslliurar-se d'un passat que no el porta en lloc. El futur també és molt incert i els fets se succeïxen tan ràpidament que el protagonista es tro-

ba immers, gai rebé sense triar-ho, en una perillosa missió humanitària.

La novel·la intenta tocar massa «tecles» alhora i les situacions enreessades, plantejades per fer avançar l'acció, es resolen acceleradament i d'una manera poc versemblant. Els personatges són plans i clarament arrengherats entre els bons o els dolents, a més, els bons, desborden per una actitud políticament correcta i com promesa poc creïble. La pinzellada amorosa no deixa de ser això i tampoc aporta cap a tractiu a la narració. Una novel·la excessivament exemplar en què l'únic lligam esdevé un personatge principal que no acaba de seduir-nos.

Isabel Clara Moll

La història continua al regne dels elfs

Amb *L'Emperador Porpra*, Herbie Brennan dóna continuïtat a la història d'*El Portal dels Elfs*, també editada per Bromera, en la qual les dimensions de la fantasia i la realitat, el món dels elfs i el de les forces del mal es creuen, posant el marc a un relat on l'aventura i el sentit de l'humor estan damunt la taula.

L'EMPERADOR PORPRA

HERBIE BRENNAN

TRADUCCIÓ DE JOSEP MARCO

COL·LECCIÓ «ESFERA», 6

---

433 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

El Portal dels Elfs és el títol amb el qual Herbie Brennan va encetar una història al més tradicional estil del gènere de la literatura fantàstica, que va captivar milers de lectors jòvens d'arreu del món. Ara Brennan, que protagonitza diferents pàgines webs amb les seues històries, ens sorprén de nou amb la segona entrega, sota el títol de *L'Emperador Porpra*, un relat que promet ser de nou un èxit en tre els lectors del primer títol i amants del gènere que sembla haver cobrat protagonisme a les prestatgies en les darreres temporades editorials.

L'Emperador Porpra reprén la història acabada en *El Portal dels Elfs* al moment immediatament posterior a la mort de l'emperador i arranca amb l'inici dels preparatius per a la successió d'este al tron. Al regne dels elfs la tradició mana que el príncep hereu ocupe el lloc de l'emperador i per a

complir este dictat, al palau porpra tot es prepara: els vestits, el menjar, els acompanyants, les invitacions, els convidats i les cerimònies reials prèvies a què tot aspirant a emperador s'ha hagut de sotmetre des de l'inici dels temps.

Els personatges ja coneguts, com el príncep hereu Pyrgus –una ànima càndida que no desitja ser emperador–, la seua germana Blue –que és la més sensata i madura del grup–, el guardià del regne Fogarty –que ja es troba major– i el jove protagonista Henry es donen cita de nou per tornar a lluitar per evitar que el regne dels elfs caiga en mans dels malvats elfs de la nit. Potser la lluita no siga fàcil, però a Henry no li importa allò de tornar a tindre un motiu per a traslladar-se des del seu barri al regne dels elfs i retrobar-se amb Blue, eixa noia que, tot i que ell no ho sap, està desitjant estrenar el vestit de seda confeccionat per les mestresses de la seda del regne, perquè Henry quede impressionat.

Des de les primeres planes l'autor planteja l'existència de diferents dimensions en les quals la vida quotidiana i real es barreja amb el món màgic dels elfs i l'univers del mal encarnat pels elfs de la nit i el regne de l'Infern. Els llocs comuns de la literatura fantàstica es repeteixen i ens trobem un relat masculí sobre

la lluita del bé contra el mal, la presència dels herois, les princeses que necessiten ser salvades del perill, els sers extranyos, les conspiracions i el joc d'abandonar el propi «jo» de la realitat quotidiana per a encarnar un personatge mitològic o imaginari que aconseguix complir totes les fantasies.

La història s'inicia en el moment dels preparatius de la successió de l'emperador. Quan ja està tot a punt per a la cerimònia, inesperadament l'emperador, que havia sigut assassinat, ressuscita i torna al palau porpra. Algun personatge misteriós i fosc està darrere de tot allò. La confusió i el caos sembla el regne dels elfs, que es troba més que mai a l'abast dels sers diabòlics del regne de l'Infern i així comença a desenvolupar-se una història èpica amb una gran dosi de sentit de l'humor, però també de tensió i misteri en l'univers fantàstic creat per Brennan. Sols Henry, el jove que es traslladarà des del món dels humans per participar d'acompanyant en la cerimònia de successió, podrà ajudar-los a alliberar el regne de les mans dels malignes, això sí, amb l'ajuda d'encanteris perquè no puga assabentar-se'n sa mare.

Anna Gimeno

Una professió mitificada

Jugar a detectiu sent periodista pot resultar perillós, però limitar-se a refregir notícies dins del cau de la redacció pot matar d'avorriment i grisor. Esta és la història d'un jove periodista vanitós i agosarat que vol traure a la llum les brutícies de la seua societat.

UN ASSUMPTE DE PERIFÈRIA

JORDI SEBASTIÀ

COL·LECCIÓ «EL GRILL», 66

106 PÀGINES

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2005

Si algun recurs no li ha fallat mai a Jordi Sebastià, és la seua agilitat per escorcollar i imaginar. És part de l'ofici i del caràcter. És el Jordi periodista imaginant a tothora històries bufones per ser publicades.

Així li ocorre al protagonista d'esta història, en Joan Ballester. Un jove periodista que ha après l'ofici amb rapidesa i que ha renunciat al romanticisme i a la parafernàlia que envolta la professió per acceptar que, com li diuen des de dalt: «el periodista és aquell que ompli un espai en blanc amb el tema que li han manat i que, a més, ho fa ràpid: la resta és literatura».

Inquiet, intel·ligent i un tant ambiciós, Joan sap que el peix està ja venut i que tot allò de l'«ofici que només s'aprèn amb els anys» no qualla en el cas del periodisme, que més aviat és un «mitè ridícul per a justificar injustificables diferències de sou, de categoria i de tracte». Per a en Joan, doncs, el perio-

disme és, si més no, un ofici «mecànic» que s'aprén «en poc més d'una setmana». Escrita amb gràcia i agilitat, *Un assumpte de perifèria* és una novel·la breu que festeja amb el gènere negre sense molt d'èxit, i que, tot i no tenir grans pretensions literàries, presenta uns diàlegs plens de vida i ritme, gràcies a una combinació encertada de registres lingüístics i personatges.

Emmarcada en el context de la ciutat de València i de la seua perifèria, és este darrer l'espai que pren un major protagonisme en la novel·la. La perifèria s'alça ací, doncs, com a sinònim de lloc oblidat, inexistent i amuntegat, on els criteris urbanístics i de sostenibilitat deixen pas al caos i a les deixalles humanes.

Precisament en este escenari solitari i decrepit és on té lloc l'operació que mou els fils de l'argument i que amaga, en treltres sorpreses: intrigues, corrupcions, ambicions professionals i la mala sort d'uns pobres de sgraciats que, per més que ho intenten, ho tenen en cru per tal d'eixir de la misèria.

Men trestant, Joan –vanitos com la majoria dels periodistes– procura prendre cura dels seus contactes, i en especial, dels que li poden proporcionar les exclusives cridaneres del prestigiós periodisme d'investigació.

Tot i ser conscient, però, que este gènere informatiu «inexistent» i tan venenat no és més que una «gran fallàcia de la professió», en Joan no pot estar-se de ficar el nas en un assumpte tèrbol i implicar-s'hi més del que tenia previst.

Recuperada ara per la col·lecció juvenil «El Gri ll» de l'editorial 3 i 4, i amb una retrat introductori divertit i afalagador de l'escriptor Rafa Gomar, la recent reedició d'*Un assumpte de perifèria* – crònica d'este «canibalisme consentit i mutu» que no coneix escrúpols anomenat peri odisme d'investigació– conté també un conjunt de propostes didàctiques, obra de Maria Viu, força interessants. En elles, el lector jove tindrà l'ocasió de tornar sobre el text des de la curiositat, per tal d'aprofundir en les tècniques narratives i en el procés de creació literària, i esbrinar-hi, de pas, molt més del que havia percebut en la lectura.

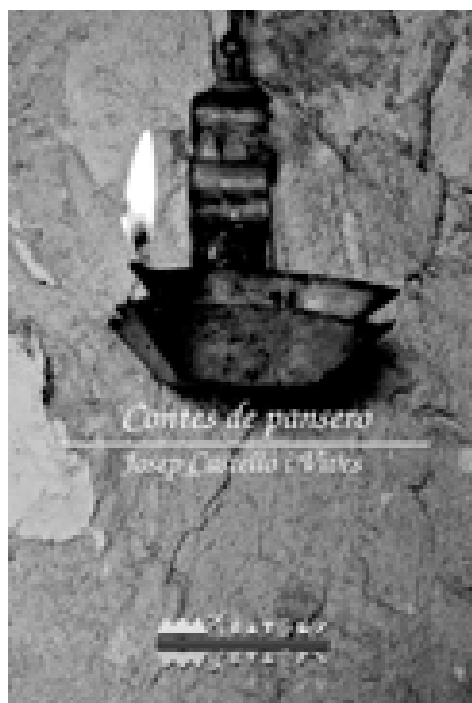
Lourdes Toledo

Il·lustració de Saul Steimberg

Contes artesans

Un regal narratiu per als amants de la novel·la que recupera les tradicions arrelades al nostre passat més immediat. Un passat que, tanmateix, veiem tan llunyà que ens sorprén adonar-nos que alguns dels seus protagonistes encara en guarden un record vivíssim per a contar-nos-ho en primera persona.

CONTES DE PANSERO

JOSEP CASTELLÓ I VIVES

173 PÀGINES

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2005

Josep Castelló i Vives descriu amb rigor i amenitat el procés manual d'escaldar el raïm per a fer-lo pansa, és a dir, la faena del «pansero» que es duia a terme dins de l'economia familiar. Combina la història lineal i cronològica amb altres relats breus, de diferent naturalesa, amb una capacitat de fabular que els dota d'un to rondallístic. Històries enllestides amb una tècnica semblant al *patch-work*, amb retalls o episodis que han sabut esperar pacientment fins a trobar el lloc i moment més adients per a ser cosits, amb l'afany ecològic après al llarg de la convivència amb una generació que no es podia permetre el luxe de malbaratar cap recurs natural. A ritme pausat, l'estructura permet anar introduint-hi temes d'importància transcendental: el respecte a la natura, el pacifisme, la tradició, la cultura, les passions humanes, la justícia, els diners o l'avarícia. Relats que

són una reflexió per ells mateixos i que, alhora, conviden el lector a reflexionar-hi. Són els contes de l'avi que omplien el temps de vetla a la llum del gresol, i que, en tre línies, parlen del poderós canvi generacional de què ha sigut testimoni el protagonista.

Amb llenguatge directe, efectiu i afectiu, vivificat amb diàlegs que desprenen autenticitat, el relat està bastit amb ofici artesanal, com un bon guisat d'ingredients senzills que, cuinats a foc lent, van donant consistència al plat. L'autor salva de l'extinció el vocabulari específic d'esta activitat familiar que s'ha vist superada per la industrialització en poc de temps: fer llata, anar al riurau, fer gavelles de llenya, preparar el lleixiuo escaldar la pansa. Un ofici agrari que es duia a terme treballant de sol a sol i que involucrava tots els membres de la família i la comunitat, fins i tot els més jòvens que, tanmateix, vivien els dies de més treball com una festa.

Les nombroses històries dins la història principal tenen els més variats protagonistes. Des de la senyora anomenada Necessitat fins als animals que compartien protagonisme amb els humans, en tre els quals l'haca que coneix el camí i permet al conductor fer una becadeta, el contemplat gosset Figo, la valenta gata Rosada o l'intel·ligent i en tranyable gos Ferèstec.

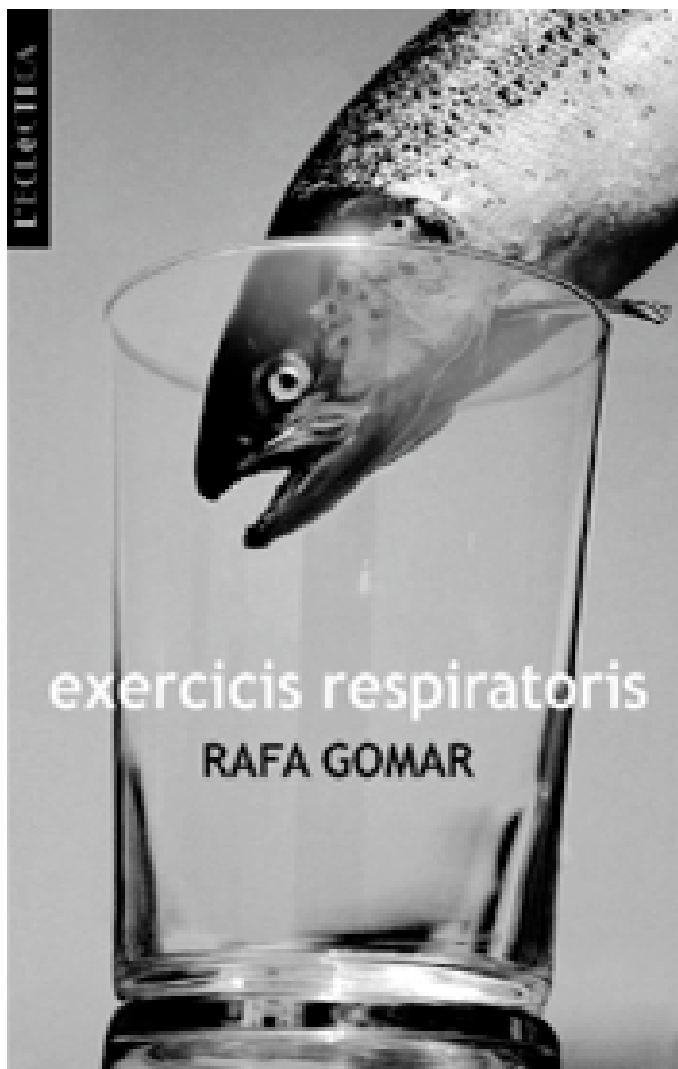
El resultat, un relat amb variades textures que mobilitza els sentiments d'arrelament a la terra, rememorant els records pels cinc sentits.

Els escenaris reals, entre el Montgó i Segària, donen versimblança a la novel·la que, a més d'històrica, és geogràfica.

Contes de pansero és el llegat que l'autor ha volgut traslladar a la memòria dels seus néts perquè puguen «descorfar» d'una manera entretinguda i, perquè no, didàctica, el seu passat més immediat. Josep Castelló ha mantingut intactes les seues vivències infantils i, amb generosa actitud, les ha adobades amb la paciència de l'artesà en forma literària per facilitar als lectors situar-se en el temps de la narració. Proporciona al lector jove uns bons referents i, a més, els ajuda a situar-se en el seu marc històric.

En una relectura positiva de la globalització que aposta per universalitzar la tradició cultural pròpia com a senya d'identitat, *Contes de pansero* accepta el repte. Els potencials lectors n'han d'acceptar un altre: prendre's el temps just per llegir-lo, sense pressa.

Isabel Marín

Una porta entreoberta a l'esperança

Gairebé sempre sol oposar-se la senzillesa a l'elaboració. Ens hem malacostumat a identificar l'ampul·lositat retòrica amb l'elaboració exquisida; i, d'altra banda, la senzillesa sense estridències, amb la simplicitat.

Res més lluny de la realitat: ni tota la literatura barroca és exquisida ni tota la literatura, diguem-ne senzilla, si em permeteu la paraula, està mancada d'elaboració. Borges ho aclaria magistralment quan afirma que la sort de l'escriptor rau en el fet d'assolir la modesta i secreta complexitat. I és tot just esta complexitat la que traspua en moltes de les pàgines d'*Exercicis respiratoris*. Al llarg dels setze contes que com ponen el recull, Rafa Gomar ens ofereix unes històries suggerents dotades d'una prosa sense fissures ni vacil·lacions. Una prosa que rellisca àgil com l'aigua d'un riu sense brostam. No fa gaire concessions a la galeria ni es perd en detalls que entrebiquen la fluïdesa del relat. Sap molt bé què vol contar i evita circumloquis innecessaris. Sovint, alguns acadèmics afirmen, categòricament, desconfiar d'aquella literatura que es deixa llegir d'una tirada. Els contes de Rafa Gomar, però, refuten amb escreix el prejudici academicista. Els personatges estan ben definits i alhora deixen buits que el lector ha d'emplenar, les històries no tenen un final sorprenent perquè ja són sorprenents per elles mateixes i l'estil, calculadament planer, enganxa el lector i l'empeny, a voltes amb una tendresa sincera com en «Let it be», a voltes amb una cruïda punyent com en «Vil·la Clara», a voltes amb un humor

---

EXERCICIS RESPIRATORIS

RAFA GOMAR

COL·LECCIÓ «L'ECLÈTICA», 120

154 PÀGINES

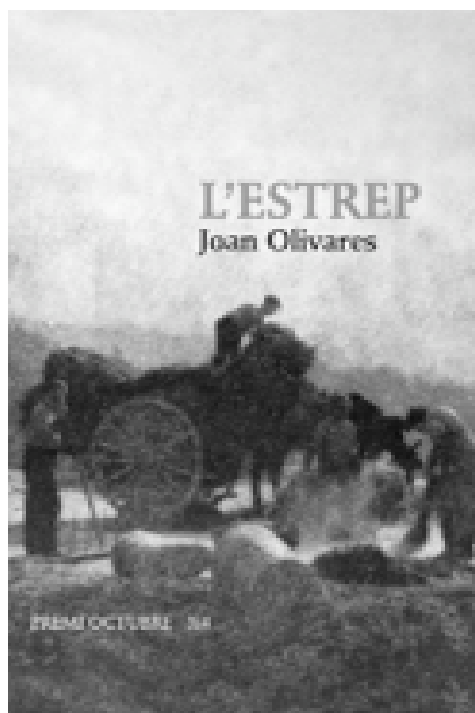
EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

absurdament intel·ligent com en «Pura natura», envers un abisme que, tanmateix, deixa una porta en treoberta a l'esperança. És aleshores que el lector, arribat al final del conte, ha de tancar el llibre, cloure les parpelles i deixar anar els pensaments. La literatura de Gomar s'arrela a la realitat quotidiana. Una realitat quotidiana que l'autor volta com un mitjà per mostrar-nos, amb una mirada lúcida, el seu costat més sorprenent. I per poder fer-ho, no defuig el parlar del carrer. Ans al contrari, més aviat l'incorpora als relats passat pel sedàs de la llengua literària. Manté, doncs, una clara voluntat d'escriure amb l'oïda pegada al carrer i rebutja el barroquisme en tant que expressió, preciosista i vàcua, incapaç de mostrar la realitat nua. Potser és el major encert d'*Exercicis respiratoris*: mostrar la bellesa de la realitat nua. Rafa Gomar, tot i que s'inserix dins la llarga tradició de contistes en català (Calders, Monzó, Rodoreda, Moncada...) i que compta amb una trajectòria literària notable, amb reculls del calibre de *Batecs*, continua sent, tal com diria Fuster, una *carència singular* al panorama literari del nostre país. Tant de bo el recull de contes incite nos lectors i escriptors a decantar-se pel gènere de la narrativa breu.

Salvador Ortells Miralles

Passions roents

Tres novel·les, tres premis. Fet i fet, este és el balanç, la constatació evident de la trajectòria de l'escriptor i matemàtic Joan Olivares, guardonat recentment amb l'últim Andròmina de Narrativa dels Premis Octubre per la seua obra *L'Estrep*.

L'ESTREP

JOAN OLIVARES ALFONSO

«PREMI ANDRÒMINA DE NARRATIVA», 2005

225 PÀGINES

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2005

L'assassinat de don Secundino, un recaptador d'impostos municipal que és trobat mort al costat del cotxe que conduïa, i les estranyes circumstàncies que envolten la investigació, conformen la trama d'esta novel·la ambientada en un poblet de la Vall d'Albaida durant els mesos immediatament anteriors al triomf del Front Popular en les eleccions de 1936. És este el motiu, el fil a partir del qual es descabdellen les històries personals i col·lectives que encarnen l'univers d'Alots, una població imaginària, però amb cares i comportaments completament reals que delaten els conflictes viscuts a molts indrets del nostre país en aquella època.

Un alcalde prevaricador, un secretari que legalitza el delictes, un senyoret vingut a menys i un destrellat que no dubta a fer-ne de braç executor són alguns dels personatges que compliquen l'esclariment d'este succés, que trasbalsa les consciències i somou l'esta -

blishment d'una societat tancada i profundament dividida a causa dels abusos d'una minoria que es resistix a perdre el seus privilegis. Són temps convulsos, moments d'una gran eferescència política que amenaça l'aparent harmonia d'una gent que s'odia, però que se suporta.

L'aprofitament personal d'una tala de pins mancomunada, l'ànsia de venjança acumulada, el recel d'enemistats congriades i el foc encreuat d'imputacions arran de les circumstàncies de l'assassinat, atien la flama de marors que durant anys han encés les dos faccions locals: la del partit de Baix, que s'agrupa a l'entorn del Casino Recreativo y Cultural, i la del partit de Dalt, que s'agrupa al voltant del Centro Republicano y Cívico. Amb més o menys matisos, és esta la manera, la forma amb que l'autor deixa palesa la diferenciació, la divisió física i ideològica que molt abans de la proclamació de la I República ja havia dividit Espanya entre monàrquics i republicans.

Don Ramon Dasí, un enginyer que arriba a Alots per escometre un projecte d'aprofitament i canalització d'aigües subterrànies, és, sense proposar-s'ho, el testimoni d'excepció d'este món de traïcions, pors i rancúnies, l'interlocutor que passa, de confessor dels uns

i els altres, a protagonista del relat roent de les acusacions i su foc ador del foc encara més ardent del cos de donya Amèlia, la dona del metge.

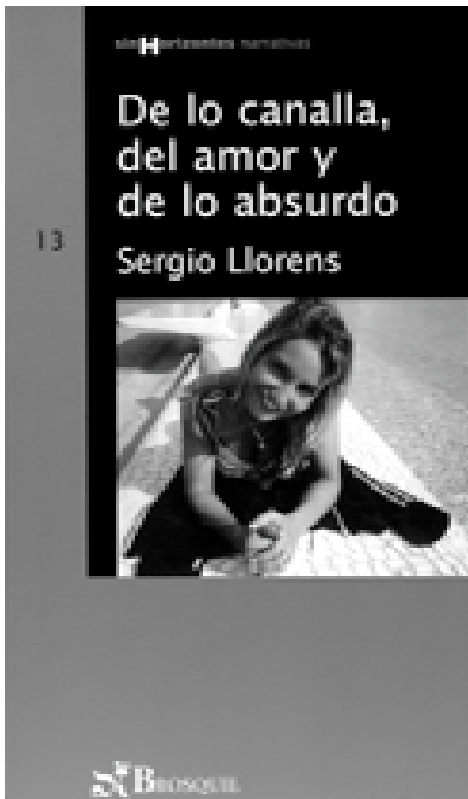
De tot això i més parla *L'Estrep*, la darretera temptativa de Joan Olivares per submergir-se en les aigües en terbolides d'un passat sacsejat per la força de l'erotisme i la turbulència de fets esfereïdors. Una incursió que ja va assajar al seu dia en *Dies de verema* (Premi de Narrativa Eròtica de la Vall d'Albaida, 1997) i *Vespres de sang* (Premi Ciutat d'Alzira de Novel·la, 1999), i que ara ren ovella amb l'enigma d'una història, que, encara que decep per un final no massa adequat a les expectatives creades, sí que està bastida amb una estructura sòlida, un bon conreu de la llengua i una tècnica narrativa que atra pen el lector i en faciliten el suspens. Tot plegat, ingredients que la fan digna de llegir.

Santi Vallés

Perder puede ser una profesión

La colección «Sin Horizontes» de Brosquil Ediciones tiene como objetivo publicar tanto obras de escritores valencianos, que escriben en castellano, como traducciones de escritores extranjeros. *De lo canalla, del amor y de lo absurdo* nos descubre a un nuevo narrador, Sergio Llorens, en lo que es su *opera prima*.

DE LO CANALLA, DEL AMOR Y DE LO ABSURDO

SERGIO LLORENS

COLLECCIÓ «SIN HORIZONTES», 13

206 PÀGINES

EDICIONES BROSQUIL, VALÈNCIA, 2005

Publicada en el número trece de la colección «Sin Horizontes» de Brosquil ediciones, *De lo canalla, del amor y de lo absurdo* es la primera obra del joven escritor valenciano Sergio Llorens (Valencia, 1972). Un libro que está compuesto por narraciones cortas que hablan, como el propio escritor confiesa en la dedicatoria, «del amor». Además es una obra que el propio escritor dedicada a todas las mujeres que han sido importantes en su vida y de las cuáles, se su pone, ha recibido ese amor que tanto anhela. El amor es por tanto el gran protagonista de sus historias.

De lo canalla, del amor y de lo absurdo está dividido en tres grandes bloques. El primer bloque con tiene trece cuentos cuya temática son las relaciones amorosas en todas sus formas, el segundo bloque es una novela corta, un diario, ambientado en Estados Unidos y el tercero son ocho nuevas entregas de

relatos pero esta vez con una temática más amplia y que son los más irónicos y ácidos de todo el libro.

A través de sus páginas conoceremos diferentes tipos de amor, o mejor dicho, diferentes sensaciones personales de los protagonistas que desembocan en amor. Un sentimiento cuyos protagonistas persiguen y que en la mayoría de los casos son imposibles, en cierta manera desesperados, y que escapan a aquello que podríamos considerar como «normales», una normalidad que, seguramente, es en sí ajena al hecho de amar. Se trata de relatos contados, vividos, y también sufridos por hombres, casi exclusivamente, pero cuyas historias nos hablan de hombres y mujeres que buscan en el hecho de amar una salida a su soledad, una manera de cambiar su vida porque realmente creen que el amor les salvará de una existencia monótona. Pero esto es solamente una remota esperanza, eso sí renovada en cada encuentro, ya que los protagonistas son conscientes que, en el fondo, no hay solución y repiten la misma historia una y otra vez ya que nunca podrán alcanzar lo que persiguen.

Posiblemente estamos también ante retratos de hombres inmaduros que buscan en el amor, mejor dicho en los primeros «días» del amor, el camino

de la felicidad, ya que para ellos el hecho de vivirlo es ya una extraordinaria experiencia.

El hilo conductor que une, a casi todos los relatos, es el hecho del fracaso, ya que se trata de personajes que dicen buscar y no encontrar y que por tanto voluntariamente se convierten en perdedores: «Me inclino hacia ella. La beso en el borde de la boca [...] Apago la luz, salgo y cierro la puerta despacio. Bajo las escaleras. No veo a nadie más. Hoy he sido el último. Lola sigue vendiendo cada noche a todos la misma rosa...»

Aunque eso sí se trata de unos perdedores «optimistas» que lo intentan una y otra vez.

Jorge Delgado

Reivindicació de la memòria

En *On dormen les estrelles*, un home es veu obligat a recordar la seua experiència durant la Guerra Civil espanyola –i també de la postguerra–, seixanta anys després d'aquells esdeveniments, arran de la petició d'una associació que es dedica a exhumar les víctimes de la repressió franquista.

ON DORMEN LES ESTRELLES

JOAN GARÍ

PREMI DE NARRATIVA CIUTAT DE VALÈNCIA 2004

COL·LECCIÓ "L'ECLÈCTICA", 119

215 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

Està clar que no podem fer *tabula rasa* del passat; que els traumes històrics i el dolor que se'n desprén abasten la vida dels qui els patixen en primer terme, directament, però també dels qui els segueixen en nissaga.

Sens dubte, a Espanya el trauma per excel·lència ha estat la Guerra Civil espanyola, i la prova n'és que continua projectant la seua ombra sinistra a través dels anys i de les generacions. Els revisionistes, però, miren de passar pàgina ràpidament, potser perquè temen que algun esquitx incòmode els comprometa l'honestedat o l'honradesa. Els investigadors i els historiadors, per contra, tracten d'exhumar les restes d'una història –mal contada, en el millor dels casos, i en el pitjor, deliberadament silenciada– per tal de rescabalar-nos dels fantasmes d'èpoques molt pròximes, i doloroses. La literatura ha estat també un espai on els partidaris de la memòria s'han ar-

recerat còmodament, amb fruits esplendorosos que, tot i el filtre novel·lesc, de ficció, són un reconstituent de la memòria històrica. *Soldats de Salami* -na, de Javier Cercas, per exemple, és una obra a tenir en compte en aquest sentit. Però n'hi ha moltes més. Entre els autors valencians aquest ha estat un fil·bló constant també. *Rama*, de Vicent Penya, *Els lluitadors*, de Francesc Gisbert, i *On dormen les estrelles*, de Joan Garí, en són alguns exemples.

On dormen les estrelles és la primera novel·la de Joan Garí. Un escriptor que comptava ja amb una fructífera carrera com a assagista i poeta. Gabriel és el protagonista d'esta història sobre l'exhumació de la memòria. En la novel·la, Gabriel veu interrompuda l'adolescència per la Guerra Civil. Una guerra que viurà des de la rereguarda, del costat republicà, l'experiència de la qual ens és con·tada a través de la veu narrativa de l'autor, Joan Garí. La novel·la, però, no és lineal, i és ací on rau una de les virtuts de la manera de fer de l'autor, perquè les visions del xiquet i les de l'home adult, seixanta anys després, provoquen un contrast, per comparació, inevitable no només en el personatge sinó també en el lector. Gabriel, al cap de sis dècades, és requerit per a col·laborar amb una associació que es dedica a exhu-

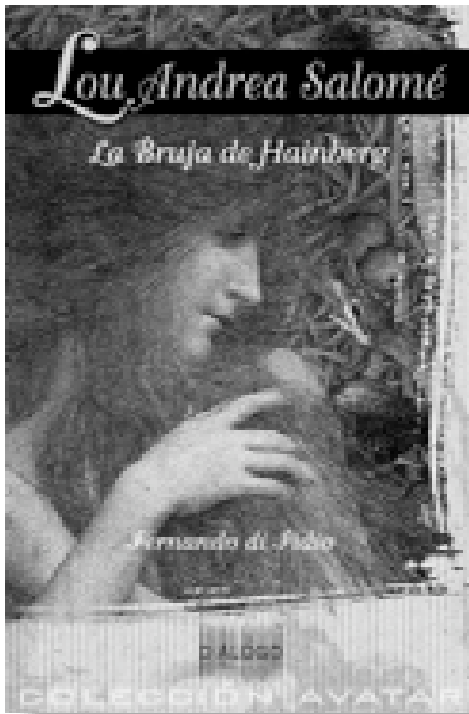
mar les víctimes de la repressió franquista. Ací Garí sap jugar, de manera intel·ligent, amb la dicotomia oblit/memòria de què parlàvem adés per tal de donarnos a entendre que és inevitable fer recompte del passat. El mateix autor ho va dir molt clarament en una entrevista quan va eixir publicat el llibre: «Jo no crec que hàgem de deixar de parlar de la Guerra Civil. Em sembla, de fet, un tema del qual tot just hem començat a traure l'aigua clara. La prova és que contínuament ens assalten noves interpretacions històriques i nous testimonis dels supervivents que encara romanen. Hauran de passar algunes generacions més fins que ens deslliurem d'este fantasma. En el meu cas, la guerra m'al·ludix personalment, perquè un avi meu per part de pare va ser jutjat el 1939 per haver pertangut a la UGT».

On dormen les estrelles és un llibre de molt bella factura, molt ben escrit i interessant que no exhaurix en absolut este subgènere de la novel·la hispànica contemporània que té en la Guerra Civil espanyola i en la postguerra un motiu per a fer història i justícia gràcies a les paraules de la literatura. Una bona estrena, en suma, de Joan Garí com a novel·lista.

Juli Capilla

L'aliada de la vida

Fernando di Fidio ha novel·lat amb una passió que s'encomana els records de la dona vital, rebel i intel·ligent que va ser Lou Andrea Salomé (Sant Petesburg, 1861-Göttingen, 1937).

LOU ANDREA SALOMÉ. LA BRUJA DE HAINBERG

FERNANDO DI FIDIO

COL·LECCIÓ «AVATAR»

202 PÀGINES

DIÁLOGO, VALÈNCIA, 2005

En resseguir les petjades d'esta dona irreverent, no puc estar-me de pensar en l'excelsa qualitat de la seua lluita a l'hora de nodrir un desenvolupament intel·lectual i personal propi, en l'època que li va tocar viure, a cavall entre els segles XIX i XX.

La protagonista d'este relat fascinant i engrescador, Lou Andrea Salomé –una dona nascuda en el si d'una família burgesa i educada per seguir el model de vida d'una societat masculinista– va aconseguir, doncs, imposar-se, com cap dona ho havia fet fins aquell moment, als convencionalismes, als tabús i a les nombroses repressions culturals d'aquella societat, i dur endavant un projecte de construcció vital que encara hui resulta admirable.

Guardiana perpètua de la seua llibertat i de la seua independència, Andreas-Salomé no va donar mai el braç a tòrcer i es va mostrar sempre vigilant davant d'aquells que pretenien sotmetre-la i limitar-la. A ells, els reservava i dedicava

una agilitat de paraula que, ben mirat, la van ajudar a eixir airosa de totes les acusacions injurioses de què va ser objecte. Res d'això, però, no hauria estat possible si Lou Andreas-Salomé no haguera sabut mantenir sempre encesa la flama de la vida.

Aliada d'ella i de l'impuls que li atorgava una força sobrenatural que ben d'hora hi descobria el seu amic Nietzsche, Lou va saber conjuguar el seu vitalisme i individualisme amb una ferma foramesura a l'hora de defensar la seua tria personal, tot mantenint-la sempre al marge de doctrines, corrents o grups. És, doncs, el seu camí per la vida sense necessitat de cap «nosaltres» el que li va causar un rebuig general –fins i tot el de les figures més destacades del feminisme del moment–, al qual Lou responia amb rapidesa i decisió, i de vegades, amb la indiferència més rotunda: «Yo, por mi parte, sólo sé de mí. Pero puedo, eso sí, formar mi propia vida a mi manera, y esto es lo que voy a hacer, cualquiera que sea el resultado. No represento ningún principio, sino algo más maravilloso, algo que uno lleva dentro, algo vivo, cálido, que grita de alegría y que pugna por salir».

Única, captivadora, desconcertant per als hòmens, i més encara per a les dones coetànies, Lou –que volia viure amb els

hòmens com a «hermanos de sangre, compañeros de juegos, cómplices y camaradas»– triaria molts anys a veure en ells un possible amant. Amb el temps, però, almenys dos hòmens, Andreas i Rilke, la captivarien d'una manera irrefrenable, si bé també ells –com la resta d'amics i amants seus– sofririen força al seu costat.

El sofriment li va costar el *retret alié* –i una reflexió profunda i dolorosa– sobre la seua «indiferencia hacia los sentimientos ajenos». Res d'això, però, era cert. En tot cas, en l'aire suraven les conseqüències derivades d'un caràcter «fuerte e independiente» que actuava «sin preguntarle al mundo y sin preocuparse de lo que el mundo piense», lliurat a l'afany de «conciliar la sabiduría de la vida del arte y la del arte de la vida», com ella mateixa aconsellaria a Rilke. Llàstima que una edició descurada estèticament i plena de lapsus d'impremta en torpisca la lectura.

Lourdes Toledo

Fugint d'Europa

El mateix dia que Àustria va ser annexionada per l'Alemanya nazi, l'escriptor jueu Soma Morgenstern, que vivia a Viena, va fugir a París. A França va ser internat en diversos camps de concentració fins que, en 1941, va aconseguir passar a Marsella i, a través de Casablanca i Lisboa, arribar a Nova York.

HUÍDA EN FRANCIA. UN RELATO NOVELADO

SOMA MORGENSTERN

TRADUCCIÓ D'ISIDORO REGUERA

EDICIÓ I EPÍLEG D'INGOLF SCHULTE

532 PÀGINES

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2005

En 1976 va morir a Nova York, oblidat i desconegut del públic literari, l'escriptor jueu Morgenstern. Nascut a la Galítsia oriental en 1890 dins d'una família jueva ortodoxa, havia arribat en 1941 als Estats Units fugint dels nazis. En 1946 li va ser concedida la ciutadania nord-americana. La pèrdua de llocs, d'escrits i documents, d'amics, la desaparició de gran part de la seua família en els camps de concentració, el descobriment de l'extrem a què havien arribat els crims dels nazis, el van enfonsar en una profunda depressió de la qual no es va recuperar mai més.

Amic íntim de Joseph Roth i Alban Berg, relacionat amb escriptors i músics com Stefan Zweig i Otto Klemperer, Anton Webern i Robert Musil, Elias Canetti i Hermann Broch, Morgenstern va ser un exponent destacat d'aquella brillant cultura centreeuropea, elaborada en gran part per jueus, i que seria esborrada per sempre durant la segona guerra mundial. Al final

de 1935 va aparèixer la seua novel·la *El fill del fill pròdig*, la primera d'una trilogia i l'única que es va publicar, en vida de l'autor, en la seua llengua original. A partir de 1994 es va començar a editar la seua obra completa en la seua llengua original, en alemany. L'editorial Pre-Textos va iniciar en el 2000 la traducció dels seus llibres de memòries amb *Huída y fin de Joseph Roth*, que va continuar amb el volum *Alban Berg y sus ídolos*. En el 2005 l'editorial Minúscula es va afegir a la difusió de l'obra de Morgenstern amb la publicació d'un altre volum de memòries: *En otro tiempo: años de juventud en Galitzia oriental*.

La mateixa editorial Pre-Textos ha publicat recentment un altre llibre de Morgenstern, *Huída en Francia*, un relat novel·lat de les experiències que va patir a França com a refugiat. Morgenstern, que havia fugit a París el mateix dia que Àustria va ser annexionada per l'Alemanya nazi, va ser internat a França en diversos camps de concentració, com tants altres refugiats de tot Europa que hi havien arribat fugint dels nazis. En 1941 va aconseguir passar a Marsella i, a través de Casablanca i Lisboa, arribar a Nova York. A les condicions duríssimes que van haver de suportar els internats en els camps, s'hi afegia la desmoralització de no haver trobat refugi a França, el país de la Il·lustració. I, sobretot, la desesperació de veure que ni tan sols els deixaven continuar fugint. La consecució d'un permís de residència o d'un visat es va

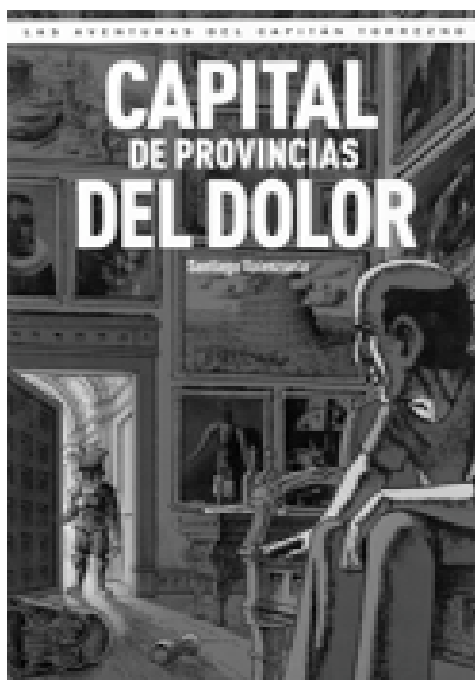
convertir en un malson tan absurd com cruel. Hi havia la sensació d'haver quedat atrapat en una rateta, mentre la Gestapo s'acostava inexorablement. «La vieja Europa —constata el narrador d'este relat— se ha convertido en una reserva de caza. En ella se despliega una batida colosal al estilo alemán».

Ingolf Schulte, en l'epíleg que va redactar per a la primera edició en alemany, i que ha estat reproduït en l'edició castellana, assenyala que *Huída en Francia*, a pesar de presentar-se com una novel·la, s'ha d'indoure entre els textos de memòries de Morgenstern. El fet que per a este llibre triara un marc fictici podria estar relacionat amb el caràcter opressiu dels fets que s'hi descriuen. Sobretot la invenció del narrador «ari» Petrykowsky, que parla en representació de Morgenstern en primera persona, que al seu torn apareix doblat també en un altre personatge amb el nom de Morgenroth. El relat acaba amb unes paraules del narrador des de Casablanca, des d'on espera aconseguir un visat per fugir als Estats Units, que expressen un sentiment de destrucció total i definitiva, i que resumeixen el que va ser la vida de Morgenstern després del gran desastre: «A veces me parece que se escapan palabras vivas de una pluma muerta, en proliferación absurda, póstumas y sin objetivo, como uñas, todavía vivas, que crecen en los dedos muertos de un cadáver».

Enric Iborra

Una petita mort

La quinta aventura del Capitán Torrezno, un personatge que a hores d'ara hauria de trobar-se ja entre els principals de la historieta espanyola, tanca de manera brillant un primer cicle que es va iniciar amb l'àlbum *Horizontes lejanos* i que Edicions de Ponent ha tingut el coratge –i l'honor– de publicar:

CAPITAL DE PROVINCIAS DEL DOLOR

SANTIAGO VALENZUELA

COLLECCIÓ «SOLY SOMBRA»

168 PÀGINES

EDICIONS DE PONENT, ONIL, 2005

No és gens habitual que la crítica de còmics coincidís a elogiar les virtuts d'un autor, com ho ha fet amb les d'este basc nascut l'any 1971 que, amb un ritme de producció vertiginós –recordem que només esta saga la integren els títols *Horizontes lejanos* (2001), *Escala real* (2003), *Limbo sin fin* (2003) i *Extramuros* (2004) juntament amb este darrer que ara ressenyem, i que tots són àlbums d'una extensió i d'una elaboració molt considerables–, ha sabut guanyar-se'n la unanimitat gairebé sense cap excepció.

Capital de provincias del dolor, considerat un dels millors vint còmics de l'any passat per la revista *Rockdelux* i lloat per especialistes com ara Daniel Tomás, continua amb les virtuts que van fer grans els lliuraments anteriors: la crònica d'una història èpica que no renuncia ni a l'humor absurd ni a una inèxter tualitat adaptadora –en este

cas ja des del mateix títol hi creiem veure l'al·lusió a Francisco Umbral, però esta és només una entre un mar de referències que, en el cas de l'àmbit musical, van des de The Cure fins a David Bowie... o Raphael—, i amb un protagonista que en principi no pot ser més inadequat —barroer, mediocre i vulgar com qualsevol *carajillero*— però que acaba encaixant-hi com un guant i fent-se tan entranyable com imprescindible, sobretot per este eclecticisme engrescador i vibrant de l'autor. Les aventures de Torrezno transcorren en un món en miniatura que existix al soterrani abandonat d'una vella casa on, per raons que encara semblen ignotes, s'ha desenvolupat tota una civilització amb planures, ciutats, terres de regadiu, deserts, jardins i ferrocarrils de joguet que actuen com si foren reals, amb totes les conseqüències. La història se centra en el setge de Deeneim, la ciutat que Torrezno està obligat a defensar; es veurà ajudat, com d'habitud, per molta sort, espontaneïtat i objectes procedents del món exterior, que naturalment tornen a assolir dimensions colossals: una mistera, per exemple, resultarà decisiva per a salvar milers de vides. Malgrat que en este cas la trama és més simple que en àlbums anteriors —gairebé massa—, tampoc no hi falten moments memorables,

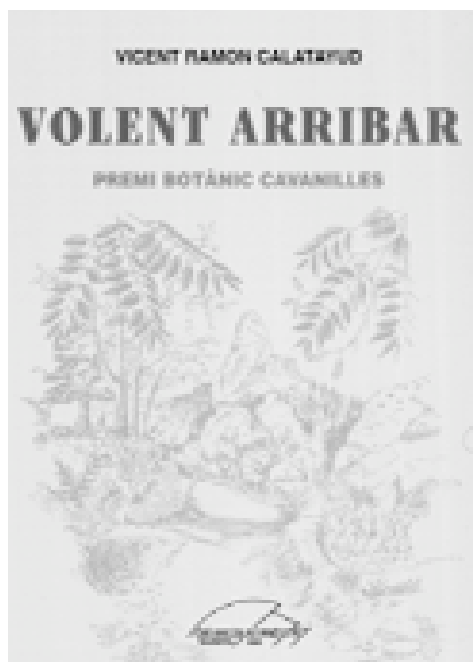
com ara la conversa entre el Shogun i el seu Ts en Tsei, el grandios *crescendo* final —impecable des del punt de vista narratiu i capaç de donar lliçons a moltíssims autors pretesament més «seriosos»— o la terrible conclusió, una aparent victòria narrada pel que sembla un pare de família anònim que abandona la ciutat, teòricament salvada, i que posa en dubte així qualsevol temptació d'elogiar coses com el triomf militar o les grans paraules dels qui guanyen les guerres: un desenllaç escèptic i adequat, en fi, per al primer cicle d'una saga que es perem que no acaba ací, com per sort no sembla que ho farà.

Felip Tobar

Viejos recuerdos

Volent arribar recoge cerca de una treintena de estampas costumbristas ambientadas a principios del siglo XX en una hacienda campestre del Campello, en Vallada, con algún contrapunto esporádico en la capital valenciana. La quieta intrahistoria y la nostalgia por una vida rural ya definitivamente ida son las principales protagonistas del libro.

VOLENT ARRIBAR

VICENT RAMÓN CALATAYUD

«PREMI BOTÀNIC CAVANILLES»

---

148 PÀGINES

DEL SÈNIA AL SEGURA, VALÈNCIA, 2005

Vicent Ramón Calatayud afianzó sus primeros pasos en la literatura al obtener en 1981 el premio «Josep Pasqual Tizado», convocado por la revista *Murta*; al año siguiente le fue concedido el «Joanot Martorell» de Gandía y también el «Primavera» de l'Associació cultural El Crit del Palleter. Desde entonces ha publicado títulos como *Aixó era un rei...*, *Estampes impresindibles dels anys quaranta*, *La caixa de les meravelles*, *Constar i cantar* y, en forma de fascículos en la revista *Murta*, una serie de breves relatos titulados *Històries d'un carreter*. Siguiendo una línea dedicada a ilustrar figuras de la vida valenciana de otros tiempos, este *Vol ent arribar* recoge cerca de una treintena de estampas costumbristas ambientadas a principios del siglo xx en una hacienda campestre del Campello, en Vallada, y también, esporádicamente y a modo de contrapunto, en la capital valenciana. Con un prólogo de Aureli López y unas palabras del autor que a modo de pórtico explicativo abren esta serie de viñetas narrativas, su ámbito viene acochado por el mundo de la infancia y la intrahistoria de la vida rural. Es un mosaico literario que, según consta en la dedicatoria, llevaron al autor una prolongada época de escritura, exactamente desde 1993 a 2005, nos lleva desde la vida en la heredad de la Costera a la fundación de los almacenes *El Siglo Valenciano* de la capital, pero también

piden permiso para aparecer en el recuento un puntomecánico de cosas: las librerías *Payá* de papel de fumar, el Calendario Zaragozano, los quinqués de petróleo con su camisa puesta, las carbonerías, el agua de pozo que sonaba a fétetro, la vida entransito y a la vez estática de los pastores, el «respeto» casi religioso al *cap de casa* y las diversas sabidurías populares sobre el significado de los vientos, el carácter de los animales y las virtudes de las plantas.

En torno a unos personajes centrales (Bernat, el tío Zacarías, Cento o Pasqualeta) y a otros más esporádicos como Gori et y Caralampio, se apunta la temprana atracción entre los jóvenes Nicolau y Caterina. En este repertorio de ilustraciones costumbristas que se suceden sin dar al desarrollo un progreso novelístico adquieren todo su relieve los días en que el corazón no podía latir hasta los bailes de acordeón en las grandes fiestas. En contraste con la quietud de la intrahistoria, actividades como salir a por caracoles tras la lluvia o elaborar unas gachamigas de domingo se transmutan en verdaderos acontecimientos. En ese ambiente surge la historia y el mito del niño perdido, el niño curioso o aventurero que un día cualquiera sale de casa para dar pie a un cuento que otros niños oirán a modo de pía advertencia a lo largo de generaciones.

Miguel Catalán

La història «més negra» dels Estats Units

Les veus de les esclaves afroamericanes inauguren la col·lecció de narrativa «Biblioteques de autoras norteamericanas» d'Elago Ediciones. El primer text va ser *Nuestra Negra* de Harriet E. Wilson. Ara, el segell castellonenc publica *Peripecias en la vida de una joven esclava, escritas por ella misma* de Harriet A. Jacobs.

PERIPECIAS EN LA VIDA DE UNA JOVEN ESCLAVA
ESCRITAS POR ELLA MISMA

HARRIETA A. JACOBS

JUNTAMENT AMB «UN RELATO VERDADERO DE
LA ESCLAVITUD» DE JOHN S. JACOBS

TRADUCCIÓ I ESTUDI CRÍTIC DE CARMÉ CALVO

COL·L. «BIBLIOTECA DE AUTORAS NORTEAMERICANAS», 2
370 PÀGINES

ELLAGO EDICIONES, CASTELLÓ, 2005

Peripecias en la vida de una joven esclava escritas por ella misma és la història d'una afroamericana que aconseguix la seua llibertat i la seua emancipació física i espiritual com a dona i com a mare. La present edició inclou també el text de John S. Jacobs, «Un relato verdadero de esclavitud». La crítica explica l'escassa semblança entre els relats dels dos germans com a resultat dels convencionalismes que regixen, d'una banda, l'escriptura femenina i, de l'altra, la masculina, en un determinat lloc i en moment històric concret. I és que va nser les dones afroamericanes, esclaves i lliures, les que començaren a desafiar, cap a la fi del segle XVIII, l'autenticitat i la precisió d'una història dels Estats Units que distorsionava, quan no amagava, la realitat de la comunitat afroamericana i dels sistema esclavista. Carmé Calvo, professora de literatura nord-americana a la Universitat de Va-

lència, cita en el seu estudi crític –inclòs en l’edició que Ellago ha fet de l’obra de Jacobs– un seguit de noms d’escritores afroamericanes que van tindre una certa presència pública gràcies a la plasmació de les seues vivències i els seus sentiments. «Se vieron obligadas –apunta Calvo– a construir un nuevo discurso de la feminidad negra». Este es projectarà per sobre de la imatge estereotipada de la dona negra: la *mammy* alienada o la mulata tràgica. Estereotips que van dominar la literatura escrita per blancs, tant hòmens com dones nord-americans, durant l’esclavitud i que van transcendir el s. XIX fins arribar al s. XX.

Peripecias en la vida de una joven esclava escritas por ella misma representa un punt d’inflexió en este panorama. En primer lloc, perquè denuncia sense embuts com la dona negra és exclosa d’allò que el sistema definix com a verdadera feminitat: la llei, a més de no considerar el matrimoni entre esclaus i d’arrabassar a la mare esclava els fills dels braços, permetia que la dona negra fos considerada i tractada com a mera procreadora de nous esclaus i com a objecte de plaer sexual per a l’amo. En segon lloc, Jacobs trenca amb la imatge de la dona negra com a víctima passiva per excel·lència del sistema esclavista, inca-

paç d’oposar cap resistència a la contínua violència que exercixen els seus amos sobre ella. En este sentit, explica Carme Calvo, el de Jacobs és un text fundacional de la tradició literària de dones afroamericanes i, a més, és una obra cabdal de la literatura nord-americana. Malgrat tot, no va ser considerada amb l’atenció que li pertocava fins que la investigadora Jean Fagan Yellin la va reeditar en 1987.

Peripecias en la vida de una joven esclava escritas por ella misma es mou entre la narració tradicional d’esclaus, l’autobiografia i la novel·la. I contràriament a altres narracions antiesclavistes anteriors, s’allunya del caràcter estrictament pamfletari i propagandístic. L’obra de Jacobs és la narració d’un cas d’oplotació sexual. Però és també el relat sentimental d’un recorregut cap a la llibertat. I per últim, una incitació a l’enfrontament obert amb l’opressor. És la veu de qui, des de la seua condició de múltiple marginalitat –dona, negra i esclava–, es compromet, fa literatura i actua.

Alicia Toledo

La vida literària

Un ric aplec de textos en què l'autor conta la seua experiència més personal en relació als seus autors preferits i a la seua pròpia obra com a novel·lista. En conjunt, és una mena d'autobiografia literària, circumstanciada i meditada.

EL MAGO DE VIENA

SERGIO PITOL

COL·LECCIÓ «NARRATIVA CONTEMPORÀNEA», 33

276 PÀGINES

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2005

Sergio Pitoll és una figura poli-facètica, un gran treballador en el camp de la literatura, fins al punt que ben bé es pot dir que hi ha estat permanentment relacionat i en diferents direccions. En primer lloc és autor de llibres de contes i d'un bon nombre de novel·les. Ha traduït al castellà més de quaranta llibres, entre ells, obres de Gombrowicz, Firbank, Henry James, Conrad, Jane Austen... I tot això ho ha fet no instal·lat en una residència més o menys estable, sinó que no ha parat de viatjar arreu del món, sobretot gràcies a les seues funcions com a diplomàtic cultural a Budapest, París, Moscou, Praga o Varsòvia. A més, ha estat professor universitari a Bristol, ha viscut alguns anys a Barcelona... Tota esta activitat nòmada el va apartar durant tres dècades del seu Mèxic natal. La seua obra ha estat publicada principalment a Espanya i Mèxic, al llarg de les dos últimes dècades del segle passat i la que s'ha encetat en l'actual.

El mago de Viena té l'interés de ser una mena de condensació de la seua interna i extensa vida literària. N'és com el solatge més personal en tant que està integrat per un conjunt de notes sobre la seua relació amb la literatura en general i, més en particular, amb els seus autors preferits i amb la seua pròpia obra. De més a més, Sergio Pitoll parla d'alguns viatges que ha fet, de les seues amistats literàries. Tot el ventall

d'interessos i consideracions estan entretreixits amb la seua vida en tant que escriptor.

Entre les notes que dedica als escriptors que més l'importen, destaquen les que dedica a Conrad, Gombrowicz, Txèkhov, Vila-Matas, Borges, E. Waugh, H. James... N'hi ha d'altres –tres o quatre fragments llargs–, que són un repàs i una reflexió sobre la seua evolució literària, distingint-hi i a pes amb les obres que ha escrit en cada una d'elles, començant pels primers reculls de contes fins a *El arte de la fuga*. El 2004 és l'any en què va ingressar en un centre mèdic de l'Havana. Este llarg episodi el conta en el «Diario de la Pradera», que és l'últim fragment del volum.

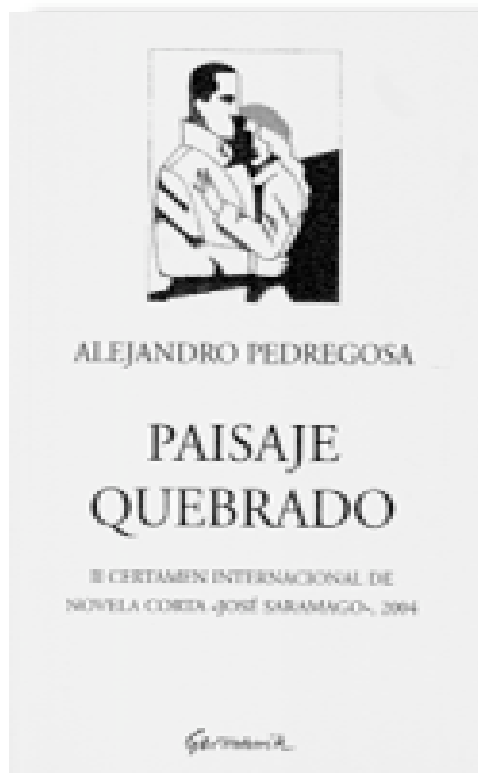
Tot plegat, *El mago de Viena* és una mena d'autobiografia literària, una sèrie de textos discontinus que tenen per denominador comú la lectura, l'escriptura i les experiències que té. En part, si més no, sembla que són extrets, elaborats o no del diari que, confessa, va iniciar trenta-cinc anys enrere, a Belgrad.

La memòria té, doncs, un gran paper en el llibre. No debades reflexiona sobre ella. «En la memoria –diu– debe estar archivado, ordenado y clasificado un mundo de ayer, desde la acomodación en el seno materno hasta el momento en que escribo estas líneas».

Josep Iborra

Más difícil es olvidar

Las cartas que le escribe Edurne Gorostiza desde Buselas hacen que Teo se reencuentre cara a cara con su pasado. Un pasado del que ha intentado huir y que ahora debe afrontar si quiere ayudar a su amiga. Por ella se encuentra envuelto en una serie de problemas que nada tienen que ver con su manera de vivir.

PAISAJE QUEBRADO

ALEJANDRO PEDREGOSA

«II CERTAMEN INTERNACIONAL
DE NOVELA CORTA «JOSÉ SARAMAGO», 2004

164 PÁGINES

EDITORIAL GERMANÍA, ALZIRA, 2005

Paisaje quebrado de Alejandro Pedregosa es una novela publicada por la editorial Germania ganadora del «II Certamen Internacional de Novela Corta José Saramago». Este premio tiene un carácter internacional y está convocado por CC.OO de Cantabria con el objetivo de «estrechar los lazos existentes, tradicionalmente, entre las denominadas fuerzas del Trabajo y la Cultura». El jurado que decidió la concesión del premio estuvo presidido por Josefina Aldecoa y formado por Ramón Saiz Viadero, Luis Alberto Salcines, María Luisa Campo Martínez, Yolanda Soller Onís, Andrés Neuman y Ambrosio Escadón Vegada que actuó como secretario. Un Certamen que lleva el nombre del Premio Nobel de Literatura José Saramago, que además de ser un excelente escritor también es un hombre políticamente comprometido.

La historia de *Paisaje quebrado* empieza con la vuelta de Teo a su ciudad natal

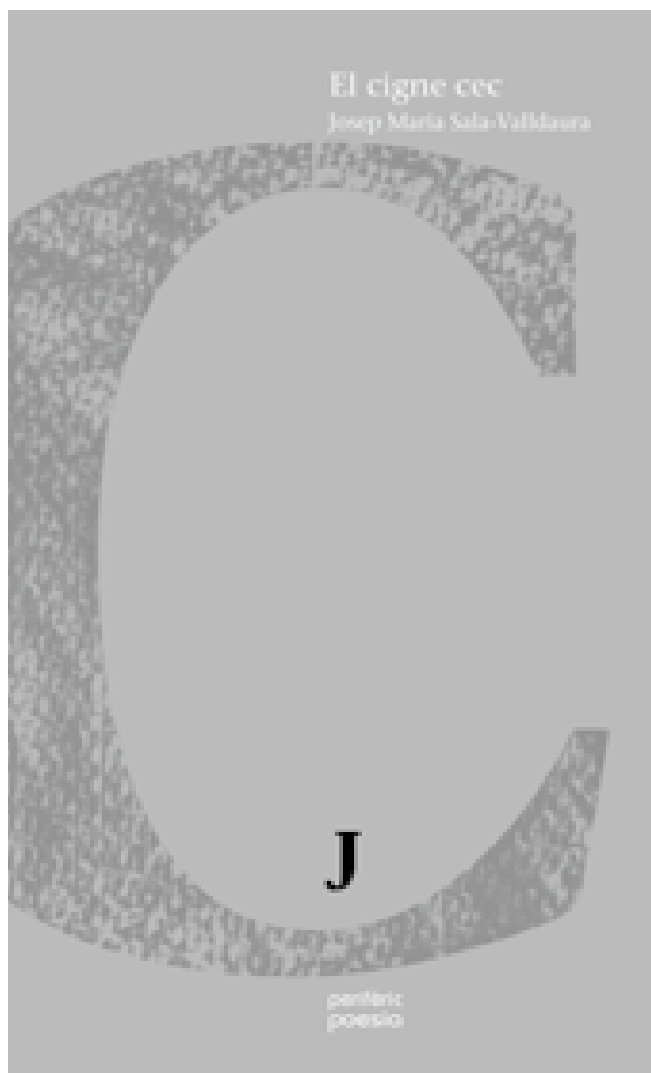
después de una larga ausencia. En los últimos tiempos había ocupado una plaza de lector en la universidad de Passau (Alemania) y ahora regresaba a España para ocupar una plaza de profesor de lengua y literatura española en la Universidad de Jaén. A Passau había llegado en busca de una vida nueva, necesitaba cambiar de aires debido, en parte, a un desencanto amoroso. Teo es un hombre con un pasado de militante de izquierdas colaborador de diferentes organizaciones solidarias de ayuda a El Salvador, Nicaragua, Chile, Cuba y Chiapas. Mientras se reincorpora a su nuevo trabajo, decide pasar una temporada en su ciudad natal, cuyo nombre nunca menciona pero de la que da sus pistas, y allí se reencontra con un amigo de la infancia, P. P., del que nunca conoceremos su nombre completo, que se dedica a asuntos un tanto «cuestionables» en clara sintonía con el ambiente que se vive en la ciudad. La ciudad que Teo recordaba de su infancia ha cambiado mucho en su ausencia, lo que antes era una apacible y pequeña ciudad de la costa se ha convertido en un lugar donde la especulación urbanística y todo tipo de negocios sucios acampan con total impunidad. Y también donde existe un verdadero estado policial que les sirve a los poderosos para mantener una calma «aparente». Lo que al principio era para Teo un reencuentro grato con

su infancia-juventud se convierte en algo muy diferente cuando recibe unas cartas de su antigua novia, Edurne Gorostiza, huída de España por motivos políticos. Unas cartas en las que Edurne aborda temas personales y también políticos en un intento, más bien desesperado, de compartir su soledad con la persona que una vez compartió su vida y a la que parece ser nunca ha podido olvidar del todo. A partir de este momento la historia se complica y adquiere tintes detectivescos, circunstancia que Alejandro Pedregosa aprovecha para hacer una crítica social y política de la época actual. El inspector de policía, Teo y su amigo inician una serie de aventuras con el objetivo de desenmascarar al concejal de Urbanismo de la ciudad sospechoso de corrupción y de ser un pederasta. A cambio de su ayuda el policía, un personaje también atípico, se compromete a ayudar a la amiga de Teo a solucionar la difícil situación en la que se encuentra.

Una novela que mantiene en todo momento el interés del lector aunque, en algunas ocasiones, las situaciones se resuelvan de manera demasiado rápida y sin excesivas explicaciones.

Paisaje quebrado es la primera novela de Alejandro Pedregosa, que ya era autor de varios libros de poesía, a la que con total seguridad le seguirán muchas más.

Beatriz López

El vers és cec i mira

La intenció de l'autor és diàfana des de la solapa, i és una clau important a l'hora de llegir *El cigne cec*: «el poeta modula la veu i ajusta els registres després d'haver escoltat la literatura i el món: diàlegs apòcrifs amb tot i amb tots».

Fa molt de temps que Harold Bloom deia allò d'«un poema és la resposta a un poema, de la mateixa manera

que un poeta és la resposta a un poeta». I amb aquesta sentència con siderava la lectura com una fase primordial del procés creatiu.

El joc de lectures, la dinàmica dialògica és la que ha donat peu a Josep Maria Sala-Vall da u ra a com pon d re *El cigne cec*. L'exercici és fascinant, arriscat i, a més de la revisió que el poeta fa del seu bagatge literari, requereix la complicitat, com més ferma millor, del lector per tal que el diàleg no s'interrompa.

«Cigne» o «signe», en principi tant se val. Tant l'un com l'altre es projecten fora de si, se'n multipliquen les percepcions per un efecte visual provocat per la incidència de la llum, per d'altres signes o per la participació externa d'altres elements. El procés d'interpretacions o d'apropiacions és infinit: el creador, que ahora és lector, exposa la seua lectura en un poema que «és la resposta a un poema», però amb detalls nous, amb nous matisos que, en el cas de Sala-Valldaura, provenen sovint de l'humor, de la ironia, del joc amb el mateix llenguatge i dels efectes que la relació entre les paraules i les coses provoca: «Si hi ha mar és que passen núvols./ Branques, doncs ocells.// Esbatec, esbufec, aire, tifó, moixó, àliga.../ el vent fa vent i alça el vol.»

Un graó més en este circuit d'interferències és el que el poeta escala –i per

---

EL CIGNE CEC
JOSEP MARIA SALA-VALLDAURA
COL·LECCIÓ «POESIA», 6
80 PÀGINES
PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2006

tant ens invita a escalar– quan cedix la veu a personatges de ficció que conformen la tradició literària al costat dels seus

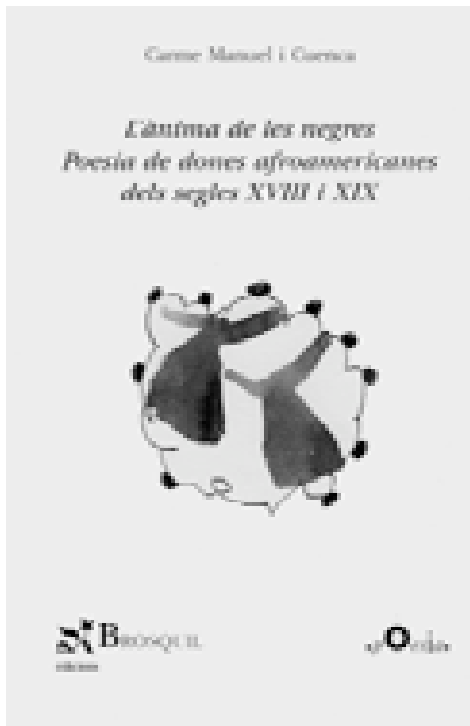
faedors (Tristany, Puck, Tristram Shandy –impressionant, per cert, l'al·legoria de la vida humana il·lustrada en un ruc).

En paraules de l'autor, el resultat de l'exercici ha estat «reflexionar i escriure no pas a la manera de, sinó amb, envers, a ran d'una identificació, d'una identitat compartida». Una identificació, primer, de l'autor o autora amb la pròpia obra, però vista amb ulls d'un altre (hi trobem Beckett, Gracq, Emily Dickinson, Bataille o Maria-Mercè Marçal, entre molts d'altres), la qual cosa, de vegades, possibilita un efecte curiós i bell, una mena de *revenja* personal, una oportunitat amb què, volem pensar, l'autor d'*El cigne cec* pretén rescabalar una pèrdua, un silenci, un oblit injust. N'hi ha molts, però en podem triar dos exemples que, vés per on, són els que a mi, lectora, m'han parlat amb més franquesa: «Joan Salvat-Papasseit rebut en un haikú els retrets que li ha adreçat Josep Carner» (tot arriba!); i l'altre, un diàleg amb una sola veu perceptible entre la mare que parla de la mort que se li acosta i el fill: «Ara que deixo el camí,/ poc sé, Josep, quins són els camins de l'ombra./ Cap a quina Llum o Fosca se m'enduen avui.» Una sola veu o moltes veus que hi conflueixen? Poques coses, com ara este poema, eixamplant el nostre camp de visió.

Maria Josep Escrivà

Fer visible l'invisible

L'ànima de les negres no és només un recull de poemes escrits per dones negres a l'Amèrica dels s. XVIII i XIX i traduït al valencià per la incombustible Carme Manuel, sinó que és un retrat força interessant de la situació que aquelles dones visqueren al llarg d'uns anys difícils d'esclavitud i intolerància.

L'ÀNIMA DE LES NEGRES

POESIA DE DONES AFROAMERICANES
DELS SEGLES XVIII I XIX

EDICIÓ I TRADUCCIÓ A CURA DE CARME MANUEL I CUENCA

COL·LECCIÓ «POESIA», 40

291 PÀGINES

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2005

Carme Manuel ens permet descobrir, a través d'este extens volum, un món invisible que encara ara patix les conseqüències de tot el mal que l'ànima del s'hòmens és capaç de fer: la marginació de l'ésser humà i l'esclavisme com a fenomen social. Una barbàrie que ha prota gonitzat bona part de la història que hui ens contempla. Tenim notícia que ja des de ben antic, els africans i africanes eren considerats com a individus «aptes» per a l'esclavitud. Totes les doctrines racistes reben ímpetu durant els segles XVIII i XIX en què, des del punt de vista cultural, hom defen sava la idea que els i les negres havi en de ser ensinistrats com si foren feres salvatges. La teoria il·lustrada dels drets naturals de l'home (no tant de la dona) llu i ten per reconduir la injustícia, i el cant de treball dels esclaus es convertix en un cant de lliberat.

Les dones negres, esclaves dels blancs, portaven tatuat el dolor a la pròpia pell.

Les nafres eren mots esgrafiats a les esquenes nues. Quan una dona, oblidada a llegir els textos sagrats per la seua religió, aprén de lletra i decidix deixar el seu vers escrit, està convertint-se en un ésserhumà. D'esta manera, hi ha el canvi d'esclava a dona lliure.

*Sí! Àfrica allargarà
les mans sagnants pertot arreu:
el gemec d'angúnia arribarà
al tron ardent de Déu.*

*Redimits de la pols i lliures de les cadenes
els seus fills alçaran els ulls.
Des de muntanyes coronades de núvols i des
de planures verdes,
els crits de triomf pujaran.*

*Ethiopia / Àfrica (fragments)
Frances Ellen Watkins Harper
(1825-1911)*

Dividida en dos grans blocs, l'antologia mostra un total de 9 veus de dona. Els títols amb què se'ns presenta, «Pen-sament il·lustrat, esclaves negres i poesia: entre Àfrica i el nou món», i el segon, «El període de preguerra: croades de l'abolicionisme i guerres de la domesticitat» estableixen el criteri cronològic amb què s'ordena: segle XVIII i XIX respectivament.

Destaquem la qualitat de l'estudi que l'autora ha realitzat sobre estes dones i, sobretot, la validesa del treball de traducció que, gràcies a gent com ella, ben

probablement una de les primeres valencianes a recórrer sense escarafalls el camí que va de l'anglès al valencià i del valencià a l'anglès, la llengua es dignifica i s'enaltea enmig del panorama social i literari de hui. Fet i fet, la passió i la bellesa que estos textos traspuen són d'una sinceritat que trobem en ben poques ocasions. Es tracta, doncs, d'un llibre imprescindible, en estos dies que corren. Un llibre, la lectura del qual ens adapara i ens convertix, també, en dones negres.

*Estime el meu país i l'estimaré fins que la mort
no m'ature l'ale.*

Filla meua, he acabat.

*No oblides això mai, fins que el sol de demà
s'enfonse per mai més tornar a sortir.*

*I si el meu temps arriba a la fi,
recorda això, tot i que jo no et contere més.*

*The natives of America / Els nadius
d'Amèrica*

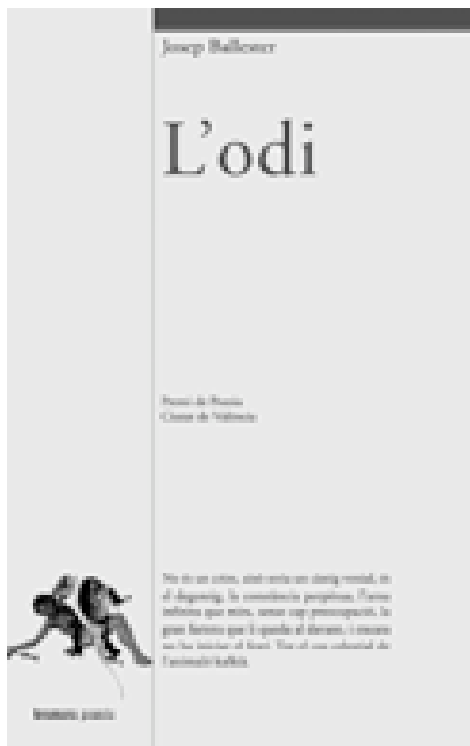
Ann Platts (1820-?)

Begonya Mezquita

Quadern d'abismes

L'odi és un llibre desolat que es planteja què hi ha al darrere del jo queensem ser, del món onensem viure.

L'ODI

JOSEP BALLESTER

«PREMI DE POESIA 2004 CIUTAT DE VALÈNCIA»

COL·LECCIÓ «BROMERA POESIA», 65

85 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

Joan Navarro defensa que no hi ha cap diferència entre la prosa poètica i la poesia. I, en el seu cas, és ben possible que tinga raó. Però no crec que passe igual amb Josep Ballester. Sembla com si foren tantes les coses a dir que li desborden els versos fins a inundar tot el paper. Això, que en qualsevol altre cas podria vore's com un aspecte pejoratiu, en el seu cas aprofita per fer arribar l'angoixa de l'autor fins el lector. Perquè *L'odi* no és un llibre bell ni pretén ser-ho. És un colp de puny al centre mateix del cervell, al lloc exacte on es concentra el dolor quan les coses no van com pensàvem que anirien. Ni tan sols en el pitjor dels supòsits. Perquè, com diu el mateix autor, «La realitat supera qualsevol malson amb escriure». Així, hom podria preguntar-se què més cal llegir del llibre, després d'esta afirmació. Però crec que el gran en cert és que este naix, justament, a partir d'esta afirmació. No busca quedar bé amb ningú, ni tan sols crec que busca la bellesa. Aquella bellesa desolada de quan ja no queda res. És, tan sols, un crit raonat. La reflexió a crits quan descobrixes que tot el món que sempre havies cregut teu

és tan sols un miratge. És de sobte un miratge. I, com pertoca, al darrere del miratge només hi ha el desert. Un desert que no és ni tan sols bell. Que és a rena a la boca i set, només. El que més m'ha impressionat és com descriu la percepció del jo, un jo que no vol ser el jo líric, però que alhora insistix en els jocs literaris protectors, proliferant els autors interposats a la primera part: tractats, les muses o apòcrifs fan de defensa contra la desolació. Un jo que, fet i fet, és molt abstracte i que xoca – contrasta – amb la realitat – física i literària – que, a l'inrevés, és molt concreta. A tot el llibre, només propis i detalls semblen ser les arestes on aferrar-se desesperadament per no ésser engolit pel malson. Per exemple, a l'últim poema, la ploma és montblanc-meisterstück, el poble és alcossebre (així, en minúscula, prenent el nom propi l'espai al·lòcomú), o l'arbre és una acàcia. Hi ha també dos parts gairebé aforístiques que, per a mi, són, líricament, la part més fluixa del llibre. Amb alguna excepció. Crec que hi ha la voluntat de destil·lar els pensaments que naixen del gaubui vital de la desesperació. I n'hi ha algun d'encertat, però els trobe massa mancats de vida davant del bategar terrible de totes les altres parts. Com si després de vore l'infern algú et parla de les propietats metafísiques del foc. Perquè *L'odi s'assembla* a això. Al magma de l'infern en vida. Al paisatge del desassossec. Tot amanit amb una volun-

tat irònicament antipoètica que es condensa a l'última cita del llibre, de Joan Fuster: «Què ets, al capdavall? Això: / un pet dels déus». Ens trobem, doncs, d'avant d'un llibre dens, espès m'atreuria a dir. Amb voluntat de pregunta i, fins i tot, de resposta. Qui som i on anem, les preguntes eternes que ací troben una resposta molt dura i, tanmateix, bella. Perquè és, alhora, un llibre bell i desolat, que té la bellesa d'un desolat desert de gel: terrible, fascinant i, alhora, sense estridències, sense voluntat de ser-ho, bell. I no voldria acabar sense esmentar específicament el darrer poema. Un últim poema que va aparèixer publicat al «famós» *Jo cs florals a Cavanilles*, una exposició en homenatge al botànic i que va arribar (oh, miracle) a provocar una dialèctica amb ressò mediàtic. El catàleg d'aquella exposició té una qualitat astoradora i un dels seus millors poemes és el de Josep Ballester. Només per ell paga la pena comprar-se els dos llibres, sense cap tipus de dubte. I, d'alguna forma, n'és la condensació final dels dos vessants més destacats: del més magnàtic i desolat així com del més intel·lectual i aforístic (però també desolat). En ell també trobem la tensió entre la prosa poètica i els versos, entre el jo que és i el que ens inventem que som: ara només sóc jo. L'altre no pot existir. El col·lofó perfecte per a un llibre a guardar entre els destacats, entre aquells que cal, de tant en tant, rellegir.

Josep Lluís Roig

La pedra que sura

Una obra acoltellada d'imatges colpidores, d'assalts immoderats a la intel·ligència. Pur ball de mots en una fastuosa demostració del poder de la paraula quan el lector es confia, imprudentment per a la seua seguretat espiritual, en mans d'un poeta.

LA PRESÓ DE L'AIGUA

JOSEP-LLUÍS ROIG

«PREMI IBN HAZM», XÀTIVA 2004

COL·LECCIÓ «BROMERA POESIA», 64

59 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

Josep-Lluís Roig (Oliva, la Safor, 1967), ha estat un escriptor, poeta i dramaturg de sòlid i pacient treball, d'una serenitat cerimoniosa i gairebé oriental, que destacà a primeries dels noranta amb tres guardons de prestigi, conseqüentment publicats, com són el mític Senyoriu d'Ausiàs March de 1990 per *El gest de les hores*, el Martí Dot de 1991 amb *Per dansar la llum* i el Salvador Espriu de poesia jove del mateix any amb l'emblemàtic i definitori *Sal lenta*. Després, una dècada d'*allegro ma non troppo*, potser una travessa del desert interior solcat per dos obres de poesia, també premiades, per a reparar-se espectacular a les premses amb tres noves obres, tres nous guardons: el 2002, el Ciutat de Vila-real de Teatre amb *Presoners de l'aigua* i l'any 2004 sengles llibres de versos: *El somris de les carteres secundàries*, premi Recull-Benet Ribas, i *La presó de l'aigua*, premi Ibn Hazm de Xàtiva. Josep-Lluís Roig ha

construït una veu pròpia d'acreditada solidesa, com una artèria indestruïble i profunda que lentament eleva els versos i consta com l'ofici d'escriptor madura en les seues mans fins aconseguir fites personals com *La presó de l'aigua*. Este poemari palesa profundament la presència del «jo» poètic des de diferents angles, però sempre oferint al lector el compartir les reflexions, les visions, les construccions mentals sobre la realitat humana; molt específicament, però, en matèria d'amor. No es tracta d'un llibre sobre l'amor, però sí un llibre on l'amor té un pes fonamental –inevitable, doncs, no relacionar esta necessitat amb la concepció stendhaliana de la relació entre els sentiments i la literatura. Fet i fet, és l'ús contundent i ric de les metàfores, de les comparacions, un dels punts –un entre tants– on excels·lix el poeta d'Oliva en la millor tradició del poema estructurat en una gran comparació entre dos termes (tan grata a la tradició ausiasmarquiana), i més encara quan enceta una reflexió o una descripció de l'amor, de l'amor sensual i espiritual, tant vigent com en estat de naufragi. Així, la part titulada justament «Naufragi dolç» descriu, amb un regust kavafià d'«Els déus abandonen Antoni» hàbilment insinuat per una cita de Vi-

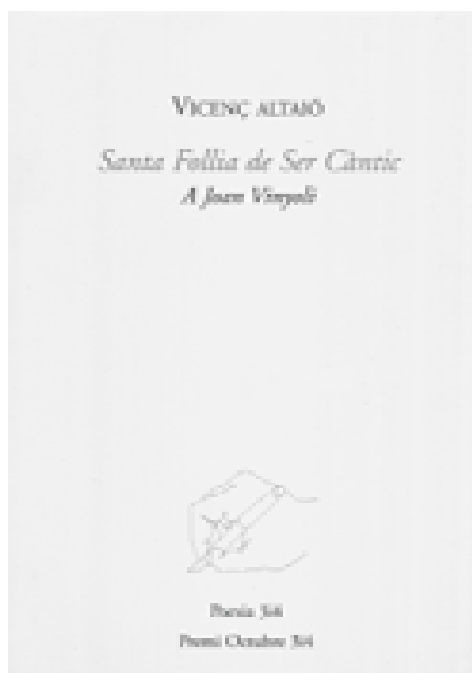
cent Alonso, les bellíssimes runes, paraules de l'enyorança i la malenconia, dels espais que han estat grats, pròxims al cor i ara són sols pastura de l'oblit. El seu llenguatge, acurat i ric, evita els artificiosos registres i troba la contundència en la càrrega del significat de les paraules. També reïx en l'efecte colpidor de les imatges emprades, sovint tot referint-s'hi a la mort o bé al sentit definitiu de l'escriptura; finalment, voreja el deliri per al lector –almenys per al sotasignat– amb composicions d'arrel epigramàtica com «Fills» o «Adenda» absolutament memorables i que per si soles ja justificari en un llibre.

Alexandre Navarro

La poesia com una revelació

Vicenç Altaió, traficant d'idees per definició, ha guanyat amb este llibre de poemes l'última edició dels Premis Octubre. Home compromés amb l'art i amb la literatura des de fa un grapat d'anys, Altaió ens ofereix un exercici líric amb el qual retorna als orígens de la seua obra.

SANTA FOLLIA DE SER CÀNTIC. A JOAN VINYOLI

VICENÇ ALTAIÓ

«PREMI OCTUBRE VICENT ANDRÉS ESTELLÉS
DE POESIA», 2005

114 PÀGINES

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2005

Just un any abans que esta Santa Follia vera la llum, l'editorial Moll publica *Massa fosca*, una mena d'obra completa de l'autor, si és que un sol volum té capacitat de reunir l'obra extensíssima d'un autor polifacètic com este. Es tracta d'una recopilació que aplega versos entre l'any 1978 i el mateix 2004. Ben lluny quedava aquell primer recull *Sempre som afany*, homenatge a Vinyoli –el títol és un vers de Rilke traduït pel poeta de Sta. Coloma de Farners–, on Altaió s'insinua amb el joc creatiu: una intermitència de veus diverses que li servix de contrast amb allò de què la literatura del moment a nava fomida: poemaris unidireccionals amb més contingut que no pas forma. És així com en cetarà la carrera cap a la «investigació en poesia»; carrera que desemboca en un període de deconstrucció i de recerca conceptual i el repte de la cultura front a la bellesa (sic).

És en este punt que trobem *Santa Fol - lia de Ser Càntic*. Un altre vers vi nyolià i un altre homenatge explícit al mestre, per qui assegura estar com posseït. Llegiu sinó el llarg epíleg on reproduïx textos de tota mena: cartes, poemes, anècdotes, citacions i una conferència, tot ben impregnat de l'admiració i l'estima que sent per l'autor del «llibre d'amic», l'home que feia poesia des de la coneixença pròpia de la vida, sense llibres. L'home que creà les imatges més belles de què és capaç el llenguatge. El poeta. El mestre.

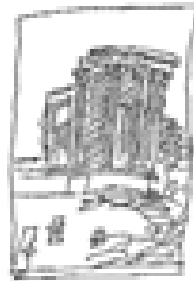
Es tracta d'un llibre heterogeni, divers i variat en la seua forma. Dividit en cinc parts més l'epíleg final, trobem a l'endemig una transcripció agosarada d'un xateig (pràctica que altres poetes com l'Antoni Albalat de Castelló ja havien dut al paper) en tre la veu del poeta i Nausika, símbol de la dona acollidora, dolça i amorosida, jove i fèrtil com la terra. El que Vicenç Altaió fa és una proposta deshonest a la vida: un cant a l'amor més enllà del pas veloç del temps. La poesia, doncs, com una revelació. Posar-se al servici del llenguatge i deixar-se anar, disposat al dictat dels mots, com deia també en Vinyoli.

Amb un to vitalista, malgrat ell mateix, el poeta recrea un món de símbols religiosos, una sèrie d'imatges que

van des de l'aparició glorirosa de la dona primigènia, fins a la resurrecció de la carn, que conformen el cosmos de l'home madur en combat d'amor. Tot plegat, un enlluernament de l'individu front al miracle de la vida sense manies, al descobert.

Immersos en estes escenes quasibé bíbliques, acompanyem el poeta en la seua trajectòria circular, sempre en expansió, que es tanca ara amb un llibre ben interessant. La mirada rica de paisatges, conscient que camina cap a la foscuria, no deixa de llançar el seu cant cap a la llum. Lliure amb els mots, escriu cap al futur.

Begonya Mezquita

Homenatge a Joan Climent

La CEIC Alfons el Vell ha dedicat el IX Homenatge a la paraula al poeta Joan Climent (Montitxelva 1918-Gandia, 2004) amb l'edició dels textos poètics que conformaren l'espectacle titulat *Joan Climent, en concert*, estrenat a Gandia el 24 de novembre de 2005.

DIC QUE TOT ES QUEDA SEMPRE
POEMES INÈDITS DE JOAN CLIMENT
IX HOMENATGE A LA PARAULA
112 PÀGINES
CEIC ALFONS EL VELL, GANDIA, 2005

Després de la publicació del llibre de Gabriel Garcia Frascuet *Joan Climent, poeta i ciutadà*, la Institució Alfons el Vell ens ha sorprès amb l'edició d'una antologia poètica doble, d'una banda els poemes en castellà, prologats per Antònia Cabanilles, i de l'altra en valencià, prologats per Enric Sòria.

La trajectòria poètica de Climent començà en castellà i va des de *Sonido de la sombra* (1957) i *Parque de la esquina* (1964) a *El circo* (1969), per passar-se al valencià en *Notícia de murmuris* (1984), *Contracor* (1994) i *El color de l'arc iris*. A més, també és autor de l'obra dramàtica *La «Delicà» de Gandia* (i de *No han florido los almendros* en 1968) on recrea la llegenda més representativa de la ciutat. No obstant això, l'obra que se'n ofereix en este llibre és inèdita, la qual cosa hi afegix un interès especial.

La professora Cabanilles assenyala com la poesia de Climent s'articula al voltant d'un «desig de descobrir el punt

d'intersecció de l'intemporal amb el temps». I és la presència d'este anhel antic l'única manera de pal·liar esta mancança. Així, l'amor, l'amistat, la solitud, la relació amb la naturalesa, el treball «ben fet», la música o la fe són els temes dels quals se'n servirà per tal d'assolir esta frontera en tres dos magnituds temporals que cerca la immortalitat com a única manera de trobar la salvació. Climent, fora de moviments i generacions poètiques a les quals adscriu re's, busca en els seus poemes el misteri de la vida, un somni que se li revela impossible malgrat que s'esforce a inventar l'amor com una força generadora que ve de l'observació («Me he formado en tus ojos») i del silenci («Tu nombre en mí sin voz»). De tota manera, mai no aconseguix encarnar este nom que continua «sin nombre», «sin tu nombre» i es llançarà al goig dels dies que passen i al fet de sentir-se viu; tanmateix la diferència implica una evolució des d'un Climent que cerca i, per tant, actua, a un altre que s'atura a contemplar com passa la vida, «com passa el temps» que diria César Vallejo. Per això afirma Climent: «Digo que todo / pasa y nos hiera / (...) / digo que todo / se queda siempre». Amb tot, la capacitat per renàixer que alimenta aquest poeta havia de fructi-

ficar als seus 71 anys, quan va publicar en valencià *Notícia de murmuris*. Joan Climent és ja un poeta fet quan es llança a una altra llengua amb «un major aprofundiment en els temes i una major felicitat en l'esbós llenguatge de les seues vinyetes; també una experiència més plena i més densa de la vida, del temps i de la mateixa condició de la lírica, este art transparent que, si ens commou, és a força de ser inaprensible», afirma Enric Sòria.

El canvi de llengua no comporta una nova personalitat, però sí que suporta que les figures i les imatges es mostren més properes, més palpables, més senzilles a l'hora de mostrar la relació entre el llenguatge i l'univers circumstancial del poeta. La humilitat amb què ens presenta els «murmuris» retria entre frases fetes, refranys i unes variants diatòpiques que ubiquen Climent dins d'una atmosfera coneguda no només geogràficament, sinó també cultural: Marc, Corella, Vinyoli. I serà amb *Contracor*, *Els colors de l'arc iris* i *Poemes a l'alegria* on ardonirà la seua producció poètica.

Dic que tot es queda sempre és un bon reguitzell on submergir-se en la poètica de Climent que ens suggereix mons i cabòries, com, per exemple, quan ens diu que «som incògnita / com l'arena».

Pasqual Mas i Usó

Hàlits sumptuosos

Amb un títol de ressonàncies pavesianes –és quasi forçat evocar aquell *Treballar cansa* del gran escriptor piemontès– Xulio Ricardo Trigo ens presenta *La veritat cansa*, el poemari que fa set en el seu còmput particular des d'aquell *L'abril de Luanco* de 1991.

LA VERITAT CANSA

XULIO RICARDO TRIGO

«PREMI ALFONS EL MAGNÀNIM VALÈNCIA
DE POESIA» 2005

COL·LECCIÓ «BROMERA POESIA», 66

---

71 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

Sabent el que costa la poesia, no sembla escassa collita l'arplegada en a penes quinze anys, sobretot si hi afegim quatre novel·les, una considerable tasca com a traductor (inestimable pont autòcton de la poesia galaicoportuguesa) i la seua presència regular com a comentarista literari en diversos mitjans del país.

El cas, però, és que la bona poesia sol resistir-se amb unghes i dents als exercicis més o menys disciplinats a què se la vol sotmetre, com fa l'efecte que ha passat esta vegada. ¿És potser això el que ha intuït el poeta en «Fe de vida» quan diu: ja no distingixes poètica i silenci!? Ens trobem, al meu entendre, amb un llibre irregular, sarzit amb una escriptura que mostra massa els descosits de les urgències (en difícil convivència amb una posat quietista, que s'embafa en suavitats boi roses) i on els guanys del bon ofici hi queden en segon pla, com en discreta penombra. Alguns poemes, dels vint-i-huit que componen el conjunt, donen una sensació de precarietat i desequilibri a què no són aliens l'ús no sempre ben resolt de la puntuació, alguna de securança normativa («descén», «composar»), imatges molt manides («el vent et fereix / amb besades de pluja»), sinestèsies malgirbades («Un perfum al mirall»), troballes capricioses («verds

de glaç») o repeticions mandroses que haurien necessitat el concurs atent de la tisora. Amb desigual fortuna es recorre a l'el·lipsi, als canvis de veu i de destinatari, al collage i altres recursos, no sempre a favor de la intel·ligibilitat del poema. Com si el poeta atacara en moltes direccions però no acabara de fer-nos el camí transitable. Només la contínuïtat temàtica (preferència per paisatges i pintura), la tonalitat de la mirada i la tendència a la nota cultu ralista, no sempre suggestiva, aguanten l'arquitectura del conjunt. El títol amb prou feines es justificaria si no fóra per les mostres de cortesia a què tan donats són els poetes quan volen traure a passejar davant el lector els gustos literaris. Podria venir en la nostra ajuda el poema «Futur» que porta una citació de César Simón, però potser estem davant una pista falsa: «Si queda lluny el temps badat, / la veritat cansa». Esperem en algun nou llurament del poeta poder-nos abocar a la veritat dels seus abismes. Una llàstima. Bé, almenys ha rebut un suculent premi.

Manel Rodríguez-Castelló

Introducció panoràmica a la represa del xx

Un llibre ben útil per a l'ensenyament de literatura, i per a qui vulga introduir-se en l'evolució estètica i temàtica que la poesia valenciana (en valencià) ha viscut al segle xx, en què la perseverança contra l'anorreament l'ha duta a la recuperació.

QUINZE POETES VALENCIANS DEL SEGLE XX
AA.DD.

SELECCIÓ I ESTUDI INTRODUCTORI DE FERRAN CARBÓ
COL·LECCIÓ «POESIA», 46

272 PÀGINES

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2005

La tria és el problema per al compilador d'analectes, per les presències i per les absències. També per emprar autors en comptes de poemes independents, que complica la correspondència en tre les anàlisis estètiques i d'època amb les evolucions individuals de cada un dels poetes presents. Potser per això el títol resulta de pretensions tan escarides. *Quinze poetes valencians del segle xx* acompanya l'antologia amb una presentació breu dels autors. Hi ha un glossari de termes poètics, i huit propostes didàctiques que segueixen l'esquema d'incloure-hi una part d'anàlisi, una altra d'investigació i una tercera d'imaginació a partir dels mateixos versos. Les propostes són completes, actuals i ben treballades.

Ferran Carbó ens introduïx: «la poesia valenciana del segle ha estat un permanent intent de superar l'endarreriment que estigmatitzava la nostra lírica des del segle xvi, (...) d'arribar a la norma-

litat i de connectar dignament i sense complexos d'inferioritat amb la resta de la producció escrita en llengua catalana». El camí de renovació es pot dividir en tres segments: des del començament fins a la guerra d'Espanya, la poesia de postguerra fins al principi dels anys setanta, i per últim, la poesia actual. I encara cal destacar sis moments singulars, per l'arribada de noves promocions de poetes i d'innovacions. Primer la generació moderna de 1909 que proven la superació de Llorente; Miquel Duran de València ha estat seleccionat per la seua trajectòria agosarada. El següent intent de renovació i de superació del desfasament de la poesia valenciana fou la generació dels anys trenta, que assimilà propostes avantguardistes i divergents. Carles Salvador, Bernat Artola i Francesc Almela i Vives han estat escollits per tal d'il·lustrar-ne els canvis. Durant els anys quaranta i cinquanta es va passar de la resistència i d'indesitabilitat a la creació d'una primera infraestructura. Joan Fuster enceta una transició estètica i d'actitud, Vicent Andrés Estellés apareix amb originalitat encara que la intensa publicació seria posterior, i Joan Valls recorre fins a 1989 totes les propostes viscudes pel gremi valencià. Amb els joves dels seixanta el compromís amb l'entorn i una estètica

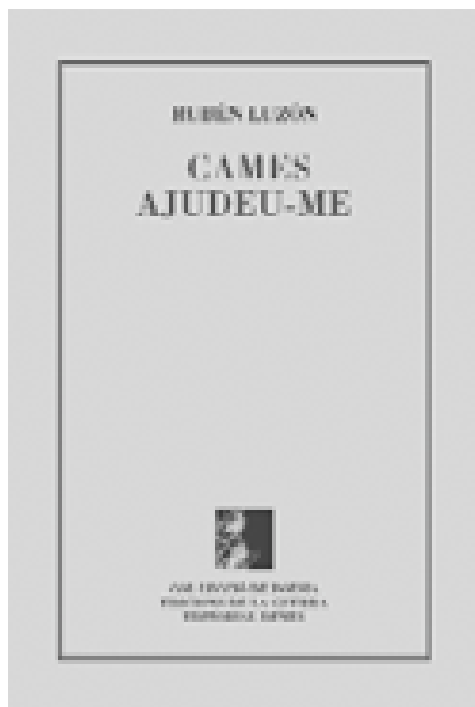
més realista; Lluís Alpera i Carmelina Sánchez-Cutillas començaren llavors la seua evolució. La generació dels setanta propugnava la ruptura estètica amb els seus precedents, bé experimentant, bé amb el simbolisme o amb les vivències íntimes i subjectives. Joan Navarro, Gaspar Jaén, Jaume Pérez Montaner i Josep Piera il·lustren les tendències existents. Finalment els anys huitanta i noranta la nostra poesia «ha deixat de ser un conjunt convergent d'inquietuds i estètiques compartides per a esdevenir una suma d'individualitats eclèctiques en l'era de la globalització». Teresa Pascual i Ramon Guillem en fan d'exemple. El volum és interessant, i la tria es justifica per mostrar autors de tots els períodes esmentats, que representen opcions poètiques diferents.

Eduard Ramírez

Preguntes per a viure en estos temps postcristians

Rubén Luzón ha guanyat amb el llibre de poemes *Cames ajudeu-me* l'última edició del «VI Certamen César Simón» de poesia publicat per l'editorial Denes. És un llibre primerenc que, tanmateix, deixa algunes pinzellades brillants i una opinió sobre el món on la ironia i el sarcasme són elements a destacar:

CAMES AJUDEU-ME

RUBÉN LUZÓN

COL·LECCIÓ «POESIA- EDICIONS DE LA GUERRA», 57

«VI CERTAMEN CÉSAR SIMÓN DE POESIA»

48 PÀGINES

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2005

Hi ha diversos aspectes de l'obra de Rubén Luzón que m'han interessat. Un dels quals, i el més destacat de tots, és la seua voluntat feroç de situar –descriure– moralment este món con temporani nostre. O, si ho voleu, esta ciutat de València con tem porània nostra.

El tema principal –la mort– tant com determinats aspectes en tre filosòfics i religiosos així ho palesen: al cap i a la fi, crec que per a l'autor vivim en una societat on Tot ha estat banalitzat. I el cristianisme pot ser n'és el paradigma. Així, no és estrany trobar-hi referències sovintejades: «dolç patiment / de creus / i de nafres / cap renúncia / talment un esperit postcristià». O, més evident encara: «Algun dia / guarim del glaucoma, i somriurem; / no ens queda més remei. / La fosca és llum, / i res no és blanc ni negre, / i Jesucrist / és mestre en una escola de l'Eixample.»

Així doncs, enmig d'este desgavell ideològic en el qual estem immersos, no és es-

trany que l'autor se centre temàticament en els valors més indiscutibles, paradigmàtics, literàriament eterns: La Mort i l'amor (així els llig jo, en este llibre: l'una amb majúscula i l'altre amb minúscula). La Mort com a únic valor universal i l'amor com un cert espai de refugi que, de tota manera, sempre quedarà lligat al valor més universal: «sense remei les calces / coïssorde l'anusratlla de l'esquena / mugrons de maduixa cabells de xocolata / però no es tracta d'això / no té ben bé a veure amb això / perquè d'aquí a cent anys tots morts.»

Fet i fet, sembla que només el moment de l'amor físic salva l'autor de la ràbia davant la banalitat del tot. Així, l'autor, en un darrer poema de ressons maragallians i alhora molt juganer, s'ofereix a déu / la mort / l'amor com a voluntari.

La ironia i el sarcasme són, en molts casos, elements a destacar, perquè aconseguen matisar els aspectes contradictoris d'este nostre món i el de l'autor, tot i que, en algun cas, sembla que en fa un ús excessiu, de s tinat més a pro tegir el poet a mateix, com una cuirassa entre ell i el judici crític del lector.

I a partir d'ací vindri en les pegues: hi ha per tot el llibre una necessitat excessiva, una ànsia, per demostrar que coneix les regles del joc poètic. Crec que al recull fa tota una repassada als sistemes mè-

trics des dels occitans fins al segle XX, des d'una espècie de cobla de dos sentits fins als jocs tipogràfics. La qual cosa convertix la lectura en un continu canvi de xip. Com el mateix problema ens trobem si parl em del vocabulari, on la *ferum bubònica* conviu tranquil·lament amb *el llard de go nella* que rima amb *la dismenorra*, espere que involuntàriament.

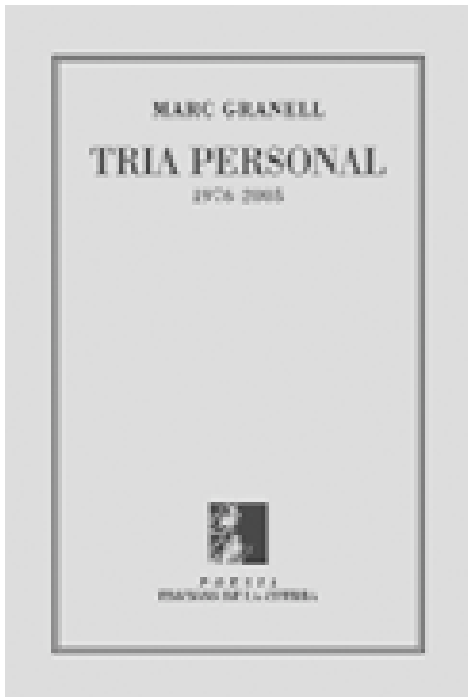
Fet i fet, el problema no és tant el llistat de paraules extretes d'assignatures com literatura medieval o dialectologia ni que tant de canvi de registre a tots els nivells impedisca vore el conjunt com quelcom unitari, sinó que tot plegat dissimula el poeta que hi ha a sota. Un poeta que és tan conscienciat del pes de la tradició que, en lloc de respondre-hi provocadorament, l'ha volguda condensar tota, jugar amb totes les baralles.

És, sens dubte, un llibre primerenc. Però pense, malgat tot, que paga la pena llegir-se'l, perquè trobarem una veu que té coses a dir, que té força i versos brillants. Perquè assistim al naixement d'un poeta. Per l'emoció de tenir entre les mans la seua primera vegada. Insegur encara –i per això s'autoprotegix tant–, però que acabarà per trobar la seua veu. Perquè és un poeta i escriurà nous llibres i seran, segur, millors. S'admeten apostes.

Josep Lluís Roig

El llarg camí d'una veu profunda

Tria personal proposa una introducció a l'obra d'un dels nostres poetes importants d'ençà els anys setanta. El compromís de Granell amb l'entorn i amb la humanitat es canalitza amb un lirisme reflexiu, més dolgut que esperançat, pel destí individual.

TRIA PERSONAL (1976-2005)

MARC GRANELL

COL·LECCIÓ «POESIA-EDICIONS DE LA GUERRA», 7

120 PÀGINES

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2005

Marc Granell ha animat projectes editorials i ha esmerçat una dedicació generosa i amatent cap a les successives generacions valencianes dels joves aficionats a escriure. De fet és una gran persona, però com esta ressenya ha de dedicar-se a la seua faceta de poeta actiu des dels 70, una citació de *L'illa amb llunes* tancarà la introducció: «Tot plegat, el paper de Marc és discret i efectiu, estrictament volenterós, i contribueix a fer possible que la lírica dispose d'un lloc en aquest estrany país».

Esta *Tria personal* (1976-2005) apareix com una segona edició, corregida i augmentada, de la que va publicar-se l'any 1990. Tot i que hi ha pocs canvis respecte a aquella selecció, la producció posterior acreix el llibre en volum i en temàtiques que l'autor abordà en la següent dècada. Els poemes triats dels llibres *Llarg camí llarg*, *Notícia de la tribu* i *Materials per a una mort meditada*

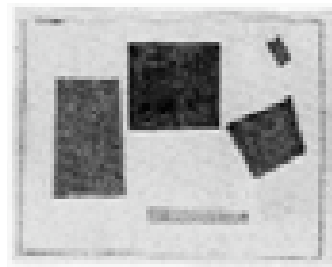
no presenten variacions. Dels provinents de *Refugi absent* ha caigut «Estiu», i d'*Exercici per a una veu* han de sa par egut «Uccellaci e Uccellini» i «Grònica d'un desencís». Dels altres set poemes que llavors apareixien dins l'apartat «Nous poemes», i que després foren publicats a *Fira desolada* (1991), dos s'han mantingut en l'edició actual.

Fins ací les temàtiques que impregnen l'expressió de Marc Granell eren principalment el posicionament en temes socials, tant el seu encaix complex amb la ciutat de València com una solidaritat d'abast internacional. També un íntim pessimisme vital, la mort com a desesperant desaparició individual, que recorda una frase de Cioran que diu que aquell que no ha pensat mai en el suïcidi tampoc no viu veritablement. Així conforma un capteniment que explica al pròleg: «Confie que (...) el lector trobarà aqueix plaer, aqueixa companyia, aqueixa mirada profunda i reflexiva de la realitat que sempre he procurat que els meus poemes, els meus llibres, provocassen». Al fil d'això no em puc estar de repetir el meu admirat encís per un poema com: «És en amor que l'amor condou. / Mai no el cos fou ni hàbit ni treva, / ni el desig no repòs en la fatiga / d'aquell que, obscur, en ombres es

complau / ser immòbil memòria d'ell mateix». Su pose que no seré l'únic.

Amb *Versos per a Anna* (1998) l'autor es descobria com a cantor de les plenituds personals que oferix l'amor: «Has mirat i els teus ulls / han encés sols i fires / en la nit que em regnava / els anys i tots els somnis». Este brill de celebració no és gens habitual en la seua poesia, i pot ser per això ajuda a aprofundir el compromís humà de l'autor amb l'expressió dels sentiments. Amb *Corrent de fons* (1999), *Poemes del caminant* (2002), i els «Poemes nous», Marc Granell torna al compromís front a l'espant i la injustícia. I l'esperança, que també subjau a la nostra indefugible condició temporal, s'aclarix en la mostra de «Poemes per a infants». L'experiència creativa que tenim a l'abast lliga lluïssors amb cabòries, i s'aplega en una su cosa selecció, que fa ben recomanable el llibre.

Eduard Ramírez

Dibuix de Malévitch

Un valencianisme estroncat: reflexió oportuna

Quatre historiadors valencians, del s. XIX i la primera meitat del XX, projecten sobre el regne medieval de València les seues visions polítiques conservadores; algunes sobreviuen, altres són sorprenentment lluny de les dels seus homòlegs actuals.

Són Teodor Llorente, el patriarca, Josep Martínez Aloy, Sanchis Sivera –integrant catòlic però rigorós erudit– i Joan Beneyto, jove va l encianista –signa les Normes de Castelló–

EL REGNE PERDUT. QUATRE HISTORIADORS A LA RECERCA DE LA IDENTITAT VALENCIANA

PAU VICIANO

COL·LECCIÓ «ELS LLLIBRES DEL CONTEMPORANI», 19.

168 PÀGINES

EDITORIAL AFERS,
CATARROJA-BARCELONA-PALMA, 2005

que deriva després fins a posicions feixistes. Socialment privilegiats i ben situats a la política, formen un grup heterogeni que representa l'evolució de la direcció autòctona, castellanitzada, clerical i caciquil, i del qual Pau Viciano en fa una interessant radiografia.

Malgrat llur laboriositat i consistent erudició, la seua feina ensopegà amb fortes limitacions, algunes derivades de les rigideses dels seus pressupostos ideològics, altres del propi paper pioner, i també encara de la poca consistència intel·lectual de la València del moment; el model a imitar sempre present serà l'IEC, al qual Sanchis Sivera va pertànyer i llegà els seus materials. Però així i tot, insuficient i reaccionària, la Renaixença valenciana constituïx el punt de partida per al plantejament del País Valencià com a objecte autònom d'estudi històric.

Una història naturalment positivista, protagonitzada per reis legisladors, nobles retrògrads i institucions ciutadanes, on els camperols i els incòmodes musulmans han estat esborrats. Contra el mite fundacional castellanista, el Cid, Llorente encunya el de Jaume I com a rei «demòcrata» decimonònic, mentre que Sivera el veu com a rei «cristià» que allibera els valencians del jou musulmà. En què consistix per a estos prohoms el regne medieval de València? En un

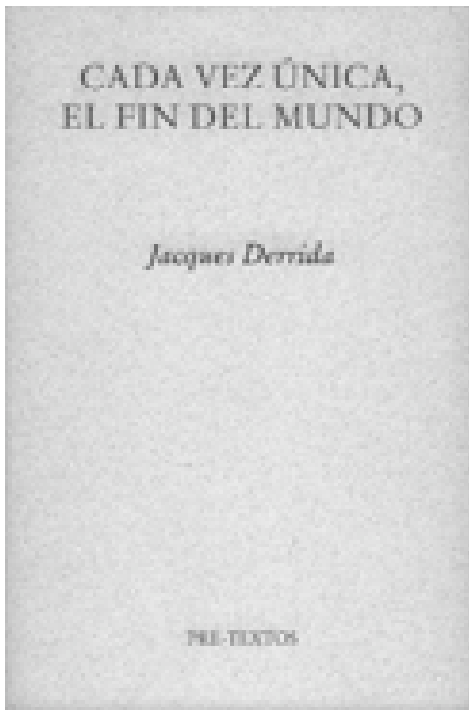
to d'exaltació nostàlgica de la llibertat i la identitat perdudes, són moderadament crítics amb el centralisme autoritari castellà, però des d'un regionalisme retòric, compatible amb l'adscripció entusiasta a l'estat; per a Llorente, el regne feliç de València se sacrifica en ares d'una teològicament legitimada construcció nacional espanyola; Aloy hi veu la democràcia perduda que el constitucionalisme de finals del s. XIX devia retornar; Sivera imagina la continuïtat fins als nostres dies d'un indefinible tronc racial ibèric amb «alma valenciana», que les successives invasions, tot i imposar llengües, cultures i religions, no trenquen. Com diu Viciano, agafa la barraca valenciana de Llorente i la col·loca en un poblat ibèric. I Beneyto, poant a l'Edat Mitjana idees que superen el «parèntesi» il·lustrat racionalista, hi veu el model corporativista per a l'Espanya totalitària.

Però, a diferència del valencianisme conservador actual, tots ells reconeixen sense complexos la unitat de la llengua i els especials vincles històrics entre tots dos països. Per als quatre, si hi ha adversaris seculars dels valencians són l'expansionisme castellà i la noblesa aragonesa; Llorente ja avança la famosa i inexacta simplificació –hui superada– del país dual, que encara remena amb Joan Fuster: interior rural, feudal, autoritari i aragonesa, versus litoral ciutadà, burgès, democràtic i català.

Albert Toldrà i Vilardell

Textos de dol

El volum és un recull dels textos que Jacques Derrida va dedicar a intel·lectuals de primera fila del seu temps en ocasió de la seua mort. Van precedits o seguits d'estudis sobre l'autor i d'una útil biografia i bibliografia de cada un dels filòsofs del panteó.

CADA VEZ ÚNICA, EL FIN DEL MUNDO

JACQUES DERRIDA

TEXTOS PRESENTATS PER PASCALE-ANNE BRAULT
I MICHAEL NAAS

TRADUCCIÓ I POSFACIÓ DE MANUEL ARRANZ
EPÍLEG DE JEAN-LUC NANCY

BIOGRAFIES I BIBLIOGRAFIES DE KAS SHAGATI
COL·LECCIÓ « PRE-TEXTOS ENSAYO », 776

372 PÀGINES

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2005

Roland Barthes (1915-1980) i Paul de Man (1919-1983), Michel Foucault (1926-1984) i Max Loreau (1928-1990), Jean-Marie Benoist (1942-1990), Louis Althusser (1918-1990) i Edmond Jabés (1912-1991), Joseph N. Riddel (1931-1991), Michel Servièrre (1941-1991) i Louis Merin (1931-1992), Sarah Kofman (1934-1994) i Gilles Deleuze (1925-1995), Emmanuel Lévinas (1906-1995) i Jean-François Lyotard (1924-1998), Gérard Granel (1930-2000) i Maurice Blanchot (1907-2003); és a propòsit de la mort de cadascun d'ells que Derrida va escriure un text de comiat, que el present volum aplega gràcies a Michèle Naas i Pascale-Anne Brault, que han fet el treball de reunir tot el material amb el vist-i-plau del mateix Derrida, com ho fa constar en el seu prefaci.

Si es repassa la llista dels destinataris dels discursos de dol que es recullen no es pot deixar de veure-hi que, en conjunt, constitueixen tot un bloc de pensadors que s'han mogut en espais teòrics en tre-

creuats, que han tingut i tenen un parentiu innegable, i que han marcat l'estil de pensar d'un important corrent intel·lectual de les últimes dècades del segle passat. Alguns d'ells, sobretot, són figures majors d'una generació que participà no sols d'una pràctica filosòfica semblant, sinó que va estar marcada per un destí, que els portà, en molts casos, a una mort diríeminsòlita. Hi ha, sí, algunes morts «naturals» – poques, com la de Lévinas i la de Blanchot –, que es van produir en una edat ja avançada, però moltes van ser prematures a causa de malalties sobtades, a accidents, a la sida, al suïcidi. La majoria de les defuncions, començant per la de Roland Barthes (1980), es produïxen en la dècada dels huitanta i els primers anys dels noranta.

Derrida parla de tots ells de formes diferents. Hi trobem –com ho assenyalen els autors del recull en la seua llarga, densa i incisiva introducció– cartes de condolència als membres de la família, el ogis fúnebres pronunciats durant el funeral, articles d'hom enatge, assaigs commemoratius... Ara bé, la particularitat, que els dóna unitat i profunditat, és la idea mateixa de la mort, de la mort d'un amic, un gran pensador, de més a més.

Derrida, però, s'allunya considerablement, com era d'esperar en ell, dels tipus de discursos o textos que solen

fabricar-se en la celebració del dol per un finat il·lustre. En les contribucions que ell fa al «gènere» no sols fuig –i això, «fugir», forma part de la seua escriptura– de la retòrica convencional que s'acostuma a utilitzar en aquests casos, sinó que tampoc no s'installa en una reflexió sobre la vida, l'obra i la mort de l'autor en qüestió. No sintetitza les línies majors del pensament de l'autor, ni en remarca la significació cultural en general, i, en particular, en el camp determinat de la seua obra. Derrida, més aviat, «travessa» amb el seu estil característic tot aquest material amb una especulació sobre la mort, problematitzant-la al màxim com una forma d'aprofundir-la en la memòria que té de cada un dels amics que acaba de morir. Tot allò que constitueix el ritual convencional de la mort, de la relació amb cada mort, tot allò que se'ns apareix, d'entrada, obvi, Derrida ho teoritzava aporèticament en una reflexió que es debat entre deixar parlar l'intel·lectual desaparegut –citar-lo–, o no deixar-lo parlar, substituint-se amb la seua pròpia veu. Els morts, diu, només poden parlar a «través de nosaltres», interioritzant-los: «A la muerte del otro, nos vemos con dados a la memoria y, por tanto, a la interiorización, ya que el otro fuera de nosotros, no es nada».

Josep Iborra

El dret ho abraça tot

L'editorial Tirant Lo Blanch complix amb la cita anual amb els lectors i presenta tres nous exemplars de la col·lecció «Cine y Derecho», on la relació entre el cinema i la justícia torna a ser l'eix vertebrador d'uns treballs per a tots els gustos.

ANATOMÍA DE UN ASESINATO

VIRGILIO LATORRE LATORRE

COL·LECCIÓ «CINE Y DERECHO»

PÀGINES 124

EDITORIAL TIRANT LO BLANCH,
VALÈNCIA, 2005

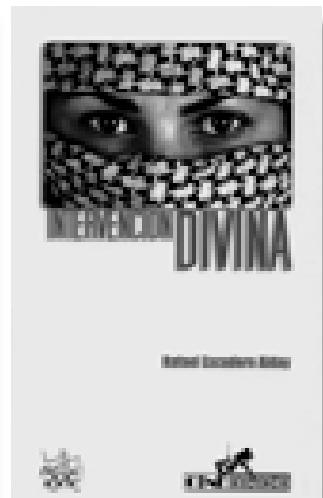
EL GATOPARDO

JORGE CORREA / SERGIO VILLAMARÍA

COL·LECCIÓ «CINE Y DERECHO»

PÀGINES 106

EDITORIAL TIRANT LO BLANCH,
VALÈNCIA, 2005

INTERVENCIÓN DIVINA

RAFAEL ESCUDERO ALDAY

COL·LECCIÓ «CINE Y DERECHO»

PÀGINES 98

EDITORIAL TIRANT LO BLANCH,
VALÈNCIA, 2005

Com és habitual en la col·lecció dirigida pel Catedràtic de Filosofia del Dret de la Universitat de València, Javier de Lucas, cadascun dels llibres a profundix en l'estudi d'una pel·lícula on la presència de la justícia, o del dret en sentit més ampli, hi juga un paper destacat. La diversitat amb què s'han escollit les pel·lícules a analitzar demostra la importància del dret en les nostres vides, en tant subjectes individuals com col·lectius.

En primer lloc ens situem als Estats Units, a finals del anys 50. Un tinent de l'exèrcit assassina el propietari d'un bar després d'assabentar-se que ha violat la seua dona. El militar ha acabat de buidar el carregador de la seua pistola sobre el cos indefens de l'assaltant. Sobre este punt de partida el director Otto Preminger, realitza «Anatomía de un asesinato», considerada per molts una de les pel·lícules que millor ha sabut retratar un procés judicial. A partir d'ací, el professor Virgilio Latorre indaga en tots els dilemes que traspuen a l'obra: saber destriar entre el bé i el mal o la pèrdua de voluntat del subjecte, entre altres. A més, intenta respondre amb bases jurídiques a preguntes que en algun moment tots ens podem haver plantejat, com per exemple, fins on arriba la legítima defensa i quina és la vàlida processal d'unes proves obtingudes il·lícitament. De seguida ens remuntem a la Sicília del segle XIX, una època de profunds canvis socials, polítics i econòmics, en plena revolució de Garibaldi amb la unificació d'Itàlia com a referens. Eixe és el marc en el que transcorre la pel·lícula «El Ga-

topardo», l'obra mestra que Visconti va rodar en 1963, on es mostra una nobleza decadent i l'emergència d'una burgesia que a partir d'aleshores ha de conduir les regnes de l'Estat. Una nova classe dirigent amb nous valors i maneres d'organitzar la societat. En definitiva, un procés de construcció d'un Estat modern, amb tot el que això comporta, que han sabut contar amb precisió els dos autors, Jorge Correa i Sergio Villanueva. Finalment, amb la pel·lícula «Intervención divina» ens endinsem en el conflicte entre Palestina i Israel, que ja fa més de 50 anys que perdura. La pel·lícula pretén ser un retrat de la situació social i política que es viu a Palestina a començaments del segle XXI, i ho fa amb una història carregada de simbolisme. El director, Elia Suleiman, és palestí i, lluny de defugir la seua condició, decidix prendre partit en favor de la causa del seu poble. Ho fa també l'autor del llibre, Rafael Escudero, per a qui el conflicte constata el fracàs del Dret en majúscules, si s'observa la impunitat amb la que actua l'Estat d'Israel.

Els treballs s'acompanyen amb unes completes fitxes de les pel·lícules analitzades i mantenen el caràcter divulgatiu de la sèrie, el que els fa accessibles a tot tipus de públic. Si hem de posar algun però, haurem qüestionar la decisió d'organitzar el text en dos columnes, el que fragmenta en excés la narració i, en ocasions, arriba a dificultar la lectura. Un detall formal que no ha d'entel·lar la bona marxa de la proposta.

Àlvar Peris

La Història com a conversa

Pensar la contemporaneïtat, que se subtitula «Divuit converses sobre la història», recull una vintena d'entrevistes a historiadors o científics socials de molt diferents procedències, totes elles publicades amb anterioritat en la revista *El contemporani*.

PENSAR LA CONTEMPORANEÏTAT
AGUSTÍ COLOMINES & VICENT OLMOS (EDITORS)
365 PÀGINES
EDITORIAL AFERS, CATARROJA, 2005

La revista *El contemporani* és un interessant experiment d'elaborar el relat històric partint de bases locals però a tants al discurs universal en vi gor. De fet, l'editorial Afers, editora de la revista, s'ancora territorialment, tal com consta en el corresponent peu d'impremta, en la triple localització Catalunya-Barcelona-Palma –tota una definició toponímica– i tanmateix els seus pivots de referència són Cambridge o Yale. Un bon exemple d'aquesta doble òptica són les converses recopilades en aquest llibre amb historiadors de molt diferent procedència, però que tenen en comú constituir-se en avantguarda de les seues respectives especialitats. Són, en efecte, divuit científics socials de primera fila, i val la pena aturar-se a recordar breument els seus mèrits. Dorothy Thompson (entrevistada per Pamela J. Walker) és una conspícua activista de la *New Left* anglesa, autora de manuals imprescindibles com *Outsiders: Class,*

Gender and Nation (1993). Manuel Tuñón de Lara, ben conegut pel públic hispànic, és l'historiador social més representatiu dels darrers anys a Espanya (l'entrevista tenen Manuel Bardàvio i Agustí Colomines). El letó Isaiah Berlin, recentment desaparegut, és el gran teòric del liberalisme polític; l'entrevista Steven Lukes, autor d'una conversa més extensa publicada per Afers amb el títol *Entre la filosofia i la història de les idees*. Wolfgang Fritz Haug (entrevistat per Gustau Muñoz i Vicent Olmos) és el fundador i director de la revista *Das Argument* i professor a la Universitat Lliure de Berlín. Pierre Guichard (qui conversa amb Josep Torró) és professor a la Université Lumière-Lyon 2 i màxim especialista en la investigació sobre al-Àndalus. James Casey (abordat per Manuel Ardit i Vicent Olmos) és deixeble de John Elliott i especialista en història valenciana del segle XVII. Vicenç M. Roselló és catedràtic de Geografia a València i conversa amb el seu col·lega Josep V. Boira. De Joan Fuster es reproduïx una entrevista que li va fer Vicent Sançhis per al diari *El ob servador*. Anthony Giddens, ideòleg de la tercera via de Tony Blair, parla amb Jorg Lau. Miroslav Hroch, estudiós txec dels moviments nacionals, conversa amb Xosé Manuel Núñez Seixas. Alfons Cucó, historiador, ex se-

nador i ben conegut del públic valencià, conversa amb Vicent Olmos i Vicent Soler. Josep Termes, deixeble de Vicens Vives i catedràtic d'història a la universitat Pompeu Fabra, parla amb Pau Solà. Gérard Bouchard, estudiós de la identitat quebequesa, concedeix una entrevista a Yanic Viau. Ben Kiernan, estudiós del genocidi cambodjà, parla amb V. Olmos i Pau Viciano. Dominick LaCapra, especialista en la psicoanàlisi, el marxisme i el postestructuralisme, parla amb A. Colomines i V. Olmos. Joaquim Molas, historiador i crític de literatura, conversa amb F. Foguet i I. Graña. Finalment, l'especialista en literatura catalana medieval Constanzo di Girolamo enraona amb V. Gómez Labrado.

El resultat d'esta polimòrfica conversa-ció, d'este prodigiós aplec de veus enraonades, és una perspectiva global d'alguns dels principals temes que preocupen els historiadors d'ara mateix, una lliçó pouada del passat per entendre el més immediat present.

Víctor Cotlliure

La tinta de cada dia

De vegades les premses ens oferixen una sorpresa, com la recuperació dels articles de Miguel Catalán editada per la UNED. La literatura efímera entra a la perdurabilitat amb esta encertada iniciativa universitària en una sòlida aposta per la fixació de la memòria.

EL ÁREA CIEGA

MIGUEL CATALÁN

COL·LECCIÓ «LITERATURA.
SERIE "CRONISTAS VALENCIANOS"»

109 PÀGINES

UNED ALZIRA-VALÈNCIA, VALÈNCIA, 2005

Miguel Catalán (València, 1958) constitueix una fructífera barreja de filòsof i escriptor, com ho foren tan il·lustres precedents com Nietzsche, Miguel de Unamuno o l'impagable G. K. Chesterton, tot i que l'autor se sent deutor de la tradició dihu i tesca francesa de Diderot i Voltaire, de Sartre i de Camus. Professor d'Ètica de la Comunicació a la Universidad Cardenal Herrera-CEU de València és autor d'una sòlida sèrie de publicacions relacionades amb la filosofia, treballa especialment la qüestió de l'engany i la mentida, amb un projecte que denomina *Seudología* (sense cap dubte, matèria obligada per a tot escriptor que es prenga seriosament l'ofici); els dos primer volums d'este projecte són *El prestigio de la lejanía* (Ed. Ronsel, 2004) i el segon *An tropología del engaño* (M. Muchnik, 2005), sengles «Premi de la Crítica Valenciana» i d'«Assaig Alfons el Magnànim». El 2002 també publicà la novel·la *El último Juan*

Balaguer (Algar/M. Muchnik) on, amb un retrat de l'exili de la Guerra Civil a França com a fons, ha volgut oferir «una breu història de la humanitat, vista desde la perspectiva de quien ha tenido que abandonar su país para seguir viviendo». Tot plegat, un escriptor, un filòsof, acostumat a les curses de fons per a arribar molt lluny en les seues propostes. Hui, però, el centre associat de la UNED d'Alzira-València ens oferix –després d'un oportú recull d'Antoni Gómez– la recopilació d'un bon nombre d'articles publicats a la premsa diària de València entre 1994 i l'actualitat pràcticament. Els articles apareixen dividits en cinc apartats. En el primer, *Del vivir* –tan mironà en el títol, com en la plasticitat que destil·la tota l'obra– ens oferix aquells articles motivats per la contemplació panoràmica de l'any: el pas del temps, les estacions i els hàbits associats, on destaquen un àcid «Turistas y viajeros» o un amarg «Jardín subsidiario». La segona part, *Del convivir*, agrupa els que tracten sobre temes quotidians, més aviat de factura social. *De las culturas* oferix aquells que, per òbvies concommitàncies llibresques, més ens han atret i que creiem amb vocació d'història de la cultura; es tracta de vindicacions, de records, d'intents de justícia literària –què és, però, la justícia en matèria es-

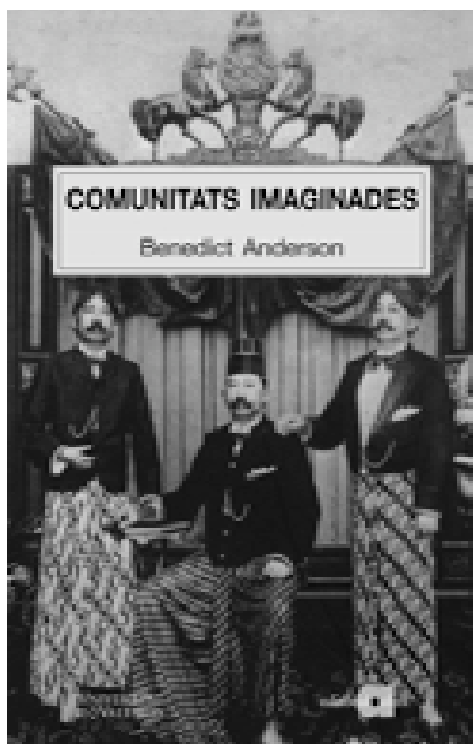
tètica?– amb autors com Gil-Albert, Ciges-Aparicio, César Simón, Manuel Vicent, Candel, l'abbé Juan Andrés, l'incombustible Blasco Ibàñez; també qüestions com la selectivitat o la delectança sucosa de «Ju ego, lengua y cultura» sobre el joc de pilota. Les dues següents parts, al seu torn, agrupen els articles relacionats amb el periodisme i amb la política; entesa esta no sols com una anotació puntual, del jorn, sinó amb reflexions motivades per assumptes més enllà de l'esdevindre diari, com ara el Palau de les Arts o la situació del poble saharauí amb un contundent «Carta marrueca».

Alexandre Navarro

Com és possible sentir-se membre d'una nació

Des de la seua publicació en 1983, *Comunitats imaginades* s'ha convertit en un estudi clàssic sobre el nacionalisme. A partir de l'examen de situacions molt diverses en l'espai i en el temps, el llibre planteja com es fa possible que grups de persones molt diversos arriben a imaginar que formen part d'una comunitat nacional de la qual desconeixen la majoria dels seus membres.

COMUNITATS IMAGINADES

BENEDICT ANDERSON

TRADUCCIÓ DE M. ÀNGELS JIMÉNEZ

258 PÀGINES

ED. AFERS/UPV, CATARROJA-VALÈNCIA, 2005

Els estudis sobre el nacionalisme van experimentar un punt d'inflexió important en 1983, any en què es van publicar simultàniament *La invenció de la tradició*, d'Eric Hobsbawm i Terence Ranger, *Nacions i nacionalisme*, d'Ernest Gellner, i *Comunitats imaginades*, de Benedict Anderson. Des de perspectives diferents, i amb matisacions i valoracions diverses, estes tres obres coincidia en considerar les nacions com unes creacions de l'època contemporània que, en gran mesura, suposaven una solució de continuïtat respecte al passat immediatament anterior. Per a estos autors, va ser el nacionalisme el que va crear les nacions, i no a l'inrevés.

Amb *Comunitats imaginades* Benedict Anderson es va proposar examinar quins són els factors que fan possible que uns grups de persones més o menys grans arriben a considerar-se membres d'una

comunitat nacional. Per a Anderson, el fet essencial de la nació consisteix a ser una comunitat imaginada, perquè «ni els membres de la nació més petita mai no arribaran a conèixer la major part de la resta dels seus compatriotes, ni els seran presentats, ni tan sols sentiran parlar-ne mai i, tanmateix, en la ment de cada un viu la imatge de la seua comunitat».

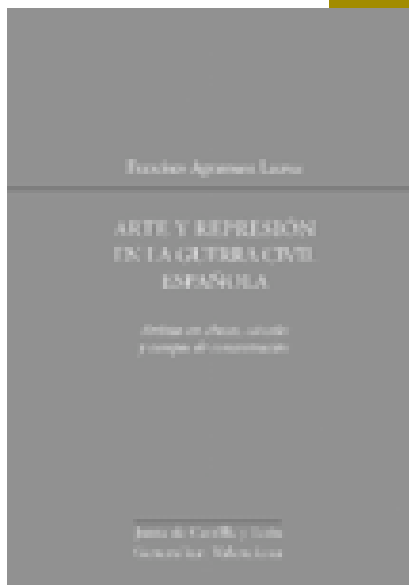
Ara, Anderson advertix que considerar les nacions com a comunitats imaginades no implica que estes siguen «imaginàries», perquè, de fet, totes les comunitats més grans que els vilatges primigenis del contacte cara a cara són imaginades. Anderson denuncia la maniobra ideològica de concloure que hi ha unes comunitats «vertaderes», les quals contrasten avantatjositament amb les nacions «inventades», que, a més, i a diferència de les primeres, professen una doctrina anomenada nacionalisme. Etcètera.

Entre els factors que van afavorir esta possibilitat de «pensar» la nació, Anderson destaca per sobre de tots l'aparició del llibre imprès —«el primer article industrial de la vida moderna produït en sèrie»—, que va proporcionar a amplis sectors de la població la possibilitat d'imaginar-se de manera general l'existència de milers i milers de

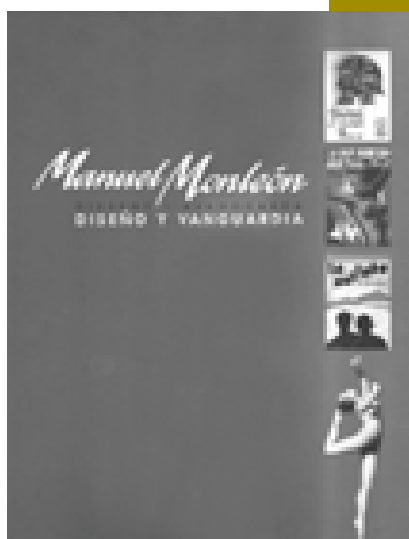
persones com ells mitjançant la llengua impresa. «Aquest grup de lectors —observa Anderson—, connectats per mitjà de la impremta, formaven en la seua invisibilitat visible, particular i secular, l'embrió de la comunitat nacionalment imaginada.» La llengua impresa, conclou Anderson, «és el que inventa el nacionalisme, no una llengua particular tota sola».

Comunitats imaginades estudia tot este procés a partir de l'examen de situacions molt diverses tant en l'espai com en el temps. Anderson ha realitzat un esforç considerable per integrar en el seu assaig exemples d'àmbits geogràfics molt diferents. Molts d'ells estan extrets del sud d'Àsia, zona de la qual és un reconegut especialista. Dedica també especial atenció als nacionalismes americans, anteriors als nacionalismes europeus i, segons Anderson, inspiradors d'estos en gran mesura. De tota manera, encara que presenta moltes referències i observacions suggestives, *Comunitats imaginades* resulta una obra una mica desdibuixada i dispersa. L'estil poc fluïd de l'autor, o de la traducció, o de tots dos, tampoc no hi ajuda.

Enric Iborra

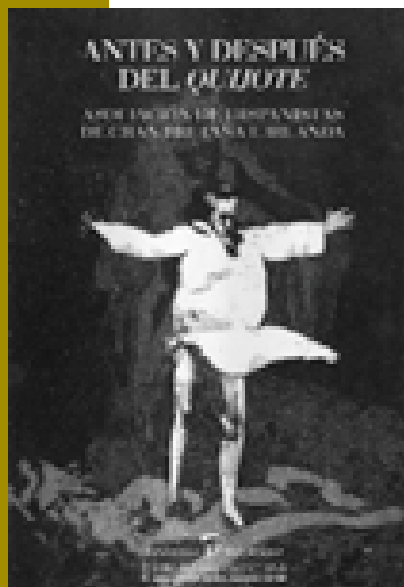
«Un trabajo que descubre un aspecto olvidado de las consecuencias que, sobre determinados colectivos, tuvo la guerra civil, y cómo la creación de una generación quedó truncada por mor de la falta de convivencia de aquella España de los años treinta del siglo pasado. Si hemos recuperado la posibilidad de aceptar puntos de vista dispares y el derecho a decidir libremente lo que pensamos, por favor, que nunca más se pierda.»

Manuel Monleón va ser un dels màxims representants de la generació de plàstics valencians dels anys trenta. En esta mostra es presenta no tant Monleón artista sinó el Monleón persona, compromés, vital i d'esperit lliure, espill d'una època, la República, i militant de la Idea.

Biblioteca Valenciana
Un focus cultural de la nostra
Comunitat Autònoma

La present obra i el Cd-rom arrepleguen els treballs presentats en el congrés «Antes y después del Quijote», celebrat a València entre el 29 de març i el 2 d'abril de 2005.

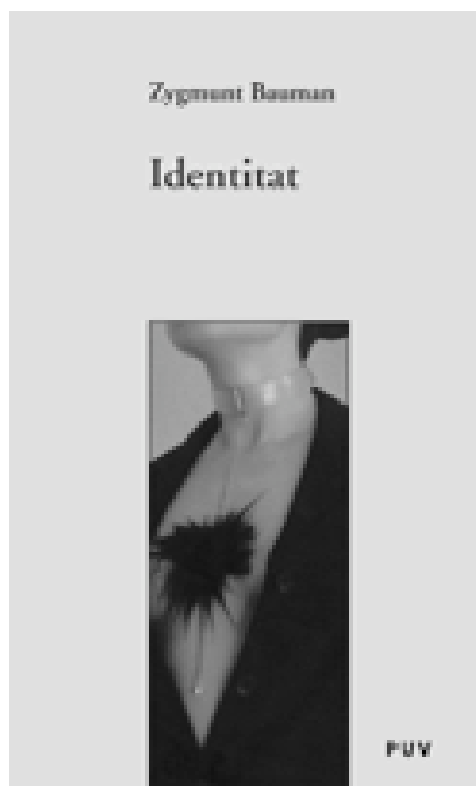

La Biblioteca Valenciana ha considerado que con la publicación de esta obra contribuye a la formación de los futuros expertos en la materia, al propio tiempo que ofrece a los especialistas el rico material científico-técnico que se infiere de la larga experiencia profesional de su autor.

La identitat en la globalització

Benedetto Vecchi, director de *El Manifesto*, manté una conversa entorn al l'evolució del concepte d'identitat en la nostra societat amb el sociòleg polac, jueu i professor Zygmunt Bauman. La identitat, igual que la pertinença, esdevenen amb la globalització conceptes movibles, que apareixen i desapareixen segons les persones i els contextos.

IDENTITAT. CONVERSES AMB BENEDETTO VECCHI

ZYGMUNT BAUMAN

COL·LECCIÓ «ASSAIGS», 12

136 PÀGINES

PUV, VALÈNCIA, 2005

Agnes Heller, nord-americana, professora de filosofia, jueva i d'origen hongarés, es plantejava en una conversa amb el seu col·lega, i també jueu, Zygmunt Bauman la dificultat d'establir una identitat prevalent en la seua vida diària. Cosa que no fan aquells que sí l'identifiquen segons diferents criteris (dona, jueva, hongaresa, ...). Esta qüestió és també compartida per Bauman, amb una biografia plena d'atzars i dificultats. Un jueu, en l'època de l'ocupació nazi de Polònia, que va combatre a les files de l'Exèrcit Roig contra Hitler i es va convertir en un dels principals intel·lectuals a Varsòvia fins al 1968, any en el que se li va retirar la nacionalitat polonesa i fou obligat a abandonar el país i a instal·lar-se a Londres, on actualment residix. Zygmunt, molt crític amb el paper del partit únic, es considera un refugiat de la globalització, ja que és aquesta la que ha provocat

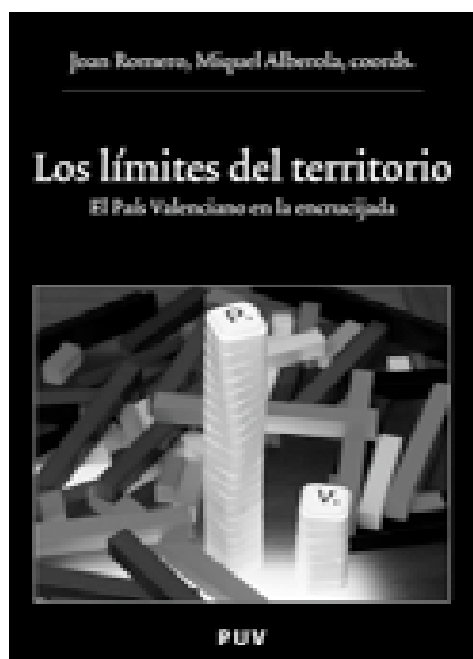
l'aparició d'una convenció socialment necessària; la identitat i el sentit de pertinença. Dos conceptes que pertanyen al món modern, i que al llarg dels anys s'han anat transformant i fent més complexes en el que Zygmunt ha denominat l'etapa de la modernitat líquida. En aquesta, les comunitats estan unides per idees i principis diversos, però no tenen la seguretat d'una garantia de vida. Al contrari que la comunitat amb un vincle indissociable, normalment la família i la pertinença a societats més tancades o amb poques possibilitats de generar altres fórmules d'associació de la seua identitat. És al primer tipus de comunitat, a la que Zygmunt ha dedicat la major part dels seus treballs d'investigació i a advertir de la importància que ha pres el concepte de la identitat a l'hora d'entendre gran part dels conflictes als que s'enfronta l'ésser humà. La identitat en la modernitat líquida és també negociable, intercanviable, segons el punt de vista, el context, ... És esta la principal conclusió, i també la primera ferramenta d'anàlisi per entendre i explicar els conflictes en les nostres comunitats. Zygmunt beu de la sociologia de George Simmel o Jaques Derrida, que havien estudiat els processos de canvi en la identitat dels individus en la seua vida a les

ciutats que els processos d'industrialització i urbanització havien generat. També l'italià Michael Maffesoli (*El temps de les tribus*), ha treballat sobre l'aparició d'una infinitat de grups de pertinença en les societats modernes. La globalització, una gran transformació que ha afectat les estructures dels estats, les condicions de treball, la subjectivitat col·lectiva, la producció cultural, la vida quotidiana i les relacions entre el jo i l'altre. Com ha canviat el concepte d'identitat i de pertinença en tan pocs anys, si ho comparem als segles d'història de la humanitat? Un adaridador exemple del propi Bauman que obliga a considerar la velocitat dels canvis socials en poc més de 100 anys; al final del segle XVIII, el temps que s'utilitzava per anar de París a Marsella, era el mateix que en l'època de l'Imperi Romà, 1800 anys abans. El sentiment de pertinença i la identitat depenen en bona mesura de condicions com aquesta. La globalització ha eliminat el concepte de distància, però ha creat la necessitat de pertànyer a alguna cosa, o a algú.

Pau Caparrós

Més enllà del *Salvem*

Miquel Alberola i Joan Romero coordinen una publicació col·lectiva que, a recer dels canvis territorials més recents, mira d'obrir un debat públic sobre el model de desenvolupament valencià, més enllà dels titulars i de les consignes polítiques que diàriament empobreixen la percepció de la nostra geografia.

---

*LOS LÍMITES DEL TERRITORIO:
EL PAÍS VALENCIANO EN LA ENCRUCIJADA*

COORDINAT PER MIQUEL ALBEROLA I JOAN ROMERO

COL·LECCIÓ «OBERTA»

---

325 PÀGINES

PUV, VALÈNCIA, 2006

Al llarg dels darrers quatre anys, cada 9 d'octubre, el diari *El País* va publicar un quadern monogràfic destinat a analitzar, des de diferents perspectives, la dinàmica territorial de la Comunitat Valenciana. En ells, diversos experts traslladaven als lectors les seues reflexions sobre els processos que estan modelant la geografia humana valenciana. Les contribucions procedien principalment de l'àmbit universitari, però al mateix temps d'un variat mostreig de l'espectre ideològic.

El primer quadern, coordinat per Miquel Alberola i Josep Sorribes en la tardor de 2002, duia el títol *Un país de ciutats*, coincidint amb el llibre que l'economista acabava d'enllestir, al qual qüestionava la sostenibilitat del sistema urbà valencià. L'any següent, el monogràfic s'ocupava de l'articulació de l'Arc Mediterrani de desenvolupament, enmig del debat reviscolat per l'assaig de Josep V. Boira premiat als Octubre. Al 2004, poc després de la modificació introduïda pel nou govern socialista al PHN, el quadern cabussejava en la política hidràulica amb l'epígraf *Las culturas del agua*. I finalment, el passat 2005, en una mena de diagnòstic col·lectiu de la qüestió territorial, universitaris, periodistes i consultors s'avençaven a identificar *Los retos del territorio*.

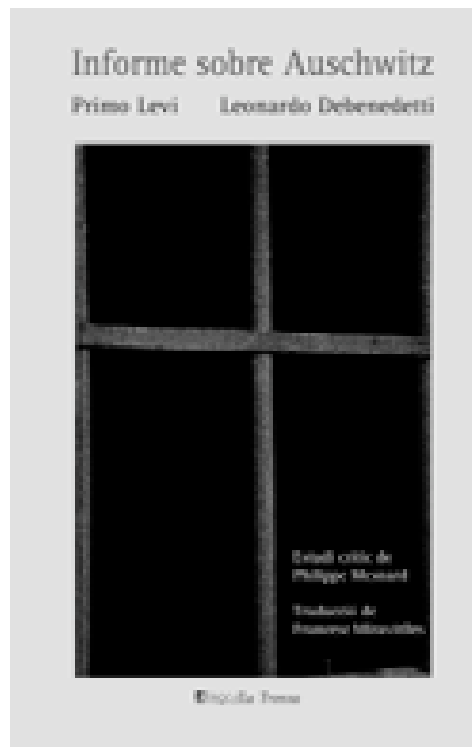
Mentre s'elaborava aquest darrer quadern, Joan Romero i Miquel Alberola, que havien coordinat els darrers tres números, ja preparaven la publicació del llibre. Llavors, encomanaren a l'economista Ernest Reig un breu assaig sobre les connexions entre l'economia i el territori valencià que servix d'introducció al llibre, en el que es fa una anàlisi de la validesa dels indicadors habitualment utilitzats per situar l'economia regional al context internacional. Així mateix, Josep V. Boira, Joan Romero i Josep Sorribes assumiren la redacció d'un capítol de conclusions que critica la manca d'un model territorial coherent i demana un urgent debat sobre el camí a seguir al futur més immediat.

Així doncs, el llibre recull una mena de tempesta d'idees entorn a l'urbanisme, la política hidràulica, les infraestructures de comunicació i el sistema productiu, amb en certades crítiques sobre el model administratiu, tot un seguit d'aportacions claus per a una assenyada lectura del territori. Més enllà dels clams de *Salvem* o de les manifestacions de patriotisme hidràulic, el llibre espera un debat necessari, que requereix un assossec malauradament aliè a l'escena política i sols possible dins publicacions com esta.

Carles Sanchis Ibor

Notaris de l'horror

Informe sobre Auschwitz recull l'informe que van escriure Primo Levi i el metge Debenedetti, a petició de l'exèrcit rus, sobre les condicions de vida als camps nazis, i altres documents que ens ajuden a comprendre'l i a relacionar-lo amb la vida i obra posteriors de l'escriptor.

INFORME SOBRE AUSCHWITZ
PRIMO LEVI I LEONARDO DEBENEDETTI
PRESENTACIÓ I ESTUDI CRÍTIC DE PHILIPPE MESNARD
TRADUCCIÓ DE FRANCESC MIRAVITLLES
COL·LECCIÓ «LA TROSSA»
108 PÀGINES

ELLAGO EDICIONES, CASTELLÓ, 2005

El 19 de maig del 2005, Joan Francesc Mira publicava al «Quadern» d'*El País* un article en què descrivia les sensacions d'un «visitant» a Auschwitz. El visitant que travessava sales i sales d'exposicions amb retrats, documents i llibres de l'holocaust no quedava veritablement colpit fins que no arribava a «una sala gran, sense res més que una vitrina que l'ocupa tota d'extrem a extrem, i a la vitrina només hi ha cabells humans (...) Després, en una altra sala, una vitrina semblant està plena de sabates, i una altra plena de sabates infantils. Sabates de criatures de tres anys, de cinc anys, milers de sabatetes, i la resistència del visitant s'esfondra i es desfà. El visitant és escriptor, però no troba cap paraula».

L'Informe sobre Auschwitz, de Primo Levi i Leonardo Debenediti, produeix en nosaltres la mateixa sensació d'angoixa total, la que mai no havíem arribat a copsar a través de les pel·lícules i de les novel·les sobre aquesta qüestió. Perquè allà no hi ha ficció basada en la realitat, sinó fragments terribles d'aquella realitat obscena. L'informe descriu amb detall el dia a dia dels presos i les condicions totalment antihigieniques en què vivien, amb la cura d'un inventari notarial. Es detura, sobretot, en el tipus de malalties que coneixien els presos, i en la manera de «curar-les». Explica el funcionament

de l'Hospital de Camp, sense mitjans i sense voluntat real de curar res, un lloc en què els malalts infecciosos de diferents afeccions es barrejaven en les mateixes sales.

Al volum també hi trobem l'estudi crític de Philippe Mesnard i una entrevista a Primo Levi. Amb tots els documents, *Informe sobre Auschwitz* intenta completar un cercle de reflexió sobre els fets, sobre les conseqüències psicològiques dels fets en els supervivents i sobre la consideració o no de «poesia» (en el sentit ampli del terme) dels escrits que Primo Levi va signar. Mesnard considera aquell informe, escrit en col·laboració amb el metge Debenediti, la llavor de la futura obra de l'autor torinès. Un altre aspecte destacat del text de Mesnard és la descripció del patiment de Levi que, com més s'erigia en portaveu testimonial dels supervivents, més s'allunyava de l'experiència viscuda. Perquè, segons ell, aquella narració i explicació constant de la barbàrie, d'alguna manera, l'anava envoltant d'una escorça que ell detestava.

A banda, hi trobem moltes reflexions metaliteràries sobre el fet d'escriure, l'escriptura automàtica o la literaturització. És un volum interessant i molt dur, una bona lliçó d'història.

Maite Insa

EL CAPITÀ I EL GOS ORGULLÓS

XAVIER BELTRAN

COL·LECCIÓ «L'ELEFANT», 6

77 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

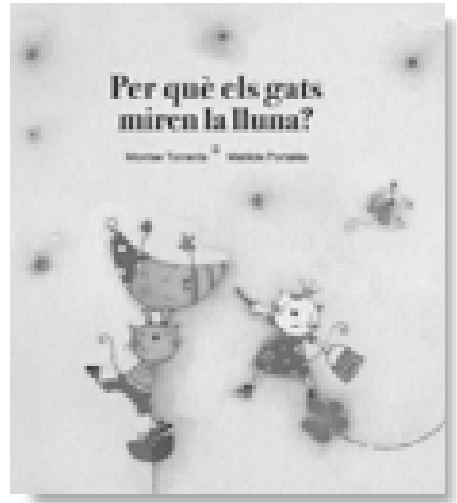
La paciència és la mare de la ciència

Esta història de gossos m'ha fet recordar les faules medievals, que exemplificaven amb animals per tal d'ensenyar alguna cosa als lectors. En este cas, tenim bàsicament dos personatges: un de més vell, més expert i més pac i entonomat El Capità i un altre que, potser perquè la vida no li ha fet mai cap regal, té un caràcter prou punxegut i difícil. És el gos coix, el Cincpotes. El Capità viu en un descampat on és l'amo i el Cincpotes arriba per instal·lar-s'hi. A partir d'ahí comença una relació en tre ells que anirà progressant fins a esdevenir amistat.

Pel que fa a esta narració adreçada a infants, el missatge transmés pels personatges és ben clar: la millor forma de viure en una situació de precarietat és ajudant-se mútuament i tenint amics. Contra la solitud es presenta l'amistat, molt valuosa en qualsevol situació.

En una gran ciutat on cadascú es preocupa per les seues coses, on els animals i les persones que viu en al carrer s'han de buscar la vida quotidianament, el fet de tenir un amic amb qui parlar o, fins i tot, amb qui compartir les penes, resulta ser la cosa més important. Ajudar els altres, independentment de l'aspecte físic o caracterial, és un bon principi per anar creixent més solidaris.

Maria Sirera i Conca

PER QUÈ ELS GATS MIREN LA LLUNA?

MONTSE TORRENTS

IL·LUSTRACIONS DE MATILDE PORTALÉS

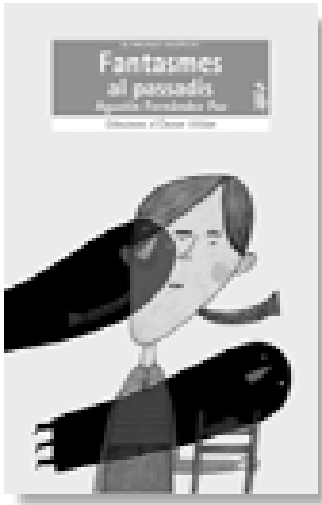
COL·LECCIÓ «EL TRICICLE», 34. 20 PÀGINES

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2005

D'un món per descobrir

Escriure poesia per a infants no és fàcil. Ho sembla, però no ho és. I no hauria de ser-ho, ja que la canalla és el públic lector i escoltador més agraït del món. I la poesia (també) és joc, atzar de mots, màgia. En fi. Tomem-hi. Escriure poesia per a infants és meravellós. Si guaiteu les pàgines de esta coseta que us presentem, hi trobareu tanta tendresa, tanta dolçor, que recorrereu de segur les seues pàgines una vegada i una altra, provant de repetir els versos que hi ha, d'escoltar com sona allò que l'autora ha creat, de cantar les cançonetes que s'hi endevinen i deixant-vos emportar pels dibuixos encisadors de la il·lustradora: milers de flors, sols i llunes, gats, animalons i bestioletes pertot arreu. Busqueu tres ballarines que s'han perdut, ballant ballant; o el gat que ha caigut d'un balcó; o l'aranya que es penja i es gronxa; o la sardina Guillermina. Versos curts, de quatre o cinc síl·labes la majoria, i simpàtiques rimes, tot amanit amb una màgia que només l'art de la poesia és capaç d'aconseguir. Hi ha poesia per a infants que cau de les mans. Esta no només es deixa llegir amablement sinó que té la gràcia de la sorpresa i la frescor d'uns mots nous –diria– en este camp massa poc transitat.

Begonya Mezquita

FANTASMES AL PASSADÍS

AGUSTÍN FERNÁNDEZ PAZ / IL·L. D'OSCAR VILLÁN

TRADUCCIÓ DE JOSEP FRANCO

COL·LECCIÓ "EL MICALET GALÀCTIC", 118, 60 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

Divertits fantasmes quotidians

La canalla agraiix la bona literatura i esta traducció del gallec Agustín Fernández Paz ho és. A més d'un conte d'espectres, este és el relat de les pors d'una xiqueta insegura en la seua nova casa.

Els fantasmes del passadís de Marina no s'assemblen gens als de les pel·lícules i els contes. Ella els ha nomenat «tundes» per a diferenciar-los de la resta. De dia s'amaguen darrere de les parets, però de nit Marina nota com uns ulls invisibles l'espionen. Les tundes són molt llestes i ella és la única de la seua família que les ha detectat, per a demostrar la seua existència la xiqueta idea una sèrie d'estratègies que sempre acaben com el ball de torrent.

El text és amè i divertit, a vessar de situacions reals que evidencien la força de la imaginació quan camina de la mà de la realitat. Els petits lectors s'identificaran fàcilment amb la protagonista i a partir de l'experiència podran adonar-se i riure amb elements útils per interpretar els propis sentiments.

Imma Gandia

LA TORRE BLANCA

PABLO AULADELL

COL·LECCIÓ «CREPUSCULO», 8

88 PÀGINES

EDICIONS DE PONENT, ONIL, 2005

Tresors de la banalitat

L'autor alacantí que ja va signar *El camino del titero* (2001) ens ofereix un àlbum inusual, tota una apologia de la memòria a través de l'evocació de la infantesa del protagonista en un municipi costaner al qual torna després de molts anys. És un itinerari que rebé estàtic pels llocs que el van marcar i que ara, amb el temps, esdevenen vacus i ridículs, o simplement inexistents a causa de la desgracia urbanística. Però els encerts de l'obra van molt més enllà de la denúncia: des d'un mecanisme tan simple i efectiu com la separació «gràfica» entre les diverses èpoques —el passat amb colors que semblen aquard-les, el present amb tinta i gairebé monocrom— fins al brillant ús d'elements de la mateixa Torre Blanca (un vulgar edifici turístic que arriba a ser mític vist pel protagonista) o l'estrany ésser eteri que ocupa la portada i que actua com una mena de consciència del personatge principal, contrapunt i esperó alhora d'una història trista, melancòlica i fugissera, com les sensacions que tan certerament retrata.

Felip Tobar

UN PELOTÓN DE MENTIRAS

PILAR MATEOS

IL·LUSTRACIONS D'ALBERTO PIERUZ QUINTANA

COL·LECCIÓ «CALCETÍN», 14, 104 PÀGINES

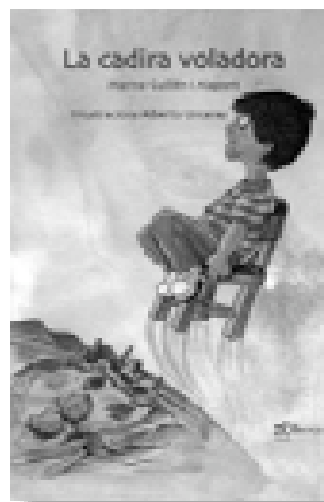
ALGAR EDITORIAL, ALZIRA, 2005

L'art de mentir

L'editorial Algar en la col·lecció «Calcetín», ens presenta el llibre de Pilar Mateos *Un pelotón de mentiras*. Un llibre adreçat a xiquets i xiquetes, a partir de vuit anys, que ens mostra, mitjançant situacions quotidianes, un «exhaustiu catàleg» de comportaments humans.

Un pelotón de mentiras ens conta la història de Pelotón un xiquet acostumat a contar tot tipus de mentides. Un xiquet, a més, que viu tan fascinat per l'efecte que estes causen en les pers ones que li és impossible viure d'una altra manera. Però les seues mentides, a mesura que passa el temps, canvien i es van fent grans fins a convertir-se en una veritable amenaça i causa de molts problemes no sols per a ell sinó també per a les pers ones que l'envolten. Finalment el protagonista decidix acabar amb la situació però ò no podrà fer-ho sol, necessitarà l'ajuda d'una oroneta que li donarà les claus per a resoldre el seu problema. L'autora utilitza el seu relat per a fer reflexionar als lectors sobre valors importants en la vida dels xiquets com ara la confiança, l'amistat, l'amor, la importància de l'educació, els beneficis de l'esforç. El llibre, a més, compta amb unes completes propostes didàctiques, que podem trobar en format PDF en la pàgina web de l'editorial, de Fina Girbés i que ajuden el professorat a treballar millor el llibre a l'aula.

Beatriz López

LA CADIRA VOLADORA

MARINA GUILLÉM

IL·LUSTRACIONS D'ALBERTO URCARAY

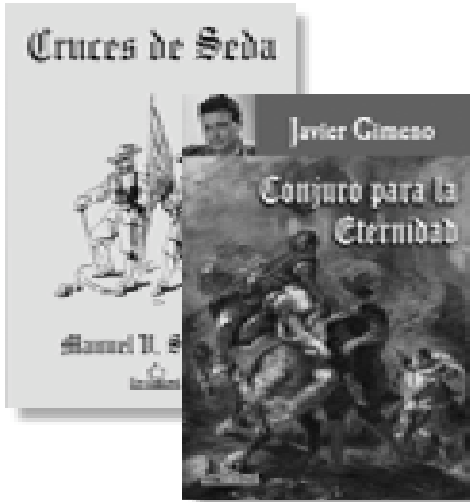
COL·LECCIÓ «SALTAMARTÍ», 16, 48 PÀGINES

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2005

El poder de la imaginació

La cadira voladora és un llibre de l'autora Marina Guillém amb il·lustracions d'Alberto Urca ray publicat per Brosquil Edicions dins de la col·lecció «Saltamartí». Un llibre dirigit a xiquets i xiquetes a partir de set anys. Un bon dia, mentre passejava pel camp, el protagonista de la nostra història, un xiquet de nom Xiu let, es troba amb una cadira daurada que té poders màgics. Un dels seus poders és volar a qualsevol lloc que pugui emmagin ar. A partir d'ací Xiu let, en principi un poc desconfiat, decidix iniciar un viatge a un lloc imaginari ple de llum i on sempre el sol brillava amb força. Allí tindrà l'ocasió de viure moltes aventures, aprendre i també fer nous amics. Marina Guillém és mestra d'Educació Primària en una escola de Ca ta roja. Va inventar la història de Xiu let i la cadira voladora per als seus alumnes i utilitza l'excusa del llibre per a fer-los comprendre que tot és possible sempre i quan creguem que podem fer-ho. I així Maria diu als seus alumnes: «Tanca els ulls i sense obrir-los durant una estona pensa en el que t'agradaria fer, on voldries anar o què vols aconseguir, de segur que quan els obrigues a poc a poc i sense que te'n adones el teu somni s'haurà fet realitat. Busca la teua cadira voladora i segur que la trobaràs», no costa gens provar-ho, veritat?

Beatriz López

CONJURO PARA LA ETERNIDAD JAVIER GIMENO / 349 PÀGINES
CRUCES DE SEDA MANUEL V. SEGARRA / 396 PÀGINES
 COL·LECCIÓ «ECU NARRATIVA»

EDITORIAL CLUB UNIVERSITARIO,
 SANT VICENT DEL RASPEIG, 2005

Aventuras e intrigas

Conjuro para la eternidad de Javier Gimeno y *Cruces de seda* de Manuel V. Segarra son dos nuevas novelas publicadas por la editorial Club Universitario (ECU). Las dos se inscriben en el denominado género de novela «histórica» que tanto éxito de ventas ha cosechado en los últimos tiempos en tre el público lector. Las dos están ambientadas en épocas históricas diferentes.

Conjuro para la eternidad nos relata las aventuras de una musulmana llamada Neffissá y un monje mercedario con el Tribunal de la Inquisición. La acción transcurre en el Reino de Valencia durante la Edad Media. En cambio *Cruces de seda* transcurre en la ciudad de Elx durante el reinado de rey Felipe II y nos aproxima a la vida cotidiana del pueblo llano. Dos novelas dónde la acción y la intriga adquieren gran protagonismo.

Jorge Delgado

LA VERITAT SOBRE LES DROGUES
 AIDAN MACFARLANE I ANN MCPHERSON
 TRAD. VÍCTOR A. OROVAL I PRÒLEG DE RAFAELA GARCÍA
 COL·LECCIÓ «EL NORD», 4. 152 PÀGINES

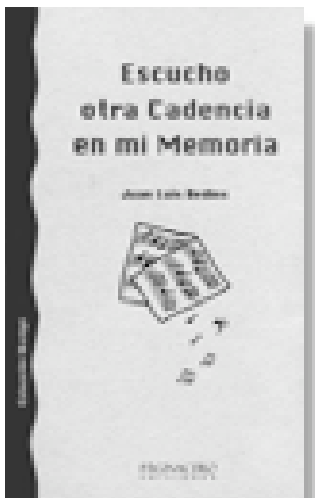
EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

La resposta a les preguntes que no t'atreuixes a fer

Amb *La veritat sobre les drogues* tornem en «els maniàtics», Ann McPherson i Aidan Macfarlane, autors, entre altres, de *Guia per a joves maniàtics*, *Nou diari de la jove maniàtica* i *'Bullying': quan els joves són víctimes i agressors*, una de les sèries més actuals de llibres-guia o llibres d'autoajuda per a adolescents de major èxit editorial.

Amb l'objectiu d'ajudar els joves a prevenir la drogadoicció i donar resposta als seus dubtes, els autors han fet una selecció de les preguntes més freqüents que els han enviat els internautes sobre tot tipus de drogues: tabac, alcohol, cola, cànnabis i *speed*, entre altres, i ens ofereixen en una edició actualitzada i adaptada a la nostra realitat més propera, respostes que no són altre que informació d'utilitat per conèixer els riscos de prendre drogues, les mentides i les grans veritats de vegades per desgràcia prou desconegudes entre els adolescents que no deixen de ser les víctimes més vulnerables d'este mal. El llibre mostra en seccions diferenciades per temes, les preguntes i les respostes, en les que no falta el sentit de l'humor i informació adicional com pàgines web informatives.

Anna Gimeno

ESCUCHO OTRA CADENCIA EN MI MEMORIA

JUAN LUIS BEDINS

73 PÀGINES

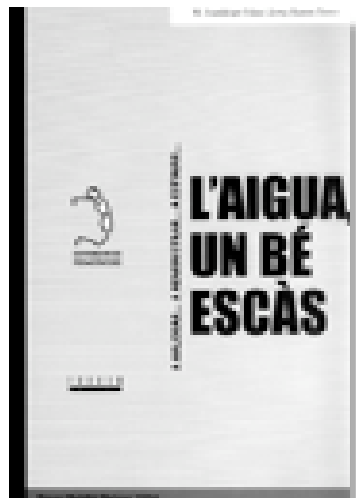
EDICIONES PÁGINACERO, VALÈNCIA, 2005

Entre la música y el silencio

Es te quartu poemariu de Juan Luis Bedins (Valencia, 1958) representa no sólo una considera ble evolución sobre sus trabajos anteri ores, sino también el cierre definitivo al conjunto formado por sus tres primeros libros y la apertura a un nuevo ciclo ya más maduro y personal. En especial los dos primeros poemarios de Bedins, *Sinopsis del olvido* (1991) y *Liturgia a siete voces* (1994) se caracterizan por unas formas fragmentarias y una disposición a la sorpresa por medios simbolistas y surrealistas. El tercero, *Desde aquel balcón remoto*, ya unía, junto a poemas «de taller», otros donde el estilo discursivo dejaba afluir la experiencia más personal. El cambio de rumbo se ha confirmado en *Escucho otra cadencia...*

Dividido en cinco partes a modo de pentagrama en cuya superficie se suceden los motivos sinfónicos del recuerdo, quizá el poema más representativo sea el último, «Meditación en mi terraza». Este poema postremo, que empieza con un «He fumado un nuevo cigarrillo / en la terraza que contempla / las horas de humo y plomo», se abre a la esperanza del tiempo nuevo sobre un fondo de melancolía atemperada por la constancia del tiempo vivido.

Miguel Catalán

L'AIGUA, UN BÉ ESCÀS. AVALORAR... A ADMINISTRAR... A ESTIMAR

M. GUADALUPE PALAU I J. RAMON TORRES

COL·LECCIÓ «EXPERIÈNCIES PEDAGÒGIQUES», 4

«PREMI BALDIRI REIXAC 2004», 88 PÀGINES

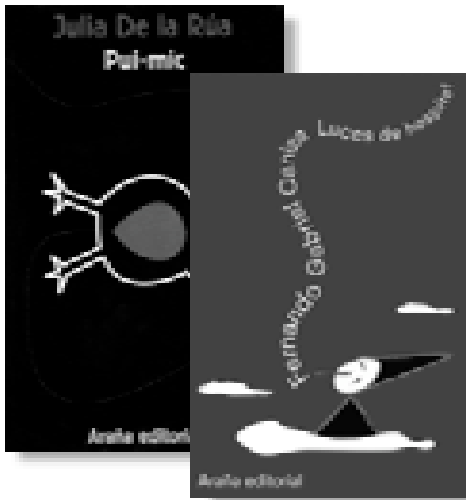
TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2005

Pedagogia vora el riu

Lupe Palau i Ramon Torres són una parella de mestres que han enllestit unes oportunes propostes educatives entorn de l'aigua i la sensibilització mediambiental centrades en la comarca de la Ribera i el seu ecosistema, la Murta d'Alzira, l'Albufera i el riu Xúquer. Els autors no oblidem la *pantanada* de 1982, una catàstrofe ecològica que encara perdura en la memòria col·lectiva dels habitants de la Ribera: «A pesar que el nostre alumnat no la va viure, és segur que n'han sentit parlar». I l'estudi del riu –lectura de mapes, observació de preses i assuts, recull de refranys, projecció d'audiovisuals...– deixa pas de manera inexorable a l'anàlisi de la preocupant situació de sequera que ara viu la comarca. El volum inclou consideracions metodològiques, unitats didàctiques, un útil annex documental i un cd-rom amb diversos audiovisuals. Tot plegat representa un pràctic i cohesionat conjunt de propostes sense artificis retòrics, conebut per a ser usat com a guia o material de consulta en l'escola. En una escola que vulga mirar i estimar el seu territori amb ulls i consciència crítics.

Rafael Miralles Lucena

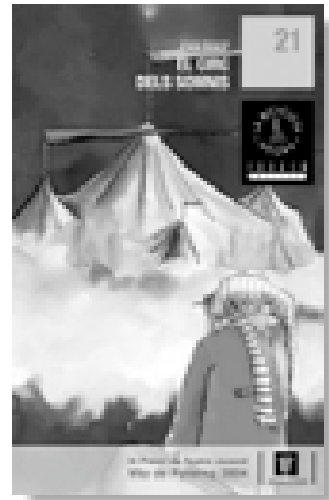
LUCES DE HOSPITAL FERNANDO GABRIEL CANIZA
 PRÒLEG DE TOM LUPO / COL·LECCIÓ «BELLA ARAÑA», I
 PUI-MIC JULIA DE LA RÚA
 COL·LECCIÓ «TELA DE ARAÑA», I, 48 PÀGINES
 ARAÑA EDITORIAL, VALÈNCIA, 2005

Nous llibre

Araña és una nova editorial nascuda a València que no es conforma a apostar per un nou tipus d'edició sinó que també vol donar un caràcter diferent als seus llibres i adreçar-se a un públic, que supose que existix, al qual ells mateixos anomenen en «madur de cor». Una editorial singular, pel que respecta als seus plantejaments, que afirma, en totes les seues publicacions, «pretendre amb la seua independència recuperar i donar prioritat a persones amb els valors i sentiments que elles mateixes enslliguen». I és per això mateix que vol convertir-se en un projecte viu, sòlid i adaptable al seu entorn. A més, lluny de ser una editorial localista, o inscrita a un territori més o menys definit, la seua intenció és llançar els seus llibres al món que els envolta, entenent món en el sentit ampli de la paraula.

L'editorial naix amb dos col·leccions «Tela de Araña» (novel·la) i la «Bella Araña» (poesia). Sens dubte, un projecte ambiciós on cal destacar l'acurada edició i un impecable, i atrevit, disseny gràfic.

Beatriz López

EL CIRC DELS SOMNIS JOAN GUASP
 PRÒLEG DE FRANCESC LÓPEZ
 IL·LUSTRACIONS D'ALICIA MERELO
 COL·LECCIÓ «LA BICICLETA NEGRA», 21, 103 PÀGINES
 TANDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2005

Sobre els somnis o Madrid, «capital de les dues Castelles»

Dins la col·lecció «La Bicideta Negra», escrit pel mallorquí Joan Guasp, autor que a hores d'ara ha conreat diversos gèneres i que ha estat premiat en múltiples ocasions.

L'obra, d'estructura senzilla i fixa, ens acostona a onze escenes de diàleg de dos personatges, Ell i Ella, les quals es troben separades per diferents números de circ, com ara els dels malabaristes, con torsionistes, equilibristes, etc., que fan ben palés el referent que el títol recull i el vessant espectacular de la proposta. Els diàlegs, sense pràcticament acció no verbal, agafen com a motiu recurrent el viatge i els diferents llocs o cultures del món. Es tracta, sens dubte, d'un diàleg que ens fa recordar les tècniques del teatre de l'absurd o les de l'espectacle de pallsos, tan pròximes en algunes ocasions. Uns diàlegs que, sovint a través de la ironia, ens presenten situacions i reflexions cabdals, tant de la realitat actual com sobre l'existència humana.

Ara bé, més enllà de l'interès puntual del text (del qual destacaríem el tractament d'algunes escenes), ens preguntem si realment esta és una obra específica de teatre juvenil. O, més encara, esta edició ens fa qüestionar-nos un vell assumpte: quins són els límits del teatre de la literatura per a jòvens?

Ramon X. Rosselló

CUANDO DIOS BAILABA EL TANGO

LAURA PARIANI / TRADUC. DE PATRICIA ORTS

COL·LECCIÓ «NARRATIVA CONTEMPORÀNEA», 35

380 PÀGINES

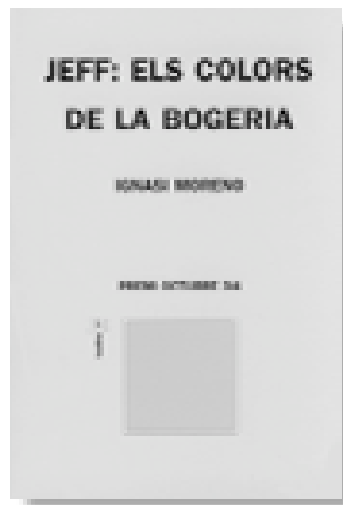
EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2005

Escolta el que he de dir-te

Començaré dient que *Quando Dios bailaba el tango* és una excel·lent i apassionant novel·la. Va ser publicada a Itàlia l'any 2002 amb el títol original de *Quando Dio ballava il tango* i, l'any 2005, va ser traduïda i editada per l'editorial Pre-textos en la, també excel·lent, col·lecció «Narrativa contemporànea». L'autora, Laura Pariani, és una escriptora italiana guanyadora de diversos premis. Amb la seua primera novel·la, *Di corno o d'oro*, va guanyar l'any 1994 el premi Grinzane Cavour, el premi Donna Città di Roma Opera Prima i el premi Piero Chiara.

La novel·la fa un recorregut per molts dels esdeveniments socials i polítics més rellevants. Succeïx a l'Argentina, excepte algun episodi xilè, durant el segle XIX. I ho fa a través de la història d'unes dones que no sols són protagonistes de les seues vides sinó que es convertixen en testimoni excepcional del temps que els ha tocat viure i que transcorre paral·lela a la seua pròpia existència. Unes dones que amb la seua mirada ens parlen de l'emigració, del dolor del desarrelament, del pas inevitable del temps, però que tanmateix viuen amb l'esperança de saber que la vida, inevitablement, ha de continuar.

Beatriz López

JEFF: ELS COLORS DE LA BOGERIA

IGNASI MORENO

COL·LECCIÓ «TRES I QUATRE TEATRE», 54

112 PÀGINES

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2005

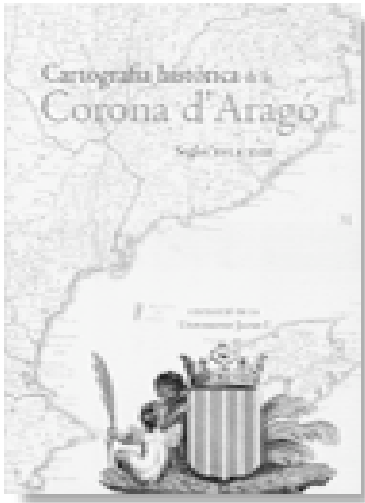
Americanització en excés?

Tres i Quatre ens presenta *Jeff: els colors de la bogeria*, d'Ignasi Moreno (Gandia, 1959), un text guardonat dins els Premis Octubre i que suposa, tot i els contactes directes de l'autor amb la pràctica teatral, la seua primera obra editada.

El text partix de la vida real d'un assassí en sèrie, Jefferey Lionel (1960-1994), i ens proposa un recorregut des de la infantesa fins a la mort, a través sobretot de situacions en què el personatge central conta o rememora la seua vida i, especialment, els actes de violència (amb tot luxe de detalls) que va dur a terme. Una acció, bàsicament verbal, que l'autor acompanya, en el seu plantejament escènic, de la presència de monitors de televisió que incorporen un component audiovisual i que són una bona mostra de la representació tan elaborada que este text així mateix ens trasllada.

Sens dubte, ens trobem davant una obra ambiciosa, a riscada, deutora dels referents audiovisuals i, en general, de l'americanització que ens envolta i que, com no podria ser d'una altra manera, no pot arribar a contestar, tot i la seua vocació, allò que resulta del tot incompreensible: d'on naix i es perpetua la necessitat de matar?

Ramon X. Rosselló

CARTOGRAFIA HISTÒRICA DE LA CORONA D'ARAGÓ. SEGLES XVI a XVIII
 ESTUDI PRELIMINAR DE VICENT GARCÍA EDO
 CATÀLEG DE ROSA GÓMEZ ALMIÑANA
 COL·LECCIÓ «UNIVERSITAT JAUME I», 226 PÀGINES
 PUBLICACIONS UNIVERSITAT JAUME I, CASTELLÓ, 2005

Un bell regal de l'UJI

L'historiador i bibliòfil Vicent García Edo juntament amb la biblioteca i conservadora del fons antic de la Universitat Jaume I de Castelló, Rosa Gómez, ens donen a conèixer un valuós llibre, *Cartografia històrica de la Corona d'Aragó*. Una edició, molt acurada, que commemora el 15é aniversari de la Universitat Jaume I de Castelló.

El llibre és una selecció de quaranta mapes de la cartoteca històrica de la Corona d'Aragó que formen part de la col·lecció de la Universitat. Al llarg de les seues pàgines trobem les reproduccions completes dels originals dels mapes, alguns amb detalls, i dividits cronològicament per segles XVI, XVII i XVIII. A més cadascun dels mapes seleccionats els acompanya la seua fitxa de catalogació històrica. Una de les joies del llibre és la reproducció del mapa realitzat per Nicolas Sanson en l'any 1653. La peça és, fins ara, l'única cartografia que es coneix dels territoris de l'antiga Corona d'Aragó. El llibre conté a més un estudi preliminar de Vicent García Edo i un text final de Rosa Gómez Albiñana. La Universitat Jaume I, una volta més, ens regala un llibre excel·lent d'una valua inqüestionable.

Beatriz López

EL REpte ENERgÈTIC
 FERNANDO SAPIÑA
 TRADUCCIÓ DE JOSEP FRANCO MARTÍNEZ
 COL·LECCIÓ «SENSE FRONTERES», 20, 160 PÀGINES
 EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

L'Hidrogen: una alternativa als combustibles fòssils

Dins dels debats científics actuals, aquell que aborda la qüestió energètica és, sens dubte, un dels més transcendents per a la nostra societat. El nostre actual sistema energètic ha resultat totalment insostenible: tant per estar basat en recursos finits com per contribuir de manera decidida a la destrucció del nostre medi ambient i la nostra salut.

Amb *El repte energètic*, finalista del Premi Europeu de Divulgació Científica Estudi General, Fernando Sapiña ens introdueix en tot este debat. L'autor, professor del Departament de Química Inorgànica i Investigador de l'Institut de Ciència dels Materials de la Universitat de València, explica, amb un estil clar i planer, les dimensions del problema i algunes de les possibles solucions que s'hi presenten.

El llibre té tres apartats ben diferenciats. En el primer es constata la insostenibilitat de l'actual sistema energètic. En el segon es descriuen les enormes possibilitats que, segons l'autor, poden obrir-se amb l'ús de l'hidrogen com a portador d'energia. I en l'últim apartat s'analitzen, ja d'una manera més resumida, possibles fonts d'energia alternatives a les majoritàriament emprades en l'actualitat.

Ximo Guillerm-Llobat

LA PARTIDA

RODOLF SIRERA I JOSEP LLUÍS SIRERA

INTRODUCCIÓ DE CARLES SIRERA I JOSEP LLUÍS SIRERA.

COL·LECCIÓ «BROMERA TEATRE», 35, 175 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

Recuperant un text, recuperant la memòria

La col·lecció teatral de Bromera ens proposa *La partida*, una obra dels germans Sirera. Es tracta de l'edició d'un text ja conegut (1989), reelaborat per a esta ocasió, que forma part de l'anomenada «Trilogia de les ciutats», la qual, entre altres qüestions, compartix la presència de la Guerra Civil. El motor inicial d'esta obra es remunta a un ençà fet amb motiu del quint centenari de la ciutat d'Alacant, circumstància que fa situar la ficció en estes terres, tot i que els autors alhora acabaran jugant amb dos èpoques o nivells fictionals. Un d'ells és l'esmentat adés de la Guerra Civil i, més concretament, quasi la fi d'aquesta, l'altre es correspon amb uns esdeveniments històrics ocorreguts a Alacant durant els primer terç del segle XIX (perfectament contextualitzats a la introducció de l'obra). Estos últims són presentats a partir de l'escriptura d'un text teatral que rememora estos fets i que recupera la suposada memòria heroica de la família protagonista. Per tant, com és habitual en la producció dels Sirera, teatre històric, escriptura que investiga en les formes del llenguatge teatral i literari a d'idees que ens fa pensar en la qüestió del com promís, sobretot a partir de les peripècies dels seus protagonistes, Lluís i Miquel.

Ramon X. Rosselló

EDUARDO ALBERS. DISSENY DE PRODUCTE

JAVIER GIMENO

SÈRIE «DISSENYADORS VALENCIANS», 11

120 PÀGINES

PUBLICACIONS UNIVERSITAT JAUME I, CASTELLÓ, 2005

Dissenyadors valencians

Eduard Albers. Disseny de producte és el darrer títol que ens presenta Publicacions de la Universitat Jaume I en la Sèrie «Dissenyadors Valencians». Com el seu nom indica es tracta d'una col·lecció dedicada exclusivament a l'estudi i anàlisi de la trajectòria creativa i professional d'alguns dels dissenyadors valencians més destacats. Desfilen per les seues pàgines noms importants en el panorama del disseny actual, molts d'ells també coneguts en la resta de l'Estat, com ara Paco Bascuñán, Pep Gimeno, Juan Nava i Sandra Figuerola-Marisa Gallén, entre d'altres, hòmens i dones que porten com a equipatge molts anys de treball constant i efectiu. Per al número onze de la sèrie la persona seleccionada per l'autor del llibre, Javier Gimeno, és Eduardo Albers. Un dissenyador amb una llarga trajectòria professional que va començar l'any 1972 amb la formació de l'estudi Caps i Mans. La seua versatilitat li ha fet explorar quasi tots els camps del disseny industrial en cara que destaca la seua dedicació al sector de la il·luminació i del mobiliari contemporani. El llibre compta amb fotografies dels seus treballs més destacats des dels seus inicis fins a l'actualitat.

Beatriz López

ELS RIUS. CAMINS D'AIGUA I DE VIDA

JOSÉ MANUEL ALMERICH I VALENTÍN RODRÍGUEZ

COL·LECCIÓ «GRANS OBRES», 14

130 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

Les fonts de la vida

Amb el llibre *Els rius. Camins d'aigua i de vida* de José Manuel Almerich i Valentín Rodríguez, Edicions Bromera aporta un nou títol a la seua col·lecció «Grans Obres». Una col·lecció que té com a primer objectiu fer accessible al gran públic un vent a llamp de temes d'interés que van des d'aspectes relatius al medi ambient passant per personatges il·lustres sense oblidar temes relatius a la gastronomia i també una selecció de grans obres de la literatura valenciana. Tots ells són llibres molt ben editats, de gran format i il·lustrats amb un abundant, i excel·lent, material gràfic. A través de les pàgines d'*Els rius. Camins d'aigua i de vida* podrem conèixer, i admirar, aspectes relatius a la morfologia física dels nostres rius, les relacions que mantenen amb la població per on discorren i també a entendre la denominada cultura de l'aigua tan arrelada a la vida dels valencians i que últimament, per diverses raons, està de plena actualitat. El llibre utilitza un llenguatge senzill i per tant accessible a qualsevol persona interessada sense necessitat que siga cap especialista en la matèria. Un dels últims capítols ens mostra una magnífica selecció de rius emblemàtics, uns rius que sens dubte són «font permanent de vida».

Beatriz López

HISTORIAS DE MUJERES SAGAZES ANÓNIMO

PRÒLEG DE SIMONE KUONI

TRADUCCIÓ DE YVES ZIMMERMANN

COL·LECCIÓ «CUENTOS DE ORIENTE», 1, 108 PÀGINES

ELLAGO, CASTELLÓ, 2005

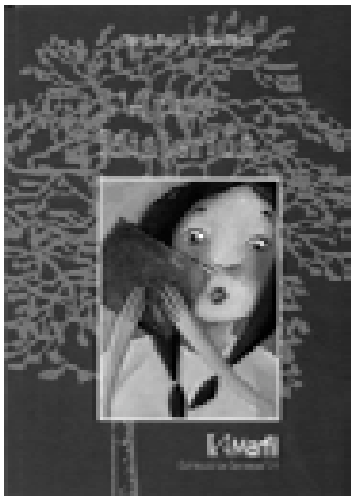
El poder de la intel·ligència

Los cuentos de *Las mil y una noches* es una obra clásica de la literatura publicada por la editorial Ellago de Castellón con el título de *Mujeres sagazes*. Una bella y delicada edición traducida por Yves Zimmermann de la edición francesa del año 1920 y con un prólogo de Simone Kuoni.

Se trata de las narraciones que la princesa Sheherazad contó al rey Shariar en un intento desesperado no sólo de salvar su vida sino también la del resto de mujeres del reino. Sheherazad lejos de intentar seducir al rey con «armas de mujer» que la conducirán a una muerte segura, ella a cabo una estrategia mucho más inteligente y osada, la misma noche de bodas inicia la narración de una serie de historias increíbles que va interrumpiendo en el mejor momento de la narración con las siguientes palabras: «Nada es eso comparable con lo que te contaré la noche próxima, si vivo aún y quiéres conserarme». Así consigue que el rey Shariar, famoso por su crueldad, la mantenga con vida: «Por Alá que no la mataré hasta que haya oído de su boca la continuación de este relato, que es asombroso.»

De esta manera tan «sagaz», como las mujeres de sus relatos, Sheherazad consigue no sólo seguir viviendo sino también el amor del malvado Shariar.

Jorge Delgado

L'ARBRE MISTERIÓS

JORDI RAÜL VERDÚ PONS

IL·LUSTRACIONS D'ESPERANÇA MARTÍNEZ

COL·LECCIÓ «LA CARRASCA», 14. 104 PÀGINES

EDITORIAL MARFIL, ALCOI, 2005

On s'amaga el secret?

Mi t'jancant les aventures del llibre *L'arbre misteriós* l'escriptor Jordi Raül Verdú ens dona una estreta i nuda classe de biologia. Una colla de xiquets i xiquetes amb el seu mestre al capdavant viuran un seguit d'aventures extraordinàries i apassionants en «el jardí de Cento». Un lloc màgic que, segons la gent del poble, amaga un gran secret a causa de la desaparició misteriosa del seu propietari a qui ningú va tornar a veure. Una aventura que a més els servirà als xiquets i xiquetes per a aprendre moltes coses sobre les espècies d'arbres que viuen al seu voltant i sobretot conèixer les particularitats d'un arbre molt especial «el teix». L'aventura comença amb una visita extraescolar al jardí de Cento on els alumnes trobaran una part del quadern de camp que utilitzava el seu propietari i on anotava les seues impressions. A partir del descobriment iniciaran un camí que els portarà a investigar on va morir Cento i quin va ser el seu darrer llegat. El llibre, molt ben editat, compta amb unes il·lustracions molt treballades, suaus i estèticament impecables d'Esperança Martínez que sens dubte ajuden a la lectura.

Jorge Delgado

QUÈ TINC ACÍ BAIX? PER A ENTENDRE LA SEXUALITAT

ROSA SANCHIS I ENRIC SENABRE

IL·LUSTRACIONS D'ANNA RUIZ

COL·LECCIÓ «CLAUS PER A ENTENDRE EL MÓN», 5. 144 PÀGS.

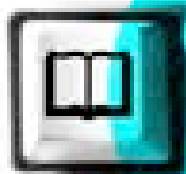
EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2005

Anem a parlar clar

Què tinc ací baix?, de Rosa Sanchis i Enric Senabre, és un suggerent títol de la col·lecció «Claus» per a entendre el món que tracta el tema de la sexualitat. Una col·lecció d'Edicions del Bullent adreçada a un públic adolescent i que compta amb molta documentació sobre el tema tractat exposada de manera senzilla. A més són llibres que utilitzen un llenguatge fàcil i directe per tal d'acostar-se als destinataris amb naturalitat. Dins de la mateixa col·lecció també s'aborden altres temes de gran interès com ara la discriminació de les dones, el sistema educatiu, la immigració i les religions. El llibre ens conta la experiència dels autors, amb alumnes de 12 a 17 anys de l'Institut de Xiva. Un llibre que a més pretén fer partícips a la resta de la comunitat educativa de les seues experiències i així contribuir a la «difusió d'una educació afectivosocial i integral i professionalitzada». Al llarg de les seues pàgines podem trobar temes com ara les qüestions relacionades amb les diferents posicions davant la sexualitat, la autoestima, la virginitat, l'homosexualitat, l'orgasme i moltes altres qüestions totes elles de gran interès. Un llibre molt necessari per tal d'ajudar als adolescents a construir una sexualitat lliure i sense dels estereotips que no fan més que distorsionar l'autèntica realitat.

Jorge Delgado

Fes *click* i

accediràs a:

Consulta de base de dades
de les associacions, editorials,
distribuïdors i llibreries
de la Comunitat Valenciana

Consulta dels premis
literaris més importants de
la Comunitat Valenciana

Guia del Llibre valencià

Legislació sobre el Llibre

Propietat intel·lectual i depòsit legal
Legislació i informació d'interés

Registre Territorial de la Propietat
Intel·lectual de la Comunitat Valenciana

Revista *Lletres Valencianes*
Cercador de continguts

Notícies d'interés

XML **RSS** Nou servici de notícies RSS

Informes i estadístiques

Convocatòries d'ajudes

catálogo
tirant lo blanch
libros

Tirant lo Blanch, per dret propi

Tirant lo Blanch és llibreria i editorial. Especialitzada en dret i destinada a priori a un públic universitari i professional, ha anat diversificant el seu catàleg i obrint-se al camp de les humanitats i de les ciències socials. Ara com ara, té quatre llibreries a València i una quinta de virtual.

Enguany, Tirant lo Blanch fa trenta anys.

Quan, ara fa trenta anys, el 1976, la mare de Salvador Vives, Candelària López, va obrir la llibreria Tirant lo Blanch al carrer Arts Gràfiques número 14 de València, pensava en la necessitat d'abastir i satisfer una demanda bibliogràfica de llibre especialitzat, quasi estrictament destinat a professors i alumnes de la Facultat de Dret de València i a professionals de l'àmbit jurídic. Amb el pas del temps, però, Tirant lo Blanch és alguna cosa més que una referència inexcusable en el camp de la ciència jurídica i del llenguatge administratiu, amb quatre llibreries distribuïdes arreu de la ciutat de València –l'última inaugurada el passat 25 de gener a la Ciutat de les Ciències– i una quinta de virtual www.tirant.es que, com més va, ofereix més possibilitats als que en són socis, o simplement lectors. Tirant lo Blanch és també una editorial consolidada especialitzada en dret que, no obstant la seua especificitat, s'aventura en col·leccions un punt més «lúdiques» que tenen a veure

—o no— amb la llengua jurídica. I és, sobretot, un projecte editorial que no s'acaba mai, sempre a l'aguait de les últimes innovacions tecnològiques i dels darrers avenços en el camp de l'edició i de la venda de llibres. Salvador Vives, el director general de Tiran lo Blanch, ens comenta, però, que els inicis de l'empresa no van ser gens fàcils i que el projecte va anar creixent molt a poc a poc: «Tiran lo Blanch va nàixer amb la idea de ser una llibreria de la universitat i del barri. Després, ma mare va començar a moure la llibreria, que va costar molt d'arrancar, i al cap de set o huit anys vam començar no a ser editors directament, però sí a gestionar l'edició d'autors. El pas següent va ser fer una editorial en el sentit complet de coordinar i planificar tots els processos editorials. Primer, ens vam centrar en manuals universitaris, sobretot de dret. I, paral·lelament a això, vam començar a muntar més llibreries».

Com a editorial i llibreria, doncs, Tiran lo Blanch s'ha convertit, per dret propi, en una referència de primer orde per a advocats, notaris, procuradors... Professionals dedicats a les ciències jurídiques i de l'administració. Però no s'està tampoc de fer petites incursions en el món de les humanitats, com assegura Salvador Vives: «La base continua sent jurídica, però tenim també col·leccions d'econòmiques, filosofia, lingüística, història... i ara acabem de traure'n una de psicologia i pedagogia». La filosofia de Salvador Vives no és, però, d'arribar al gran públic sinó de satisfer les necessitats tècniques i de consulta del món universitari i professional: «La nostra idea és fer una editorial interessant també en ciències socials i humanitats. Sempre molt a prop de la universitat i del públic professional. Descartem, en principi, el públic en general. Treballem el llibre tècnic. No fem llibre de creació. A Espanya, hi ha un divorci molt gran entre la universitat i la societat i això

Mai seran prou les energies que s'esmercen pel que fa a les humanitats. És necessari reduïr els esforços en este sentit i prendre's molt seriosament la formació de la gent perquè repercuteix molt positivament en la formació intel·lectual i cultural de les persones i fins i tot a nivell econòmic.

es reflectix en els hàbits de lectura. Per això és molt difícil que els llibres tècnics tinguen una projecció en tre el públic en general». Les incursions que Tirant lo Blanch fa, com a editorial, en este camp de les humanitats i de les ciències socials és ingent, amb col·leccions tan cridaneres i atractives com interessants: «Cine y Derecho», «Diáspora», «Obras clásicas», «Extravagancias»... i títols tan suggeridors com ara *Blade runner*, *Cine y pena de muerte*, *Prostitución y derecho en el cine*, *Matrix*, *La lista de Schindler*, *El Tíbet: la frustración de un estado*, *La otra cara de Wojtyla* o *Las ensoñaciones del jurista solitario*.

Tot i que Tirant lo Blanch, com a editorial, no aspira a fer llibres de creació, la llibreria publica periòdicament un catàleg on els lectors poden trobar, a més de títols d'altres editorials pertanyents a les ciències socials i humanes (sociologia, filosofia, història, teologia, psicologia, pedagogia, periodisme, filologia, belles arts, música, fotografia...), llibres estrictament literaris: de poesia, teatre, narrativa, assaig, crítica literària, llibres de viatges... I els aparadors i les prestatgeries de la central de Tirant lo Blanch n'estan plens sempre, de novetats literàries. La central, situada al carrer Arts Gràfiques de València, és potser la més «generalista» de les quatre llibreries de Tirant lo Blanch, assegura Trinidad Simó, cap de l'administració de l'empresa: «Entre totes les nostres seccions, aparadors i prestatgeries, tenim pràcticament tot el que hi ha al mercat general. Ara bé, podem dir que la llibreria que tenim al carrer Ramon Lluís estrictament universitària; la central, a Arts Gràfiques, és universitària i d'humanitats, i la del carrer Gravador Esteve i la de la Ciutat de la Justícia, són exclusivament de Dret».

Tirant lo Blanch és una empresa plenament consolidada, amb una editorial que té vora 40 col·leccions i una publicació de més de 250 títols anuals, i 100 treballadors,

Ara els estudiants tenen més mitjans a l'abast, tenen més món, viatgen molt més que nosaltres, però pel que fa a la lectura el nivell ha baixat, la situació està pitjor: la gent llig molt menys que no abans i no aprofundix en el seu bagatge cultural.

entre l'editorial i les llibreries. Sense comptar els nombrosos col·laboradors, proveïdors, autors, correctors, lectors d'originals, etc., que hi estan vinculats. La principal preocupació de Tirant lo Blanch no és la competitivitat sinó la de ser solvents en el camp de l'edició i bibliogràfic. De fet, segons Salvador Vives, Tirant lo Blanch és una de les editorials valencianes amb més projecció estatal i internacional: «Nosaltres som una editorial valenciana, però no som una editorial de províncies o provinciana. Venem a tot Espanya i Amèrica del Sud. Les nostres vendes més importants estan a Madrid». La clau de l'èxit d'aquesta llibreria i editorial emblemàtica de València, està en la seua extraordinària utilitat i capacitat d'adaptació: «No tenim una filosofia específica. Ens anem adaptant al moment, intentem ser eficaços. No tenim una recepta màgica». Potser la clau de Tirant lo Blanch rau en la innovació, en saber treballar amb projecció, en explotar els recursos que la tecnologia i els avanços de la informàtica posen a disposició dels més espavilats. No debades, des de fa uns anys Tirant lo Blanch té uns quants espais virtuals, entre els quals hi ha «la quinta llibreria» (www.tirant.es), i la pàgina web de la l'editorial (www.tirant.com). A més, els professionals i especialistes en dret tenen la possibilitat d'accedir, mitjançant una subscripció a la pàgina www.tirantonline.com, a una completíssima base de dades, on hi ha tot tipus de documents: de doctrina, formularis, jurisprudència, textos legals, bibliografia... Una eina de treball que ajuda i evita cabòries i pèrdues innecessàries de temps.

Amb trenta anys d'existència, Tirant lo Blanch ha sabut adaptar-se a l'evolució i els canvis socials. Salvador Vives ens fa palès que alguns d'estos canvis han estat molt positius. D'altres, però, no són gens reconfortants i incidixen de manera negativa en

Nosaltres som una editorial valenciana, però no som una editorial de províncies o provinciana. Venem a tot Espanya i a Amèrica del Sud. Les nostres vendes més importants estan a Madrid.

els hàbits de lectura: «Ara els estudiants tenen més mitjans a l'abast, tenen més món, viatgen molt més que nosaltres, però pel que fa a la lectura el nivell ha baixat, la situació està pitjor: la gent llig molt menys que no abans i no aprofundix en el seu bagatge cultural». Les raons d'esta crisi de formació intel·lectual i cultural és estructural i obeeix a qüestions de conjuntura social que, al parer de Salvador Vives, caldria esmenar urgentment: «Mai seran prou les energies que s'esmercen pel que fa a les humanitats. És necessari reduplicar els esforços en este sentit i prendre's molt seriosament la formació de la gent perquè repercuteix molt positivament en la formació intel·lectual i cultural de les persones i fins i tot a nivell econòmic».

Malgrat els enrebancs, Salvador Vives es mostra satisfet amb la seua faena i optimista pel que fa al futur editorial i bibliogràfic: «El que més m'encanta d'este ofici és la possibilitat de crear, de fer coses noves, d'innovar... Mai no en tenim prou. Tenim molts projectes a la vista».

Ens n'anem, de Tiant lo Blanch, amb la sensació que la cultura és encara un referent valuos en la societat, un estandard primordial que ens dignifica i que ens fa singulars i, sobretot, més humans; que són les idees, i no els interessos econòmics, els que fan que el món es moga i evolucione. Abans d'anar-nos-en, però, fullegem uns títols, espigolem entre la intricada xarxa de col·leccions i de portades atractives que hi ha a la nostra disposició: als aparadors i als prestatges de la llibreria. Comprem un llibre i travessem el llindar de la porta que separa el món de les idees de la vida al carrer amb l'esperança que algun dia s'esborren una mica les fronteres entre una realitat i l'altra.

Juli Capilla

philosophy

100
110
120
130
140
150
160
170
180
190
200

books

DEBOLS!LL

derech

Armenia

Big 1000

ere ndoe
uri o nep
n litiga
egu nio p

editorials valencianes

AITANA EDITORIAL

CARRER COMTE D'ALTEA, 10
ALTEA 03590 ALICANTE
TEL.: 96 584 19 46
FAX: 96 688 08 47

ALBATROS

CARRER LA OLIVERETA, 28
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 22 50
FAX: 96 370 22 46
graficasoler@terra.es

ALETA EDICIONES

CARRER L'ALTER, 2
MARENY DE BARRAQUETES
46419 VALÈNCIA
TEL.: 659 733 679
FAX: 96 176 20 96
info@aletaediciones.com
www.aletaediciones.com

ALFANÍ

CARRER LA FAROLA, 8
ALDAIA 46960 VALÈNCIA
TEL.: 96 150 47 48
FAX: 96 150 47 48
edicionsalfanic@yahoo.es

ALGAR EDITORIAL

RONDA TINTORERS, 117
POLÍGONO INDUSTRIAL I
ALZIRA 46600 VALÈNCIA
TEL.: 96 245 90 91
FAX: 96 240 31 91
algar@algareditorial.com
www.algareditorial.com

AMÓS BELINCHÓN

CARRER RAFEL RIVELLES, 39
PAIPORTA 46200 VALÈNCIA
TEL.: 96 397 08 22
FAX: 96 397 08 22
amosbelinchon@terra.es

ANDANA EDICIONS

CARRER VALÈNCIA, 56-BAIX
ALGEMESÍ 46680 VALÈNCIA
TEL.: 96 248 43 82
FAX: 96 248 43 82
andana@andana.net
www.andana.net

ARAÑA EDITORIAL

PLAÇA DE LAS FACULTADES, 10 B
VALÈNCIA 46021 VALÈNCIA
TEL.: 96 369 93 85

FAX: 96 339 27 39
aeditorial@juliadelarua.com

ARTICS

PASSEIG COLOM, 39
Tavernes de la Vall d'IGNA
46760 VALÈNCIA
TEL.: 606706943
artics@artics.org
www.artics.org

AVANTPRESS EDICIONS

CARRER PINTOR SALVADOR
ABRIL, 26
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TELS.: 636955838 - 963220026
FAX: 96 333 86 91
edicion@avantpress.es
www.avantpress.es

BESTSELLER EDICIONES

CARRER ALMORIDA, 10
ELX 03203 ALACANT
TEL.: 96 542 52 31

BROSQUIL EDICIONS S.L.

PLAÇA PINTOR SEGRELLES, 1,
ESC. B, PTA 25
VALÈNCIA 46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 310 70 45
FAX: 96 341 83 41
alejandro@brosquilediciones.e.
telefonica.net
www.brosquilediciones.com

CAMACUC

CARRER ARZOBISPO OLAECHEA,
18-ESC.B
VALÈNCIA 46017 VALÈNCIA
TEL.: 96 357 28 56
FAX: 96 357 28 56
edicionscamacuc@hotmail.com

CAMPGRÀFIC

CARRER MATIAS PERELLÓ, 17-6ª
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 374 92 57
FAX: 96 374 92 57
campgrafic@campgrafic.com
www.campgrafic.com

CARENA, EDITORS

CARRER CHIVA 21-3º-11ª
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 333 33 09
FAX: 96 316 26 98

carenaeditors@inicia.es
www.carenaeditors.com

CASTELLNOU EDITORA VALENCIANA

CARRER SALABERT, 36
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 317 00 38
FAX: 96 357 12 50
editora@castellnouedival.com
www.castellnouedival.com

CEIC ALFONS EL VELL

PLAÇA REI EN JAUME I, 10
GANDIA 46700 VALÈNCIA
TEL.: 96 295 95 62
FAX: 96 295 95 66
ceiaalfonsell@gandia.org
http://perso.wanadoo.es/ceicgan-
dia/menu.htm

CISS, S.A.

CARRER COLÓN, 1-5ª
VALÈNCIA 46004 VALÈNCIA
TEL.: 902 250 500
FAX: 902 250 502
clientes@ciss.es
www.ciss.es

CONSULTA DE DIFUSIÓN VETERINARIA, S.L.

AVINGUDA GODOFREDO
BUENOSAIRES, 22,
CASTELLÓ DE LA PLANA
12005 CASTELLÓ DE LA PLANA
TEL.: 96 472 44 66
FAX: 964 23 65 22
consulta@consultavet.net
www.consultavet.net

DEL SENIA AL SEGURA

CARRER CRONISTA CARRERES,
9-7ª F
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 351 73 55
FAX: 96 351 73 55
editorial@delseniaalsegura.com

DYLAR EDICIONES

CARRER SANT BLAI, 62-APTDO 20
BURRIANA 12530 CASTELLÓ
TEL.: 902 444 413
FAX: 964 59 11 14
dylar@dylar.es
www.dylar.es

ECIR, S.A.

CARRER VILA DE MADRID, 60
POLÍGONO INDUSTRIAL
FUENTE DEL JARRO
PATERNA 46988 VALÈNCIA
TEL.: 96 132 36 25
FAX: 96 132 36 05
ecir@ecir.com
www.ecir.com

EDICEP, C.B.

CARRER ALMIRANTE CADARSO, 11
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 395 20 45
FAX: 96 395 22 97
edicep@edicep.com
www.edicep.com

EDICIONES I

CARRER LUIS OLIAG, 69
VALÈNCIA 46006 VALÈNCIA
TELS.: 96 374 15 20 - 96 395 19 59
FAX: 96 374 15 20
integralia@edicionesi.com
amparo@revistadharm.com

EDICIONES BRIEF

CARRER DANIEL BALACIART
5-BAIX VALÈNCIA 46020 VALÈNCIA
TEL.: 96 310 60 37
FAX: 96 362 00 77
info@edibrief.com
www.edibrief.com

EDICIONES DHARMA

CARRER ELIAS ABAD 3
NOVELDA 03660 ALACANT
TEL.: 96 560 32 00
dharma@edicionesdharma.com
www.edicionesdharma.com

EDICIONS BROMERA

RONDA TINTORERS 117.
POLÍGON INDUSTRIAL I
ALZIRA 46600 VALÈNCIA
TEL.: 96 240 22 54
FAX: 96 240 31 91
bromera@bromera.com
www.bromera.com

EDICIONS DE PONENT

CALLE ANCHA 4
CASTALLA 0420 ALICANTE
TEL.: 96 526 98 68
FAX: 96 526 98 68

info@edicionsdeponent.com
www.edicionsdeponent.com

EDICIONS DEL BULLENT

CARRER DE LA TARONJA, 16
PICANYA 46210 VALÈNCIA
TEL.: 96 159 08 83
FAX: 96 159 08 45
info@bullent.net
www.bullent.net

EDICIONS LA XARA

AVINGUDA DE LA VALLDIGNA, 25
SIMAT DE LA VALLDIGNA
46750 VALÈNCIA
TEL.: 96 281 13 67
FAX: 96 281 13 67
laxara1@wanadoo.es
www.laxara.tk/

EDICIONS LOCALS

CARRER EMILIO CASTELAR, 11
NOVELDA 03660 ALACANT
TEL.: 96 560 10 33
FAX: 96 560 10 33
libreriafaraandula@hotmail.com

EDICIONS VORAMAR-VORAMAR/SANTILLANA

CARRER VALÈNCIA, 44
PICANYA 46210 VALÈNCIA
TEL.: 96 159 44 10
FAX: 96 159 19 24
voramar@santillana.es

EDICIONS 96

CARRER SANT CRISTÒFOL, 22
CARCAIXENT 46740 VALÈNCIA
TEL.: 96 246 11 04
FAX: 96 246 14 90
edicions96@edicions96.com
www.edicions96.com

EDITILDE

CARRER GENERAL URRUTIA,
12-1, VALÈNCIA 46006 VALÈNCIA
TEL.: 96 316 30 14
FAX: 96 316 30 14
dialogo@ctv.es
dialogoinfantil@ctv.es
www.tilde.es
www.editorialdiago.es

EDITORIAL AFERS

AVINGUDA DR. GÓMEZ FERRER, 55
CATARROJA 46470 VALÈNCIA
TEL.: 96 126 93 94

afers@editorialafers.com
www.editorialafers.com

EDITORIAL AGUACLARA

CARRER ROSELLÓ, 55
ALACANT 03010 ALACANT
TEL.: 96 524 00 64
FAX: 96 525 93 02
edit.aguaclara@natural.es

EDITORIAL ALETHEIA

PLAÇA MARGARITA VALLDAURA,
1-B
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 395 57 74
FAX: 96 316 13 01
aletheia@aletheiaeditorial.com
www.aletheiaeditorial.com

EDITORIAL ALFREDO ORTELLS

CARRER SAGUNTO, 5-1ª
VALÈNCIA 46009 VALÈNCIA
TEL.: 96 347 10 00
FAX: 96 347 39 10
editorial@ortells.com
www.ortells.com/

EDITORIAL ANTINEA

CARRER DOCTOR FLEMING, 6
VINARÒS 12500 CASTELLÓ
TEL.: 964 45 20 12
FAX: 964 45 20 12
antinea@editorialantinea.com

EDITORIAL CLUB UNIVERSITARIO

CARRER COTTOLENGO, 25
ALACANT 03690 ALACANT
TEL.: 96 567 61 33
FAX: 96 566 39 36
ecu@ecu.fm
www.ecu.fm

EDITORIAL DE LA UNIVERSIDAD POLITÉCNICA DE VALÈNCIA

CAMINO DE VERA, S/N
VALÈNCIA 46021 VALÈNCIA
TEL.: 96 387 70 12
FAX: 96 387 79 12
public@upvnet.upv.es
www.editorial.upv.es

EDITORIAL DENES

POLÍGON INDUSTRIAL ALQUERÍA
DE MINA
CARRER ARTS GRÀFIQUES, 58
PAIORTA 46200 VALÈNCIA
TEL.: 96 397 44 66

FAX: 96 397 48 42
denes@editorialdenes.com
www.editorialdenes.com

EDITORIAL INSTITUTO DE ESTUDIOS MODERNISTAS S.L
AVINGUDA PÉREZ GALDOS, 118-27
VALÈNCIA 46008 VALÈNCIA
TEL.: 96 385 09 02
FAX: 96 385 09 02
edinesmo@infonegocio.com

EDITORIAL MARFIL SA
CARRER SAN ELOY, 17
ALCOI 03804 ALACANT
TEL.: 96 552 33 11
FAX: 96 552 34 96
editorialmarfil@editorialmarfil.com
www.editorialmarfil.com

EDITORIAL PARTÉNOPE
CARRER MICER MASCÓ 6
VALENCIA 46010 VALENCIA
TEL.: 96 362 89 14
FAX: 96 362 48 73
info@partenope.es
www.partenope.es

EDITORIAL PRE-TEXTOS
CARRER LUIS SANTÁNGEL, 10
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 333 32 26
FAX: 96 395 54 77
info@pre-textos.com
www.pre-textos.com

EDITORIAL PROMOLIBRO
PASSEIG DE LAS FACULTADES, 10
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 361 20 29
FAX: 96 393 31 38
promolibro@arrakis.es
www.promolibro.com

EDITORIAL PENCIL
CARRER REY DON JAIME, 5
ALBORAYA 46120 VALÈNCIA
TEL.: 96 133 81 68
FAX: 96 133 65 71
correo@editorialpencil.es
www.editorialpencil.es

EDITORIAL TIRANT LO BLANCH
CARRER ARTES GRÁFICAS, 14
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 361 00 48
FAX: 96 369 41 51

tib@tirant.es
www.tirant.net

EDITORIAL TRES I QUATRE
CARRER PÉREZ BAYER, 11
VALÈNCIA 46002 VALÈNCIA
TEL.: 96 351 64 92
FAX: 96 352 98 72
tresiquatre@tresiquatre.com
www.tresiquatre.com

EL NADIR EDICIONES, S.L.
PASSATGE VENTURA FELIÚ, 12-8ª
VALÈNCIA 46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 317 21 72
FAX: 96 380 95 12
info@editorialelnadir.com
www.editorialelnadir.com

ELLAGO EDICIONES, S.L.
CARRER VERA, 20
CASTELLÓ DE LA PLANA
12001 CASTELLÓ DE LA PLANA
TEL.: 96 422 70 51
FAX: 964 227 562
ellagoediciones@ellagoediciones.com
www.ellagoediciones.com

ENGLIBA GRUPO DE COMUNICACIÓN
CARRER GOBERNADOR VIEJO, 31
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 315 89 00
FAX: 96 391 59 04
ribera@engloba.net
www.engloba.net

FAXIMIL EDICIONS DIGITALS
CARRER SANTA CRUZ DE LA ZARZA,
5, 62 VALÈNCIA 46021 VALÈNCIA
TEL.: 96 393 25 51
FAX: 96 382 87 46
info@faximil.com
www.faximil.com

FEDERICO DOMÉNECH
CARRER GREMIOS, 1
VALÈNCIA 46014 VALÈNCIA
TEL.: 96 350 22 11
FAX: 96 359 75 20
editorial@federicodomenech.com
www.lasprovincias.es/editorial/in-
dex.htm

FORPAX
CARRER TENOR GARCÍA ROMERO, 2
VALÈNCIA 46015 VALÈNCIA

TEL.: 96 394 43 85
FAX: 96 340 11 14
formacion@forpax.es
www.forpax.es

GERMANIA
CARRER DOCTOR JOSÉ GONZÁLEZ,
9 9, ALZIRA 46600 VALÈNCIA
TEL.: 96 241 98 54
FAX: 96 240 60 70
germania@germania.es
www.germania.es

INSTITUCIÓ ALFONS EL MAGNÀNIM
CARRER CORONA, 36
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 388 31 69
FAX: 96 388 31 70
iam@alfonselmagnanim.com
www.alfonselmagnanim.com

INSTITUT VALENCIÀ DE CINEMATOGRAFIA RICARDO MUÑOZ SUAY
PLAÇA AYUNTAMIENTO, 17
VALÈNCIA 46002 VALÈNCIA
TEL.: 96 353 93 21
FAX: 96 353 93 30
lopez_niemen@gva.es
www.ivaclafilmoteca.es/val/filmo/
filmo.htm

INSTITUTO DE ESTUDIOS DE MODA Y COMUNICACIÓN
CARRER CABILLERS, 3
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 303 04 78
FAX: 96 391 59 04
edicion@engloba.net

L'EIXAM EDICIONS
AVINGUDA D'AUSIÀS MARCH, 36
TAVERNES BLANQUES
46016 VALÈNCIA
TEL.: 96 185 43 14
Fax: 96 186 28 11
eixam@ono.com

LLAMBERT PALMART
CARRER CARCAIXENT, 10
VALÈNCIA 46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 380 37 76
llambert_palmart@yahoo.com

L'ORONELLA
CARRER GASCÓ OLIAG, 10-5ª
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA

TEL.: 96 361 92 08
oronella@cjav.org

MARJAL-GRUP EDEBÉ
CARRER ALT PALÀNCIA, 6
MISLATA 46920 VALÈNCIA
TEL.: 96 313 59 70
FAX: 96 313 47 55
valència@edebe.net
www.edebedigital.com

MEDIA VACA
CARRER SALAMANCA, 49-13ª
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 395 69 27 FAX: 96 395 69 27
mediavaca@eresmas.net
www.mediavaca.com

MISÈRIA I COMPANYIA
Llibreters, Editors i Paperaires
CARRER SAN NICOLÁS, 40
ALCOI 03801 ALACANT
TEL.: 96 544 973
buzon@libroantiguo.com
www.libroantiguo.com

NAU LLIBRES
CARRER PERIODISTA BADÍA, 10
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 360 33 36
FAX: 96 332 55 82
nau@naullibres.com
www.naullibres.com

NUMA EDITORIAL
CARRER GENERAL URRUTIA, 10-15
VALÈNCIA 46006 VALÈNCIA
TEL.: 96 329 01 94
FAX: 96 329 01 94
numa@numa.es
www.numa.es

ONADA EDICIONS
PLAZA DE L'AJUNTAMENT,
LOCAL 3 BENICARLÓ
12580 CASTELLÓ
TEL.: 964474641

PAGINACERO EDICIONES
CARRER ALBERIQUE, 4-8ª
VALÈNCIA 46008 VALÈNCIA
TEL.: 96 385 99 40
FAX: 96 322 85 87
pag.cero@teleline.es

PERIFÈRIC EDICIONS
CARRER SÈQUIA DE MONTCADA,
13, CATARROJA 46470 VALÈNCIA

TEL.: 609 426 131
periferic@hotmail.com

PHD ÀRISTOS EDITOR
APARTAT POSTAL 100
TORREVIEJA 03180 ALACANT
TEL.: 96 678 49 39
FAX: 96 571 12 99
phdaristos@phdaristos.com

PILES, EDITORIAL DE MÚSICA
CARRER ARCHENA, 33
VALÈNCIA 46014 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 40 27
FAX: 96 370 49 64
info@pilesmusic.com
www.pilesmusic.com

PRODIDACTA ABRIL EDICIONS
CARRER JAUME I, 48
ALAUQUÀS 46970 VALÈNCIA
TEL.: 96 150 60 52
FAX: 96 150 60 52
prodidacta@wanadoo.es
www.prodidacta.com

PUBLICACIONES DE LA GENERALITAT VALENCIANA
PLAÇA BAILÍA, 1
VALÈNCIA 46071 VALÈNCIA
TEL.: 96 386 77 30
FAX: 96 386 60 91
lilig@gva.es
www.pre.gva.es/lilig

RIALLA
CARRER SAN PANCRACIO,
12-BAJO
VALÈNCIA 46009 VALÈNCIA
TEL.: 96 340 19 03
rialla@octaedro.com

SAÓ EDICIONS
CARRER ANGEL DEL ALCAZAR,
14-12ª
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 58 41
FAX: 96 370 57 55
sao@arrakis.es

TABARCA LLIBRES
AVENIDA AUSIÀS MARCH, 184
VALÈNCIA 46026 VALÈNCIA
TEL.: 96 318 60 07
FAX: 96 318 64 32
tabarca@futurnet.es
www.tabarcallibres.com

TÀNDEM EDICIONS
CARRER SAN VICENTE, 93-1ª
VALÈNCIA 46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 317 20 47
FAX: 96 317 22 01
tandem@tandemedicions.net

THE MAGIC RIDER
AVINGUDA MIRIAM BLASCO, 7
ALACANT 03540 ALACANT
TEL.: 660 153 056
themagicrider@hotmail.com

UNED CENTRO ASOCIADO ALZIRA - VALÈNCIA «FRANCISCO TOMÁS Y VALIENTE»
CARRER CASA DE LA MISERICORDIA, 34, VALÈNCIA
46014 VALÈNCIA
TEL.: 96 313 26 21
FAX: 96 350 27 11
fihs@valencia.uned.es
www.uned.es/ca-alzira-valencia

UNIVERSITAT D'ALACANT
Servei de Publicacions
CAMPUS DE SANT VICENT DEL RASPEIG.
APARTAT DE CORREUS, 99
ALACANT 03080 ALACANT
TEL.: 96 590 34 80
FAX: 96 590 94 45
publicaciones@ua.es
http://publicaciones.ua.es

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
PUBLICACIONS
CARRER ARTES GRÁFICAS, 13
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 386 41 15
FAX: 96 386 40 67
publicacions@uv.es
www.uv.es/publicacions

UNIVERSITAT JAUME I
PUBLICACIONS
EDIFICIO RECTORAT CAMPUS RIU
SEC S/N, CASTELLÓ DE LA PLANA
12071 CASTELLÓ DE LA PLANA
TEL.: 96 472 88 21
FAX: 96 472 88 32
publicacions@uji.es
www.uji.es/publ

